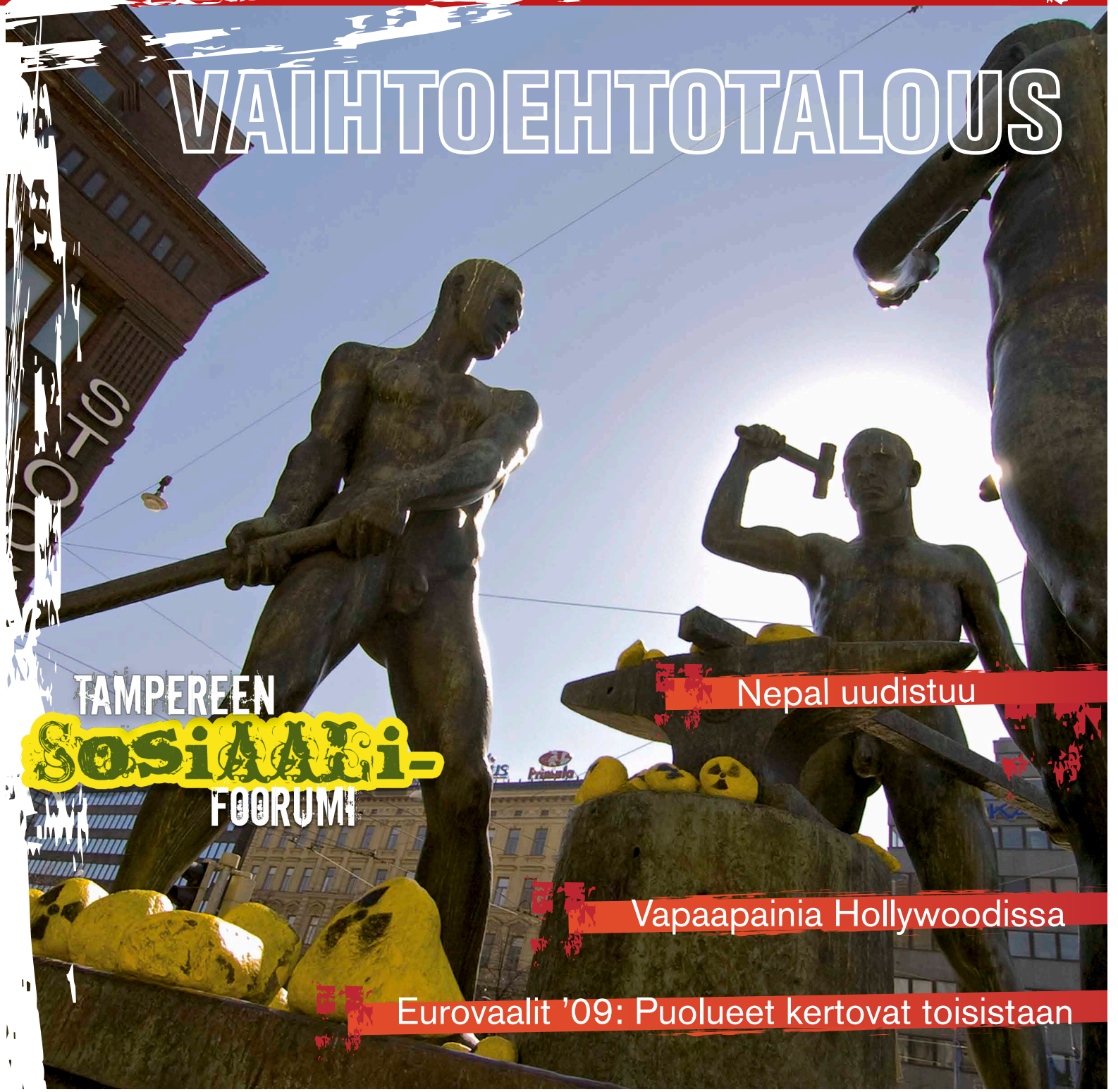
2
Toukokuu
2009

YDIN

www.ydinlehti.fi 9 euroa

VAIHTOEHTOTALOUS

TAMPEREEN SOSIAALI-FOORUMI

Nepal uudistuu

Vapaapainia Hollywoodissa

Eurovaalit ’09: Puolueet kertovat toisistaan

TILAA

YDIN

Vuosi kestona:
28 euroa

Opiskelijat:
20 euroa

toveri,
aatteellinen sisko
eu-parlamenttiin

jaa!
KYLLÄ. ARJA ALHO
EUROPARLAMENTTIIN.

avataan vasemmalta

arja alhon vitja
ARJAALHO.FI

Eurooppa on meidän asiamme.
Hyvässä ja pahassa.

Nils Torvalds Eurovaaleissa rkp

Vapaus, vihreys, tasa-arvo – maailman parhaat turvatakuut

Johanna Sumuvuori
kansanedustaja, VTM, Euroopan vihreiden hallituksen jäsen

www.sumuvuori.net
www.twitter.com/sumuvuori

Vihreät De Gröna
Eurovaalit 7.6.2009

EU-ehdokkaasi Helena Tornberg

Aggressio-, Tunneliikku- ja Rohkeusgeenikirja
Tilaa ja tutustu
www.helenatornberg.eu

TÄMÄ MAA INNOSTAA

TSEKKAA ROSEBUDIN KIRJAKAUPAT HELSINGISSÄ

ATENEUM
Ateneumin kirjakauppa

KIASMA
Kiasma-kauppa

Like-kirjakauppa
Iso Roobertinkatu 20

Rosebud. Kirjakauppa.
Mariankatu 21

KIRJOJA JOTKA MUUTTAVAT MAAILMAA
ROSEBUD
www.rosebud.fi

Emilia Palonen

Kirjoittaja on Ytimen päätoimittaja ja tutkijatohtori Helsingin yliopistossa.

Energiatuotannon, konsensuksen ja eurovaalien VAIKEAT VALINNAT

[MASENTAVINA aikoina pilven hopeareunuksen löytäminen on hankalaa. Talouskriisissä on kuitenkin hyviäkin puolia.

Ilouutinen Ytimelle oli, että puolustusvoimat luopuvat budjettilisäyksistään. Samaan aikaan kun omaan budjettiin sisällyteetään hankintoja, jotka luovat työpaikkoja, ne kuulemma myös tuovat tekniikkaa, jota viedä muualle. Onko Suomen oltava asevientivaltio?

Ilahduttavaa on, että energiankäytön vähentäminen nähdään hyveenä ja uutta tekniikkaa kehitetään. Vähentämistä vastaan sotii kuitenkin ajatus siitä, että turve ja ydinvoima korvaisivat kaikenlaisia energiatarpeita tai että biopolttoaineet olisivat ympäristöystävällinen ratkaisu.

Biopolttoaineet osaltaan aiheuttavat maakiistoja ja yhden lajin viljelyä. Nämä ovat todellisia globaaleja ongelmia, joihin suomalaiset valtionyhtiötkin ovat sotkeutuneet. Laman myötä tapaukset ovat päässeet myös valtamediaan, joka suhtautuu suomalaisia työntekijöitään irtisanoviin ja lomauttaviin yrityksiin aiempaa kriittisemmin.

> Uudenlaiset tavat ajatella eivät pääse median ja puolueiden konsensussuodattimen läpi.

[KRITIIKKI mediassa paljastaa kevään aikana esiin nousseen ilmiön: konsensuksen ongelmallisuuden. Ennakkosensuuri ja hyväveliverkostot pitävät huolta siitä, ettei suomalaisten omakuva tahraudu.

Tässä mielessä Suomi on kovin väli-eurooppalainen valtio. Itävallassa pääpuolueilla oli tapana istua wieniläisessä kahvilassa toimittajien kanssa ja lakaista maton alle ristiriidat ennen kuin ne pääsivät julkisuuteen. 1990-luvulla kuvioon tuli ylimääräinen tekijä: jo edesmennyt **Jörg Heider** puolueineen. Äärioikeisto kyseenalaisti konsensuksen ja kompromissit, herätti keskustelua.

Itävallassa konsensusvaltaa pitää kaksi ryhmää, mutta Suomessa pallotellaan laajemmalla rintamalla. Uudenlaiset tavat ajatella eivät pääse median ja puolueiden konsensussuodattimen läpi. Siksi Ydinkin osallistuu Vapaus valita toisin -tapahtumaan 13. kesäkuuta.

[KEVÄÄLLÄ Keväällä ilmestyneellä *Lumedemokratiallaan Kauppalehden* toimittajat **Boxberg** ja **Heikka** osallistuvat Toivon talkoisiin yrittämällä ohjata konsensukseen pettyneitä Kokoomukseen, poliittisen individualismin ja finanssikapitalismin argumenteillaan. **Timo Soini** puolestaan houkuttelee heitä perussuomalaisten äänestäjiksi.

Mitä tekee vasemmisto? On vaikea pysyä glamour-kissojen, ammattiyhdistyskytkyisten puolueaktiivien ja prekaarien pätkätyöläisten roolimallien perässä. Nämä eivät tunnu osallistuvan lainkaan samoihin talkoisiin – kummassakaan puolueessa. On turha odottaa, että äänet valuisivat automaattisesti vasemmalle talouskriisisäkään.

Vihreät panostavat eurovaaleihin tunnetuilla poliitikoillaan. Kun puheenjohtajuuskin ratkaistiin sopuisasti, ei laaja yleisö päässyt kiinni keskusteluun siitä, mitä puolue tai sen poliitikot edustavat. Nettitestin ”onko ehdokkaasi Heidi vai Satu?” kysymykset turhauttivat: mitä väliä sillä on, valmistaako ehdokkaani nokkoslasagnea vai paistettuja ahvenfileitä? Kaipaan selkeitä politiikkaeroja.

[POLITIIKASTA tosiaan on kyse europarlamentissakin. Vaalit antavat tilaisuuden keskustella siitä, mitä Euroopalta ja politiikalta tahdotaan – ja siitä, mitä eri europuolueet eli puolueryhmittymät ajavat takaa. Mepit, vaikka edustavatkin myös omaa kansallista puoluettaan, toimivat niissä raameissa, jonka europuolue heille antaa.

Aktivistikaverini kysyi minulta huhtikuun lopulla, että milloin eurovaalit olivatkaan. Kuulemma muutama viikko ei riitä reagointiin. Puolueet ja kansalaisjärjestöt ovat hukanneet mahdollisuuden luoda eurooppalaisia kontakteja ja resursseja – ja näkyvyyttä ajatuksille, kampanjoille ja puolueille. Vaalejen ajankohtahan oli selvillä jo aikaa sitten, vaikkei niistä mediassakaan juuri puhuttu syksyn kunnallisvaalien jälkeen. Yksinasujia ja pienituloisia törkeästi sorsivaa, tasamääräistä pakkomaksua havitteleva Yle voisi valtionmediana pitää eurovaaleja esillä pidempään kuin kuukauden ennen vaalipäivää.

Europarlamentin rooli seuraavalle kaudelle on vasta hahmottumassa Lissabonin sopimuksen ja hallinnollisten järjestelyjen vuoksi. Siksikin vaalit ovat tärkeät. Äänestäkäämme ennakkoon tai vaalipäivänä 7. kesäkuuta! Valinta tehdään poliittisista ehdokkaista europuolueryhmittymiin, ei vain nokkoslasagnesta ja ahvenfileistä!

Sisältö

3 Pääkirjoitus

5 Ytimekkäästi

9–11 Nepal rauhan ja jälleenrakennuksen tiellä
JANNE HUKKA

Nepalin lapsille omankielistä opetusta
IINA NURMELA

12–15 Naisten säästöringit ovat Senegalissa monen arjen pelastus
ANNE ROSENLEW

Globaalitalouttahan se vain on (hölmö) – vai onko?
DEAN BAKER

17 *Media*
Maailmanlaajuista nettiverkostoa kudotaan Suomessa
RITA JAILO

TANJA MIKKOLA

18–21 Kenia elää ihmisoikeuksien pimeää kautta
PHILO IKONYA

Kuwait Times yrittää sanoa asiat niin kuin ne ovat
NIINA HAKALAHTI

23 *Ydintä etsimässä*
Ajattelemista ulkoistetaan
PERTTI JULKUNEN

24–25 Kellä valta on – kun rehtorit irtisanoutuvat brittiyliopistoissa
MELANIE NEWMAN

26 *Politiikan ytimestä*
Suorat sanat yliopistolaista
OUTI ALANKO-KAHILUOTO

27 Talonvaltaajat saapuivat Satamaan
MARKUS HEIKKINEN

28–31 Iranissa huumeista on tullut osa valtion kontrollia
KRISTIINA KOIVUNEN

Kotikasvattajien ratsaaminen maksimoi haittoja
JUUSO ALASUUTARI

Huumevalvontaa pitäisi keventää
TUUKKA TAMMI

36–39 Mistä on kyse EU-vaaleissa?
RITA JAILO

Europarlamentissa joukolla on voimaa ja merkitystä
JANNE HUKKA

Milloin EU:n kauppapolitiikasta saa puhua?
HANNA KUUSELA

Me = Suomessa
Ensisijaisesti olen ihminen
EVELIINA RUOKOLAINEN

40–41 Feminististä piristystä globaaliin talouteen
MARIA SVANSTRÖM

Talouskasvua ja päästövähennyksiä
ELINA TURUNEN

Venezuelassa suljetut tehtaat vallataan
MERI MONONEN

42–43 Kirjat

44–45 Tapahtumat

46–49 Vapaapainia Hollywoodissa – Mickey Rourke ja kyynelen politiikka
EERO TAMMI JA LAURI TIMONEN

50 *Rauhan ytimestä*
Ajatusluutumista uudelleenmäärittelyyn
KALEVI SUOMELA

YDIN-LEHTI Rauhanasema, Veturitori 3, 00520 Helsinki
p. 044 575 7763, ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi

PÄÄTOIMITTAJA Emilia Palonen, p. 040 507 7198
emilia.palonen@ydinlehti.fi

TOIMITUSSIHTEERI Janne Hukka, p. 044 575 7763
janne.hukka@ydinlehti.fi

HALLITUKSEN PJ Jorma Bergholm
jorma.bergholm@paasitorni.fi

TÄMÄN NUMERON TOIMITUSKUNTA
Rita Dahl, Mari Hyrkkänen, Rita Jailo, Kristiina Koivunen, Riitta Oittinen, Henri Onodera, Tuuli Saarikoski, Mikko Sauli ja Elina Turunen.

ULKOASU Teppo Jäntti ja Leila Oksa

TAITTO Teppo Jäntti

KANNEN KUVA Topi Laiti

TILAUKSET ydin@ydinlehti.fi, www.ydinlehti.fi
Maksamalla tilille 800013 – 1509924
Ydin ilmestyy 4 kertaa vuodessa.

TILAUSHINNAT
35 euroa / vuosi
28 euroa / kestotilaus
Opiskelijat 20 euroa / vuosi, kolme vuotta

TANJA MIKKOLA

TAMPEREEN SOSIAALIFOORUMI

I Toisenlainen maailma on mahdollinen
TOMI KUHANEN

II Netistä paljastuu toisenlainen Kiina
MIKKO LIPIÄINEN

III Tee toisin – aidon luovuuden puolesta
ANNA ULVILA

Suurin osa eurovaaliehdokkaista lisäisi panostuksia siviilikriisinhallintaan
EEKKU AROMAA

IV Siirtolaisuus on Kiina-ilmiö toisin päin
ANNA KONTULA

V Palestiina Gazan kriisin jälkeen – jälleenrakennusta ja katkeruutta
LAURA TUOMINEN

VI Kuuba vie terveyttä
TOMI KUHANEN

Monimuotoisuus on voimavara
ALLAN SEURI

VII–X Ohjelma

XI Mikä on kännykkäsi todellinen hinta?
MARJO TUOVINEN

XII Laittomia hakkuita Lapissa?
HANNU HYVÖNEN JA MIKKO VARTIAINEN

XIII Kavereiden kanssa kohti tasa-arvoista yhteiskuntaa
MARIA HUTTUNEN JA KATI RUOTSALAINEN

XIV Veganismia Tampereella
SARI KOMULAINEN

XV Aktivismin lyhyt historia
KALLE KALLIO

XVI Vaihtoehtolehti luo poliittisia yhteisöjä
EMILIA PALONEN

Uutta Ytimessä

Kansalaisaktivismin kevät

Suomessa kuohuu. Kevään aikana yliopistolaiset ovat nousseet ehdotettua yliopistolakia vastaan, on väitelty kansallisesta konsensuksesta ja uusia poliittisia liikkeitä on horisontissa. Vaikka valtamedia kuvaakin usein kansalaisaktivismia usein käyttäen mellakoinnin kielikuvia, taustalla on yleensä tavallisia kansalaisia, joiden rauhanomainen työ parantaa maailmaa askel askeleelta.

Lehdessä nostamme hattua juuri aktiivisille kansalaisille. Numeromme keskiössä on Tampereen sosiaalifoorumi ja mahdollisuuksien tori, joka on erinomainen osoitus asialleen sitoutuneiden ihmisten työstä. Olemme tänä vuonna tapahtuman virallinen käsiohjelma, ja monet tamperelaisista toimijoista ovat suoneet meille kunnian jakamalla tarinoita Tampereesta juuri aktivismin näkökulmasta.

Tässä numerossa katsotaan myös muita maailmaa muuttavia tekoja. **Iina Nurmela** kertoo kokemuksistaan Nepalissa, jossa maailman nuorin tasavalta ottaa askelia suvaitsevamman koulujärjestelmän suuntaan. Kuten maan pääministeri **Prachanda** kertoi minulle ennen eroaan virasta toukokuun alussa, Nepalissa puhaltavat ruohonjuuritasolta nousevat muutoksen tuulet.

Anne Rosenlew kirjoittaa osaltaan Senegalista, jossa naisten perinteinen yhteistyö on ottanut uusia muotoja globalisaation ja nopean kaupungistumisen paineessa. Kenian PEN:in puheenjohtaja **Philo Ikonya** puhuu pimeästä kaudesta maan historiassa – ja aktivistien vastuusta pelastaa kansalaisyhteiskunta väkivallan kierteen kynsistä.

Lähempänä kotia puhutaan autonomisesta Sosiaalikeskus Satamasta, jonka Helsingin kaupunki lahjoitti pitkän talonvaltauskampanjan päätteeksi. Sinnikkyys ja mielikuvitus toiminnassa palkitsivat lopulta, talon aktiivi **Markus Heikkinen** kertoo. Lehdessä on myös juttuja Helsingissä järjestetystä Suomen sosiaalifoorumista ja Kapitalismi ’09 -tapahtumasta.

Ydin haastatteli myös toista näkymätöntä puurtajaa. Espoossa asuva **Mohamed Al-Fatatry** on luonut ainutlaatuisen, islamin arvoille perustuvat nettiportaalin, jonka räjähdysmäistä suosion kasvua on vaikea edes käsittää.

Tutkija-kansanedustaja **Outi Alanko-Kahiluoto** sanoo suorat sanat yliopistolaista, ja yliopistojen johtosääntöuudistusten alla julkaisemme raportin Britanniasta.

Mukana on lisäksi pakkaus pikapikaa lähestyvistä eurovaaleista. Parlamentin puolueryhmittymät kertovat toisistaan. Lehden päättää katsaus elokuvamaailmaan.

Tästä numerosta alkaen Ydintä voi lukea verkossa *lehtiluukku.fi*-palvelun kautta. Samalla sivustolla voi tutustua ilmaiseksi lehden viime vuoden numeroihin. Sähköinen lehti tuo muutoksen viestiä eteenpäin – askel askeleelta.

Antoisia lukuhetkiä ja iloista kesän alkua!

Janne Hukka, Ytimen toimitussihteeri

ILMOITUSKOOT JA -HINNAT
(hintoihin lisätään alv 22 %)
1/1 sivua 196 x 255 mm 1 200 euroa
1/2 sivua 196 x 125 mm 650 euroa tai 96 x 255 mm 650 euroa
1/3 sivua 196 x 82 mm 440 euroa
1/4 sivua 96 x 125 mm 350 euroa
1/6 sivua 196 x 39 mm 220 euroa
1/8 sivua 96 x 60 mm 200 euroa

JULKAISIJA Ydin-julkaisut ry.
43. vuosikerta
(Rauhaa kohti -lehden 82. vuosikerta)
PAINOPAIKKA Miktor Oy
ISSN 0356-357X

YDIN on Kultti ry:n jäsenlehti. Lehti pidättää itsellään oikeuden käsitellä sille toimitettua materiaalia. Lehden vastuu ilmoituksen poisjäämisestä tai julkaisussa sattuneesta virheestä rajoittuu ilmoituksesta maksetun määrän palauttamiseen. Huomautukset 14 päivän kuluessa.

IRTONUMEROITA: Akateeminen kirjakauppa (Helsinki keskusta, Iso Omena, Itäkeskus, Tapiola, Oulu, Turku, Tampere), Rosebud (Helsinki) ja Stockmann (Helsinki).

Ydin-lehti on vuonna 2009 saanut ulkoasianministeriöltä kehityspoliittista tiedotustukea näitä aihepiirejä koskevien artikkeleiden julkaisemiseen.

Lähi-itä läheisemmäksi

Maali oli tuskin kuivunut Suomen Damaskoksen instituutin seinissä, kun Syyrian kulttuuriministeri **Riad Nasaan Agha** avasi sen virallisesti joulukuussa 2008. Tyylikkäästi restauroitu rakennus sijaitsee Damaskoksen vanhassa kaupungissa, joka on UNESCO:n maailmanperintökohde.

Yleistiedeinstituutin painopistealueita ovat kielet, kulttuuri ja uskonto. Tämän vuoden ohjelmassa on ollut jo yksi kurssi: Islam, yhteiskunta ja sukupuoli Lähi-idässä. Tulossa on kurssi joka auttaa selviytymään Syyrian arabialla. Tarkoituksena on myös esitellä kulttuuria ja taidetta. Johtaja **Markku Juusolan** unelmana on järjestää elokuvaesityksiä tunnelmallisella sisäpihalla. Vierailijoille on myös majoitustiloja.

Myös ulkoministeriön matkustustiedotteen mukaan Syyrian suurin turvallisuusriski turisteille on liikenne. Jopa *Financial Timesin* mukaan Damaskos on hip.

www.damascus.fi

Somalian merirosvot ympäristön asialla

Afrikan sarven laivareittejä uhkaavat merirosvot saivat useat maat lähettämään sota-aluksia Somalian rannikkoalueille rahtialusten turvaksi.

Kiusankappaleiksi luonnehdittujen somalialaisten rosvojen puolustajiakin löytyy. YK:ta Somaliassa edustavan **Ahmedou Ould-Abdallahin** mukaan ryöstely alkoi puhtaasti ympäristön puolustamisella.

Somalian vuonna 1991 alkanut sisällissota sai ulkomaalaisia yrityksiä käyttämään hyväksi valtiottoman maan merialueita. Asiantuntijoiden mukaan muun muassa eurooppalaiset jätefirmat ovat vuosien ajan upottaneet teollisuusjätteitä Somalian rannikkovesille. Vuoden 2004 tsunami nosti merenpohjasta maan rannoille tynnyreitä, joiden kyljissä luki varoituksia ydinjätteistä.

Seuraukset ovat arvattavia: kalasaaliit ovat huvenneet, vauvat ovat syntyessään sairaita ja perinteisistä elinkeinoista riippuvaiset yhteisöt ovat uhattuina.

Merirosvoilun todelliset kasvot paljastuivat, kun kameroiden eteen tuotiin ainoa henkiinjäänyt Maersk Alabaman kapteenin siepanneista siniparroista: hymyilevä 17-vuotias teinipoika ilman silmälappua.

Vihdoin ”uutisia” suomalaisyhtiöiden rötöksistä

Suomalaisyritykset alihankkijoineen ovat olleet viime vuosina useasti vaihtoehtolehdistön hampaissa ihmisoikeus- ja ympäristörikkomusten yhteydessä. Tuotantoa supistetaan kotimaassa ja siirretään halvemman työvoiman maihin.

Kansalaisjärjestöjen vientiluottokampanja on puuttunut viime vuosina suomalaisyritysten toimintaan ulkomailla. Stora Enson toiminnan lisäksi mm. Metsä-Botnian Uruguayn tehdas, Metson Paper Oy:n Kiinan-hankkeet ja valtiollisia vientitakuita myöntävän Finnveran julkisuuspolitiikka ovat saaneet huomiota osakseen jo vuonna 2004.

Talouskriisin myötä suomalaisten yritysten kyseenalaiset ulkomaankauppatoimet ovat ottaneet tulta myös valtamediassa. Helsingin Sanomat uutisoi sunnuntaina 26.4. kahdella aukeamalla Stora Enson Kiinan toiminnan seurauksista. Näyttääkin, että keskustelu on siirtynyt uudelle areenalle, kun valtionyritykset ovat irtisanoneet työntekijöitään ja ostavat raaka-aineensa ulkomailta – puun halvan kruunun Ruotsista.

Sanoma News vastatuulessa

Journalistiliiton mukaan Sanoma News painostaa freelancereita, jotta nämä luovuttaisivat töidensä taloudelliset oikeudet yhtiölle. Uuden sopimuksen mukaan kaikkea luovutettua aineistoa voitaisiin myöhemmin käyttää kaikissa Sanoma-konsernin medioissa milloin ja miten tahansa. Muutkin suomalaiset mediatalot, kuten Alma Media, ovat pyrkineet samanlaisiin sopimuksiin.

Journalistiliiton nettiadressissa osoitteessa *http://www.adressit.com/freentekijanoikeus* kerätään nimiä freelancereiden oikeuksien puolesta.

Obaman sata muutoksen päivää

Yhdysvaltain presidentti **Barack Obaman** sata päivää vallassa oli hetki arvioida miten luvattu muutos on toteutunut. Monien kriitikoiden mukaan korkealentoisesta retoriikasta huolimatta muutoksen politiikka vaikuttaa hyvin ontolta. Pankkikriisin, veropolitiikan, terveydenhuollon ja ulkopolitiikan hoidaon osalta Obama jatkaa pitkälti samoilta linjoilta kuin edeltäjänsä **Bush** ja **Clinton**.

Kansainvälisesti Obamaa ylistetiin Prahassa pidetystä puheesta, jossa hän lupasi aloittaa uudelleen neuvottelut ydinaseriisunnasta. Vähälle huomiolle on jäänyt hänen sitoumuksensa jatkaa armeijan tutkimusohjelmaa, jonka tarkoituksena on kehitellä pieniä ydinpommeja, jotka hämärtävät rajaa perinteisen sodankäynnin ja ydinsodan välillä.

Iskut Pakistanissa majailevien Pashtun-kapinallisten (Talebanin) kimppuun ovat nousseet rajusti. Predatoreiksi ja Reapereiksi kutsuttujen miehittämättömien lentokoneiden ohjaajat lentävät koneita vuorotyönä sotilastukikohdista muun muassa Las Vegasista. Ihmisoikeusjärjestöjen mukaan vain kuusi prosenttia uhreista on varmistettu kapinallisiksi – muut ovat siviiliuhreja.

Chavezin Obamalle antama *The Open Veins of Latin America* -kirja nousi rakettina Yhdysvaltojen bestseller-listoille. Kirja kuvaa Amerikan kansojen kohtaloa vuosisatoja kestävän taloudellisen hyväksikäytön ja riiston uhreina. YD

Oikeisto ja vasemmisto nousussa

Äärioikeistolaisen Vapauspuolueen kannatus on nousussa Alankomaissa. Maaliskuisen mielipidemittauksen mukaan **Geert Wildersin** johtamasta puolueesta tulisi parlamentin suurin, jos vaalit pidettäisiin nyt.

Demokraatit 66 -puolueen kärkihahmo **Alexander Pechtold** taas on jo ilmoittanut etsivänsä ulkomailta turvapaikkaa, jos Wildersistä joskus tulee pääministeri. Seuraavat parlamenttivaalit pidetään Alankomaissa aikataulun mukaan toukokuussa 2011.

Talouskriisin ansiosta myös vasemmisto kokee omaa nousukauttaan. Ranskassa perustettiin helmikuussa Uusi Antikapitalistinen Puolue, jonka agenda perustuu perinteisten sosialististen teemojen edistämiseen 21. vuosisadan olosuhteissa.

Japanissa kommunistipuolueen rivit ovat kasvaneet viimeisen vuoden aikana. Kommunistit ovat uusineet kasvonsa, ja ajavat nykyisin anti-militarismia ja ”demokraattista muutosta kapitalismin viitekehyksessä”. Puolueen jäsenkirjaa kantaa nyt jo yli 400 000 nousevan auringon maan asukasta. YD

Smithfield

Piippolan vaarilla oli tautinen talo

Kansainvälisen influenssapandemian uhan alla vähemmälle huomiolle jäivät jälleen taudin perimmäiset syyt: globaaliin tehomaatalous ja lihansyönti.

Lintuinfluenssan tavoin sikainfluenssan juuret löytyvät valtavilta lihantuotantolaitoksilta, joiden yhteen sullotut eläimet tarjoavat täydellisen ympäristön virusten kehittymiselle. Influenssan alkulähde on jäljitetty meksikolaiskaupunki La Glorian ulkopuolella sijaitsevalle sikatehtaalle, jonka omistaa maailman suurin sianlihantuottaja Smithfield Foods.

Terveysviranomaiset ovat jo vuosikausia varoittaneet eläinten tehotuotannon vaaroista. Onkin (länsimaiden) onni, että aiemmat influenssaepidemiat ovat toimineet varoituksina ja teollisuusmaiden viranomaiset ovat siksi hyvin valmistautuneita pandemian seurauksiin. Köyhien maiden asukkaille lohtu on pieni.

Tähänastisten kuolemantapausten keskittymisen Meksikoon arvioidaan olevan seurausta ennalta aliravittujen potilaiden heikosta terveydentilasta.

Taudin levitessä kansainvälisen liikenteen myötä, lääkkeitä tuottavien kansainvälisten yritysten osakkeet nousevat kuumeisesti pörssimarkkinoilla. YD

YLE

Yle: Kyttäyksestä epätasa-arvoiseen pakkomaksuun

Yleisradion rahoitusta pohtinut työryhmä esittää, että vuonna 2011 otettaisiin käyttöön nykyisen TV-luvan korvaava kotitalouskohtainen 175 euron ”julkisen palvelun mediamaksu”, joka on nopeasti saanut nimen ”YLE-maksu”. Summa kerättäisiin veron kaltaisena ja se olisi samansuuruinen kaikille tulotasosta riippumatta.

Yleisradion mukaan television katsominen internetin kautta on jatkuvasti nousussa. Maksu paikkaa joitain tv-luvan ongelmia, mutta avaa uusia.

Pienituloisille maksu on tuntuva. Yksinasujat maksavat tuplasumman pariskuntiin verrattuna. Pakkomaksu ei ole sidottu kansalaisten maksukykyyn.

Yle on liikkunut mediatalojen ja STT:n reviirille, ja samaan aikaan luo järjestelmää, jossa valinnoilla ei ole väliä ja Yle pyritään nostamaan kaikenlaisten suhdanteiden yläpuolelle – erityisenä valtioninstituutiona. Ilmeisiä epäkohtia sisältävän maksun ehdottaminen tuntuu kädenojennukselta juuri niille, jotka Yleä kritisoivat. YD

TOPI LAITI

Vastavirtaan ydinvoimaa vastaan

Suomen luonnonsuojeluliitto, Luonto-Liitto ja Greenpeace järjestivät ydinvoiman vastaisen mielenosoituksen Helsingissä 25. huhtikuuta. Tapahtumaan saapui järjestäjien arvioiden mukaan jopa 700 mielenosoittajaa ympäri Suomea.

Marssijat kantoivat mukanaan tuhat kiloa keltaiseksi maalattua kiveä, joka symbolisoi Suomessa joka viides minuutti tuotetun ydinjätteen määrää. Mielenosoitus päättyi eduskuntatalon edustalle, jonne pystytettiin ydinjätteitä mahassaan kantava Troijan hevonen muistuttamaan ”taakasta, jonka ydinvoiman käyttäminen jättää tuleville sukupolville tuhansiksi vuosiksi.”

Työ- ja elinkeinoministeriöllä on tällä hetkellä käsiteltävänä useita periaatepäätöksiä uusien ydinvoimaloiden perustamiseksi tai nykyisten yksiköiden laajentamiseksi. YD

Pakkotyötä vai kansalaisvelvollisuuksia?

Keväinen keskustelu miesten ja naisten välisestä tasa-arvosta kulminoitui asepalvelukseen. Joissain piireissä tarkoituksena oli kyseenalaistaa miesten pakollinen asevelvollisuus, ja tehdä siitä valinnainen niin miehille kuin naisille.

Toisaalla tasa-arvovaatimus ratkaisisi uhkaavan työvoimapulan: ikäluokka toisensa jälkeen saataisiin velvoitettua viettämään aikaa sairaaloissa ja vanhainkodeissa ellei armeijassa.

Samaan aikaan hallitus toivoi nuorten siirtyvän mahdollisimman pian työelämään ja veronmaksajiksi. Itse asiassa moni nuori tekee hanttihommia opintojensa ohella, ja siksi usein maksaa veroja tai jättää opintotuen nostamatta.

YK:n ihmisoikeusjulistuksen kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen 8. artiklan mukaan ”ketään ei saa vaatia suorittamaan pakkotyötä tai muuta pakollista työntekoa” – paitsi jos on kyse muun muassa asepalvelun luonteisesta palvelusta; ”mistään palvelusta, jota vaaditaan milloin yhteiskunnan olemassaoloa tai hyvinvointia uhkaa hätä tai onnettomuus”; tai ”mistään työtä tai palvelusta, joka sisältyy yleisiin kansalaisvelvollisuuksiin”, miten ne sitten määritelläänkään. YD

Vapaus rakkauteen leviää

Homoparien oikeus mennä naimisiin otti taas askeleen eteenpäin vappuna. Ruotsista tuli seitsemäs valtio maailmassa, jossa samaa sukupuolta olevat henkilöt voivat sanoa toisilleen virallisesti 'tahdon'.

Myös Yhdysvalloissa homoavioliittojen puolustajat ovat saaneet voittoja: kevään aikana Iowan ja Vermontin osavaltioissa käytyjen kansanäänestysten perusteella homoavioliitot hyväksyvien osavaltioiden määrä nousee neljään. YD

G20: Kuulostaako tutulta?

Poliisi aitaa mielenosoittajia tuntikausiksi, peittelee tunnuslukuja univormuista, käyttää kohtuutonta väkivaltaa sivullisia ja toimittajia kohtaan.

Lontoon kaduilla G20-kokousten mielenosoitusten aikaan käytetyt tekniikat olivat pitkälti samat mitä kokeiltiin Helsingissä vuoden 2006 Smash Asem -mielenosoituksissa. Kyseessä olevasta mielenosoitusten ”motittamisesta” nousi huhtikuun alussa kohu poliisiväkivallan tultua julkisuuteen kansalaisjournalismin välityksellä.

Erityiseksi huolenaiheeksi nostettiin juuri poliisien tunnuslukujen peittely – ja kysymys siitä miksi julkisella palvelijalla olisi syytä piilotteluun? YD

TOPI LAITI

NEPAL
rauhan ja jälleenrakennuksen tiellä

Yli kymmenen vuotta kestäneen sisällissodan jälkeen Nepal on suurten muutosten tiellä. Maailman nuorimman tasavallan pääministeri, entinen maolaississien johtaja Prachanda keskusteli Ytimen Janne Hukan kanssa demokratiasta ja rauhasta.

Ydin: Miten kuvailisitte demokratian tilaa ja kehitystä nyky-Nepalissa? Mitä niiden eteen on tehty?

Prachanda: Vastuullamme on herkkä muutoksen vaihe. Meillä on ainutlaatuinen rauhanprosessi, jota yritämme viedä lopulliseen päätökseen soveltamalla uutta perustuslakia. Kannamme historiallista vastuuta. Lisäksi yritämme luoda taloudelliset olosuhteet kehitykselle, jota ilman on vaikea saada aikaan kestävää rauhaa. Pyrimme integroimaan armeijan ja sotavoimat osaksi yhteiskuntaa. Demokratia on nyt perustettu, ja armeijan aseistariisunta on seuraava askel.

YD: *Miten poliittisen opposition näkemykset tuodaan osaksi tätä prosessia?*

P: Nepalissa on monia erilaisia poliittisia näkökulmia ja ideologioita, mutta olemme luoneet yhteisymmärryksen aseistariisunnasta ja rauhanprosessista. Poliittinen oppositiokaan ei ole siitä kanssamme eri mieltä.

YD: Suomessa keskustellaan kansallisesta konsensuksesta. *Entä Nepalissa?*

P: Kuten sanottua kukaan ei kiistä rauhanprosessia. Keskustelun aiheena on demokratian muoto, ja siihen liittyy kaksi tärkeää asiaa. Ensimmäinen on federalismi. Ensimmäistä kertaa Nepalin historiassa olemme vapaita feudalismista. Mutta kysymyksenä on, perustuuko liittovaltio etnisyyteen ja kieleen, vai maantieteellisiin rajoihin? Tuleeko Nepalista parlamentaarinen vai presidenttivetoinen valtio? Demokratiasta, monipuoluejärjestelmästä, ihmisoikeuksista, oikeusvaltiosta, lehdistönvapaudesta vallitsee kuitenkin kansallinen konsensus.

YD: *Mihin suuntaan näette asioiden etenevän?*

P: Huolimatta kiivaasta keskustelusta parlamentarismin, osallistuvan demokratian ja vahvan presidentti-instituution kannattajat välillä, uskon seuraavan vuoden paljastavan Nepalin kehityssuunnan. Luultavasti joudumme tekemään kompromisseja ja soveltamaan väliaikaista perustuslakia, mutta kaikki poliittiset toimijat ymmärtävät, ettemme onnistu ilman konsensusta.

YD: *Minkä roolin näette kansalaisaktivismilla tässä muutoksessa?*

P: Nepalin kansan pitkä kamppailu on alkanut ruohonjuuritasolta, sinne kasvaneen selkeän poliittisen tietoisuuden ansiosta feudalismia ja monarkismia vastaan. Alistettujen, unohdettujen ja marginalisoitujen ihmisten tietoisuus tulevaisuuden haasteista on keskeisessä asemassa uuden taloudellisen ja sosiaalisen yhteiskunnan luomisessa. Mutta kansalaisilla on eväät niiden ylittämiseen juuri tuon tietoisuuden johdosta. Vaikka keskusjohdon ja ruohonjuuritason välillä on jännite, uskon ruohonjuuritason ja aktiivisten kansalaisten lopulta päättävän asioiden suunnasta.

YD: *Miten näette väkivallattomuuden ja väkivallan suhteen yhteiskunnallisen muutoksen edistämisessä?*

P: Olemme rauhan puolella ja väkivaltaa vastaan – kuten kaikki demokraattiset ihmiset. Mutta kuten YK:n peruskirja toteaa selvästi, kansoilla on oikeus taistella autokratiaa ja alistamista vastaan. Nepalin lähihistoriassa, jossa feudaalimonarkia yritti jatkuvasti tappaa ihmisiä ja ajaa armeijan kansaa vastaan, kansan vastarinta oli oikeutettua. Kansa on lopulta demokratian tae, ja taistelumme oli kansan rauhan ja demokratiapyrkimysten osoitus.

YD: *Millainen on länsimaiden ja Nepalin välinen suhde?*

P: Hyödyllinen ja pohjimmiltaan rakentava – kuten pitäisikin. Mutta valitettavan usein vahvojen länsimaiden ja kehitysmaiden välillä on noidankehä, jossa vahvat sanelevat omien etujensa ja halujensa mukaan – eivät piittaa köyhistä ja alistetuista. Tämä on muuttumassa rakentavien muutosten ja positiivisten hankkeiden avulla. Nepalin osalta olen ylpeä suunnasta, johon suhde etenee.

YD: *Mitä suomalaiset voivat oppia Nepalin esimerkistä?*

P: Kansan järjestäytyminen väkivaltaa ja sortoa vastaan on tärkein asia, minkä kuka tahansa voi oppia Nepalin viime vuosien tapahtumista. YD

”Käsi ylös, jos haluaisit opiskella omalla kielelläsi!” Vielä vähän aikaa sitten omalla kielellä puhumisesta rankaistiin kouluissa ankarasti ja lapset oppivat häpeämään taustaansa.

NEPALIN lapsille OMANKIELISTÄ OPETUSTA

Nepal on aloittanut monikielisen opetuksen kehittämisen Suomen tuella. Opetusstrategioita on monenlaisia eri puolilla maata. Kehittyvässä maassa suurin haaste on saada käydä koulua omalla kielellä, kirjoittaa Iina Nurmela.

Nepalissa on noin 28 miljoonaa asukasta ja noin 28 000 peruskoulua. Niiden oppilaista noin puolet ei puhu nepalia äidinkielenään, vaan jotain muuta maan yli 140 kielestä. Suurinta osaa näistä puhuu äidinkielenään vain muutama tuhannesta puhujasta. Kieliä löytyy useita maan jokaisesta kolkasta, maakunnasta, melkein jokaisesta kylästä.

On siis sanomattakin selvää, että omankielisen opetuksen järjestäminen kaikille lapsille on suuri haaste. Nepal on kuitenkin ottanut ensimmäiset askeleet tähän suuntaan Suomen valtion tuella.

Maan monikielisyyshankkeessa on valtion virkamiesten rinnalle tuotu kylä- ja kouluyhteisöjä kehittämään opetusta kielellisesti ja sisällöllisesti sopivaksi kaikille lapsille. Toivotaan, että mahdollisimman moni käy peruskoulun loppuun ja kasvaa vahvasti kaksi- tai monikieliseksi kansalaiseksi.

Koulunkäynti on haaste ja mahdollisuus

Maassa on pulaa opettajista, oppikirjoista, koulurakennuksista ja oppilaista – liian monet jäävät luokalleen ja jättävät koulun kokonaan kesken.

Oppilaita houkutellaan kouluun muun muassa ilmaisella lounaalla tai kuukausittaisella annoksella ruokaöljyä sekä stipendeillä, jotka kattavat koulupuku-, koe- ja muut koulunkäyntikustannukset.

Silti lapsilla ei ole yhtäläisiä mahdollisuuksia opiskella, menestyä ja viihtyä koulussa. Opetus on nepalinkielistä eikä sen sisältö vastaa oppilaiden tarpeita, koska se tuodaan maan joka kolkkaan pääkaupungista Katmandusta.

Monikielisyyshanke on kehitetty Nepalin hallituksen pyynnöstä yhteistyössä Suomen ulkoministeriön kanssa. Vuodesta 2007 kokeilu on aloitettu seitsemässä koulussa. Mukana on kahdeksan vähemmistökieltä. Hankkeessa työstetään kielistrategiaa opetukseen, kehitetään pedagogisia malleja monikielisyysopetukselle – sekä koulutetaan keskushallinnon ja kentän virkamiehiä sekä opettajia vastaamaan kehityksen haasteisiin.

Tavoitteena on tarjota hyvää omankielistä sekä nepali toisena kielenä opetusta mahdollisimman monelle lapselle vuoteen 2015 mennessä. Monikielinen opetus on näkyvä osa maan uutta perusopetusuudistusta.

Hankkeessa on pyritty lisäämään paikallisen yhteisön vaikutusvaltaa koulujärjestelmässä. Kouluyhteisön jäsenistä kootut ryhmät ovat arvioineet kansallisen opetussuunnitelman sopivuutta omalle kieli- ja kulttuuriperinnölleen. He ovat yhdessä oppilaiden ja opettajien kanssa luoneet oppimateriaalia ja osallistuneet valtion virkamiesten sekä kielijärjestöjen edustajien kanssa työpajoihin, seminaareihin ja opintomatkoihin.

Hankkeen aikana saadun tietotaidon toivotaan leviävän hankkeen yhteistyökumppanien toimesta mahdollisimman moneen uuteen kouluun: veteen heitetty kivi synnyttää renkaan toisensa jälkeen.

Miksi omankielistä opetusta?

Lapset oppivat parhaiten, kun he saavat käydä koulua omalla kielellään. Vieraalla kielellä riittävän kielitaidon saavuttamien kestää vuosia ja sinä aikana paljon oppisisältöä menee hukkaan. Lapset turhautuvat, epäonnistuvat ja jättävät koulun kesken. Vieraita kieliäkin oppii paremmin ja tehokkaammin, kun oma äidinkieli on vahvalla pohjalla. Hyvä yhdistelmä on tarjota perusopetusta kaikissa aineissa kahdeksan vuotta lapsen äidinkielellä ja opettaa valtakieltä toisena kielenä – ennen siirtymistä valtakielellä annettavaan opetukseen.

Tamangi-pojille oman kielen arvostus ja kehittäminen saattaa tuoda lisää työ- ja opiskelumahdollisuuksia, eikä heidän ehkä tarvitse lähteä paremman elämän toivossa Katmanduun.

Palpa-lapset tekevät äidinkielisiä oppimateriaaleja.

Omankielisen opetuksen pioneerit

Kylmän ja tiettömän mutta majesteettisesti kohoavan vuoriston *tamangit*, ja vihreiden, vehreiden poimuilevien kukkuloiden *magarit* ja *rait* sekä kuuman, alavan, värikkäisiin huiveihin kietoutuneen Etelä-Nepalin *tharut, santhalit, urawt* ja *maithilit* edustavat pientä osaa Nepalin alkuperäiskansoista ja kielistä.

He ovat olleet pääroolissa, kun moni- ja omankielistä opetusta on kokeiltu ja kehitetty seitsemässä koulussa eri puolilla maata noin kahden vuoden ajan.

Koulukirjat omista tarinoista

Santhalit asuvat Jhapan maakunnassa Kaakkois-Nepalissa. Talot ovat siistejä, kotieläimet makaavat katosten alla, köynnökset ja pensaat kukkivat. Naiset pesevät kylän yhteisellä kaivolla aamuteekuppeja. Lapset matkaavat paljain jaloin tai varvassandaaleissa matkalla kouluun pitkin pölyistä kylätietä, koulupuku hienon hiekkakerroksen peitossa.

Etelä-Nepal oli ennen metsän peitossa ja kylät sijaitsivat mahtavien puiden helmassa suojassa kuumuudelta. Nyt metsät on pieniä ryppäitä lukuun ottamatta hakattu pois teeplantaasien tieltä. Siellä maattomat asukkaat poimivat teelehtiä nälkäpalkalla. Oman äidinkielen sijasta koulussa opetetaan vapaavalintaisena aineena teen viljelyä. Ulospääsyä köyhyydestä ja äänettömyydestä ei ole ennen tarjottu.

Koska virallisesti kouluissa on tarjolla vain nepalinkielisiä oppikirjoja, lapset, kyläläiset ja opettajat tekivät hankkeen alussa omankielisiä lukukirjoja. Eräänä aamupäivänä kyläläiset ottivat palkatonta vapaata teeplantaasilta ja tulivat kertomaan oppilaille tarinoita omalla kielellään. Oppilaat kirjoittivat ja piirsivät kuvia tarinoiden pohjalta ja niistä painatettiin pieniä vihkosia.

Kirjat roikkuvat näytillä luokan seinillä. Jokaisella lapsella on oma kappale. Kirjaa voi käyttää äidinkielen tuntien ohella myös muissa oppiaineissa, sillä tarinoiden sisältö vaihtelee historiasta eläinsatuihin ja uskonnollisiin rituaaleihin. Jokainen tarina kertoo kuitenkin santhalien elämästä ja kulttuurista lapsille merkityksellisellä tavalla.

Tamangien kulttuuria lapsille

Rasuwan maakunnassa Pohjois-Nepalissa, lähellä vuorten huippuja, on tamanginkielisiä kyliä. Pengerretyllä koulunpihalla on oppilaiden lentopallopeli kesken. Taustalla häämöttää lumihuippuinen Himalajan vuoristo. Pallo karkaa jatkuvasti, ja vierii penkereitä pitkin kauas rinnettä alas. Joukko naisia paksukankaisissa vaatteissa kipuaa polkua ylös kohti koulua. Osalla heistä on lapsi korissa roikkumassa selässään. Bambusta rakennettu luokkahuone tuntuu sopimattomalta kahden kilometrin korkeuteen, karuun ja koleaan ilmastoon.

Kyläläiset osallistuvat aktiivisesti kokeilutoimintaan. He ovat muun muassa laatineet luettelon kulttuuriperinnöstään: teknologiasta, taiteesta ja käsityöstä, uskonnosta, musiikista ja sekä suullisesta että kirjallisesta perimätiedosta. He toivovat, että nämä otetaan huomioon opetuksessa.

Kun vähemmistökielet ja -kulttuurit tuodaan kouluun, niiden arvostus nousee ja ihmiset näkevät ne tasa-arvoisemmassa asemassa valtakielen kanssa. He huomaavat, että kaikilla kielillä voi opettaa, oppia ja muutenkin toimia yhteiskunnassa – niiden käytön ei tarvitse rajoittua kodin seinien sisäpuolelle.

Koska virallisesti kouluissa on tarjolla vain nepalinkielisiä oppikirjoja, lapset, kyläläiset ja opettajat tekivät hankkeen alussa omankielisiä lukukirjoja.

Kukkuloiden laulavat opettajat

Athapaharya itäisen Nepalin Dhankutan maakunnassa on yksi yli kolmestakymmenestä rai-kielestä, yksi niistä pienimmistä. Sitä puhutaan vain muutaman kukkulan alueella.

Monikielisyyshankkeen kokeilukoulu sijaitsee erään kukkulan aurinkoisella kyljellä. Sen ympärillä kasvaa penkereille istutettua maissia. Maissi kohoaa niin korkealle, että oppilaat katoavat pellon peittoon kotimatkallaan.

Koulun piha on todettu hyväksi paikaksi kokoontua koko kylän voimin ja keskustella omasta kielestä, vanhempien ja isovanhempien koulumuistoista sekä toiveista omien lasten tulevaisuudelle. Siellä on esitetty ryhmälle tyypillisiä lauluja, jotka sepitetään paikan päällä kertomaan senhetkisistä tapahtumista tai ajatuksista.

Athapaharyat, kuten suurin osa muistakin Nepalin alkuperäiskansoista, omaavat suullisen perimätiedon. Heille laulut, tarinat, sananlaskut, tanssi ja musiikki muodostavat tärkeän osan arkea. Kylän vanhimmat toteavatkin usein, että he eivät osaa lukea tai kirjoittaa, mutta he osaavat laulaa. Opetus, joka kunnioittaa vähemmistöryhmien kieltä ja kulttuuria, perustuu heidän arkeensa. Dhankutassa lapsia opetettaisiin myös laulaen.

Iina Nurmela on luokanopettaja, joka työskenteli kaksi vuotta monikielisyyshankkeessa. Artikkeli on omistettu hankkeen todellisille sankareille: lapsille, kyläläisille ja opettajille.

Kuvat: Monikielisyyshanke

Ilman oman naisryhmän ja säästöringin tukea monen senegalilaisnaisen elanto ja toimeentulo olisi vaakalaudalla, kertoo Anne Rosenlew yhteisöllisestä tavasta järjestää talous.

NAISTEN SÄÄSTÖRINGIT ovat Senegalissa monen arjen pelastus

Senegal on kaupungistunut nopeasti sitten valtion itsenäistymisen Ranskan siirtomaavallasta vuonna 1960. Nykyisin yli puolet 11 miljoonasta Senegalin asukkaasta asuu kaupungeissa, suurin osa pääkaupungissa Dakarissa tai sen lähialueilla.

Kaupungistuminen on muuttanut naisten yhteistyötä, mutta se on silti yhä olennainen osa arkea. Lähiöihin, kaupunginosiin ja kortteleihin syntyy oma-aloitteisesti naisryhmiä. Naiset auttavat toisiaan yhteiskunnan sosiaalista elämää rytmittävien häiden, nimenantojuhlien ja hautajaisten järjestämisessä.

Naisten yhteinen toiminta ja keskinäinen avunanto periytyvät osittain maatalousyhteiskunnasta, jossa naisten ja miesten työt ovat perinteisesti selvästi määräytyneet. Riittävän työvoiman panos oli maatalouden elinehto, ja omista tehtävistä selviytyi toisiaan auttamalla.

Nykyisin senegalilaiset naiset auttavat taloudellisesti toisiaan muodostamalla epävirallisia säästörinkejä. Ne ovat olleet tärkeä osa paikallistaloutta jo kauan ennen erityisesti naisille suunnattujen mikroluotto-ohjelmien rantautumista Länsi-Afrikkaan.

Koska tavalliset liikepankit ovat olleet köyhien naisten ulottumattomissa, oma-aloitteiset ryhmät ovat monelle ainoa tapa hankkia alkupääoma pienimuotoiseen liiketoimintaan tai oman talon rakentamiseen.

Maine ja säästöringit

Säästörinkeihin osallistutaan yleensä säännöllisesti tietyllä rahasummalla. Jäsenet saavat jokainen vuorollaan käytettäväkseen yhteisestä rahasta muodostuvan potin.

Yhteinen säästäminen pohjautuu luottamukseen. Naiset eivät ole vain toisilleen velkaa, vaan myös velvollisia ylläpitämään sukunsa ja klaaninsa mainetta. Monen naisryhmän nimi viittaakin kunniallisuuteen, ahkeruuteen ja yhteisöllisyyteen. Tavallisia nimiä ovat Yhteinen kunnia, Yhdessä, kuten myös Tartutaan töihin.

Tärkeintä naisryhmien jäsenille on kuitenkin yhteisten asioiden hoitamisesta syntyvä yhteenkuuluvaisuuden ja luottamuksen tunne. Se korostuu yhteiskunnassa, jossa entiset rakenteet ja sidonnaisuudet ovat hajoamassa maan sisäisen muuttoliikkeen ja globaalin muutoksen paineessa.

Naisten säästöringit on taloudellisessa kehityskeskustelussa yleensä sivuutettu huonona esimerkkinä vanhoista rakenteista, jotka toimivat edistyksen jarruna. Onkin totta, että naisryhmien organisaatio perustuu hierarkkisiin rakenteisiin ja sukupuoliseen kahtiajakoon – mutta juuri siksi ne toimivat.

Ulkopuolisten mikroluotot

Ulkopuolisten, kuten kehitysjärjestöjen ja rahoituslaitosten, tarjoamien mikroluottolainojen takaisinmaksujen takuu perustuu myös yhteisöllisyyden ajatukseen. Se on kuitenkin tulosta vain ulkoapäin sanellusta ryhmäpainostuksesta. Esimerkiksi Nobel-palkitun bangladeshilaisen Grameen-pankin mallia, jossa köyhät naiset vastaavat yhdessä toistensa lainoista, on sovellettu ahkerasti myös Afrikassa.

Nähtäväksi jää ovatko mikroluotot vain alkua perinteisten naisryhmien häviämiselle ja yksilöllisemmälle elämäntavalle Senegalissa. Toistaiseksi perinteiset naisryhmät ovat yhä tärkeä osa naisten elämää ja niiden merkitys on kasvanut kauan jatkuneen taloudellisen kriisin myötä.

Mikroluottoja myöntävien laitosten, osuuskuntien, pankkien ja järjestöjen panokset köyhien naisten jokapäiväisen elämän helpottamiseen kehitysmaissa ovat kuitenkin huomattavat, ja niiden tarjoamat luotot ovat monelle elintärkeitä.

Devalvaatiosta säästörinkiin

Afrikassa naisten panos on aina ollut yhteiskunnallisesti erittäin tärkeä. Naisten säästörinkien merkitys on korostunut yhteiskunnassa, joka on keskellä mittavaa sosiaalista ja rakenteellista muutosta.

Konkreettisena esimerkkinä naisten säästöringin toiminnasta ja hyödyistä on Senegalin Rufisquen Merinan kaupunginosassa toimiva And-nimi-

Senegalin Rufisquen Merinan korttelin And-säästörinkin jäsenistä poseeraa johtajansa Coumba Gninguen talon sisäpihalla: Wolofin kielellä ”And” tarkoittaa ”yhdessä”.

Ryhmä kokoontuu yleensä Coumban pienessä makuuhuoneessa, Coumbaon kuvassa toinen alhaalta.

nen ryhmä. And tarkoittaa valtaväestön wolofin kielessä sanaa ”yhdessä”.

Ryhmän perusti noin 15 vuotta sitten **Coumba Gningue**, joka on korttelissaan kaikkien tuntema ja luottama nainen kypsässä keski-iässä. Hän asuu miehensä ja lastensa kanssa miehensä suvulle kuuluvassa talossa, jossa myös miehen veljet perheineen asuvat. Talon aikuiset naiset kuuluvat kaikki ryhmään, mutta jäseninä on myös naisia naapuritaloista.

Tarve perustaa naisten oma säästörinki syntyi vuonna 1994, kun Senegalissa käytetty länsiafrikkalainen valuutta cfa frangi devalvoitiin 50 prosenttia ja jokapäiväisestä elämästä ei enää selvitty entisillä tuloilla.

Naiset olivat aiemmin aina auttaneet toisiaan sosiaalisten rituaalien ja seremonioiden järjestämisessä ja tavanneet toisiaan teenjuonnin ja tanssin merkeissä. Vasta säästöringin perustaminen antoi heille yhteisen identiteetin ja nimen.

Ryhmä kokoontuu säännöllisesti Coumban talossa. Joka tapaamisessa ryhmän noin 30 jäsentä antaa muutaman euron arvoisen summan yhteisen pottiin, jonka yksi jäsen kerrallaan saa. Senegalissa jo 60 euroa riittää pienen liiketoiminnan, esimerkiksi kalanmyynnin, aloittamiseen.

Monet naisista ovatkin kalanmyyjiä ja saavat siitä elantonsa. Jotkut ryhmän naisista ovat perustaneet yhdessä rannalle kalansavustamon, jonka toiminta rahoitetaan säästöringin ”poteilla” – sillä ostetaan kalaa, suolaa ja ylijäämäpaperia savustamiseen. Rufisquen savukalalla on kysyntää koko Länsi-Afrikassa ja sitä haetaan rekoilla Burkina Fasosta asti.

Myöhästymisestä sakkoja

And-ryhmän naiset eivät ole turvautuneet tarjolla oleviin mikroluottoihin vaan luottavat omaan säästörinkiinsä. He tietävät, että ryhmälle on maksettava sakkoja jos jokaviikkoinen maksu on myöhässä. Sakkorahat menevät kuitenkin yhteiseen suljettuun kassaan, josta Coumba voi antaa luottoa, jos jollakin ryhmän jäsenellä on akuutti tarve – kuten perheenjäsenen sairastuminen.

Sen sijaan mikroluotoista olisi maksettava korkoa ja niiden sanktiot ovat kovat jos takaisinmaksu viivästyy. Mikroluottopaperit allekirjoitetaan usein poliisiasemalla ja niiden takaisinmaksuissa ei ole joustovaraa.

”Köyhät maksavat aina takaisin” on mikroluottolainoja myöntävien järjestöjen ja instituutioiden epävirallinen iskulause. ”Koska heillä ei ole vaihtoehtoja” on harvemmin julkilausuttu sanonnan jatke. Tämä ajatustapa heijastaa hyvin ekonomistien tapaa tarkastella köyhiä ulkoapäin, mutta kuitenkin osana globaalia taloutta, jossa köyhäkin kantaa kortensa kekoon.

Raha, kriisi ja yhteisöllisyys

And-ryhmän tapaisten säästörinkien toimintarakenteet muotoutuvat köyhien naisten omista tarpeista ja arvomaailmasta. Maksuongelmat yritetään selvittää yhdessä ja monimuotoisia pulmia tulee aina eteen. Pulmat ratkaistaan kuitenkin yhteisön säännöillä ja kenenkään ei tarvitse tulla syrjäytyneeksi maksuongelmiensa takia.

Ulkoa tulleita mikroluottolainoja ja niiden mukanaan tuomia arvorakenteita tarjotaan massiivisesti Afrikan naisille. Olisi kuitenkin tärkeää ymmärtää että oma-aloitteinen säästäminen on jo vuosikymmeniä ollut köyhien käytössä.

Sen sijaan, että yrittäisimme – jälleen – opettaa Afrikan naisille jotain, olisi meillä paljon opittavaa heiltä. Esimerkiksi siitä paljon puhutusta yhteisöllisyydestä.

Anne Rosenlew tekee väitöskirjaa Senegalin naisryhmien taloudellisesta ja sosiaalisesta merkityksestä Helsingin yliopiston kehitysmaatutkimuksen laitoksella.

Kuvat: Anne Rosenlew

GLOBAALI-TALOUTTAHAN

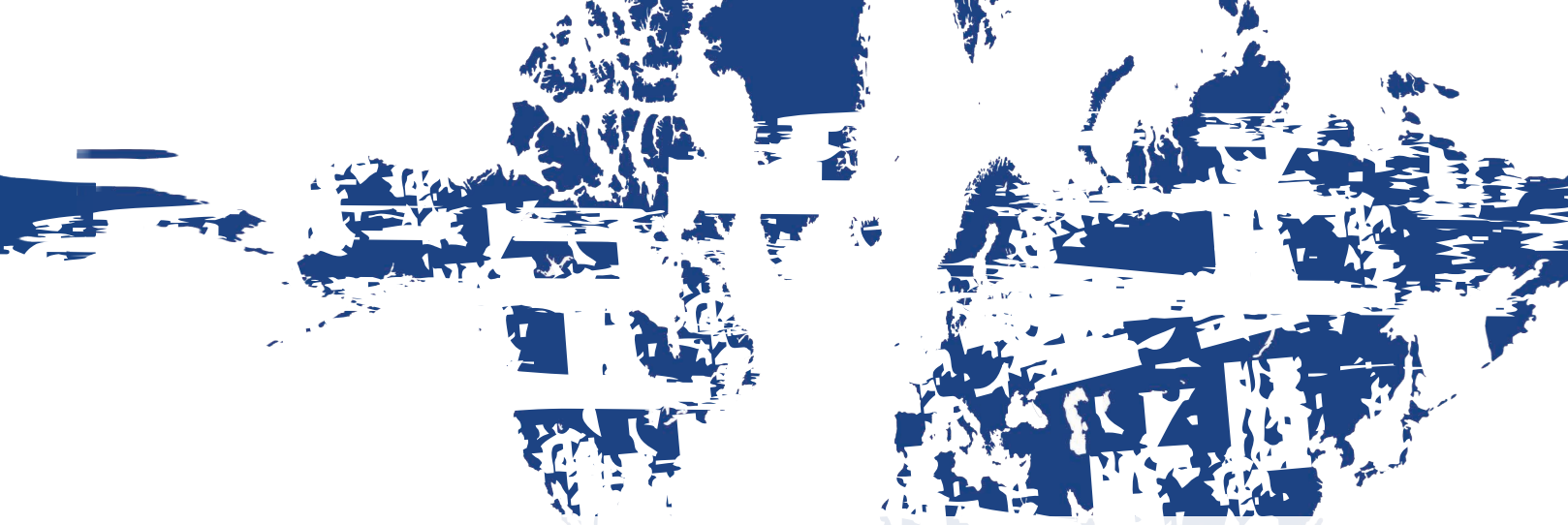
se vain on (hölmö) – vai onko?

Huolimatta poliitikkojen korkealentoisista puheista, ulospääsy taantumasta löytyy kansallisesta tahdosta, **Dean Baker** painottaa.

— Maailma kokoontui tänään taistellakseen globaalia lamaa vastaan. Ei sanoin, vaan suunnittelemalla maailmanlaajuisia uudistuksia selkeällä aikataululla, Iso-Britannian pääministeri **Gordon Brown** totesi maaliskuun loppupuolella järjestetyn G20-kokouksen päättyessä.

Tämä oli jotakuinkin liioittelua. Kokouksella ei ollut tarjota maailmanlaajuista toipumissuunnitelmaa tai edes sitoutumista laajaan taloudelliseen elvytykseen. Jää nähtäväksi minkälaisia reformeja kokouksen tuloksena yleensäkin syntyy. Mutta palautuminen ja reformi eivät välttämättä ole niitä keskeisiä asioita, joita G-20 tulee tekemään.

Kelataanpa taaksepäin edelliseen suureen taloudelliseen kriisiin – siihen joka alkoi Aasiassa vuonna 1997 ja levisi muun muassa Venäjälle, Brasiliaan ja Argentinaan. Syyskuussa 1998 Yhdysvaltojen keskuspankin puheenjohtaja **Alan Greenspan** varoitti, ettei ”ole mitenkään uskottavaa, että Yhdysvallat jää vaurauden keitaaksi, jota ei kosketa nopeasti kasvavan paineen alla olevan maailman murheet”. Yhdysvaltojen talous jatkoi silti kasvuaan pörssikuplan aihettaman kulutuksen nousun ajamana halki kriisin. Lopulta kuplan puhkeaminen ajoi Yhdysvaltojen talouden taantumaan vuonna 2001.

Yhdysvaltojen talous pystyy kasvamaan kasvaa, vaikka muiden maiden kansantalouden supistuvat. Yhdysvaltojen tuotannosta 87 prosenttia kulutetaan maan sisällä. Se loppuosa, 13 prosenttia, voi toki vaikuttaa – mutta Yhdysvaltojen taantumat eivät synny pienentyvistä tuontitavaroiden virroista. Muun muassa Saksa vei 47 prosenttia ja Meksiko 28 prosenttia bruttokansantuotteestaan ulkomaille.

Yhteistyöllä on etunsa

Tietenkin tämänhetkinen taantuma on paljon pahempi ja laajemmalle levinnyt kuin 1990-luvun lopun kriisi. Suurtuloiset maat, kuten Yhdysvallat, EU ja Japani, jotka muodostavat suurimman osan maailman yhteenlasketusta taloudesta, ovat taantumassa. Vuosien kuluessa kertyneet valtavat epätasapainoisuudet ovat korjaamassa itseään ennalta-arvaamattomaan tahtiin. Yhdysvaltojen säästöprosentti oli tippunut nollaan vuonna 2007. Maailman taloudellisessa järjestelmässä on valtavia heikkouksia.

Tästä huolimatta Yhdysvallat kykenee palautumaan omillaan käyttäen riittävää kotimaahan suunnattua taloudellista elvytystä ja järkeviä ratkaisuja rahoitusjärjestelmän suurimpien porsaanreikien korjaamiseen – huolimatta siitä, mitä muiden maiden hallitukset tekevät. Yhdysvaltojen palautuminen auttaa puolestaan muuta maailmaa.

On hyvä, että G-20-maiden johtajat ainakin puhuvat suuremmasta kansainvälisestä yhteistyöstä taantuman ratkaisemiseksi ja että on olemassa joitakin alueita – kuten sijoitussektorin sääntely tai laittomien pääomavirtojen ja kansainvälisen veronkierron estäminen – jossa laajempi kansainvälinen yhteistyö voi olla erityisen hyödyllistä. Mutta jopa näillä osa-alueilla monet tärkeät reformit voivat vain kansalliset hallitukset toteuttaa.

Talouden todellisuus on yhä kansoissa

”Globaalin talouden” globaalia luonnetta, ja samalla sen seurauksia, on törkeästi liioiteltu. Maailma on nykyään yhä kokoelma valtiollisia kansantalouksia ja niiden hallituksilla – etenkin suurimmissa kansantalouksissa – on mahdollisuus valita suurin osa talouspolitiikastaan niin kuin ne tekivät kolmekymmentä tai neljäkymmentä vuotta sitten. Esimerkiksi Kiinan hallitus on vuosikymmenten ajan ohjannut maahan tulevien ja sieltä lähtevien pääomavirtojen määrää, säädellyt ulkomaisia investointeja, kiinnittänyt valuutan vaihtokurssin ja omistanut suurimman osan pankkisektoriaan. Tällä tavoin sen onnistui hyötyä ”globalisaatiosta” ja toteuttaa maailmanhistorian nopeiten kasvava kansantalous.

Nykyään ajatus ”globaalista taloudesta” perustuukin väärin sovellettuun vertaukseen kansantalousten historiallisesta kehittymisestä. Väitetään, että elämme ”globaalissa taloudessa”, jota on säänneltävä, jotta markkinataloudelle olennaiset epätasapainoisuudet voidaan hioa pois.

Tietenkin tässä argumentissa on jonkin verran totta. Esimerkiksi Kiinan ehdottama ajatus maailman omasta reservivaluutasta korvaamaan dollaria on mahdollinen reformi, joka voisi parantaa maailman makroekonomista vakautta.

Mutta ”globaalin talouden” käsite on silti hyvin usein hämmennystä luovaa liioittelua, jolla on negatiivisia poliittisia seurauksia. Mahdolliset reformit, kuten toimivat valuutanvaihtokurssit, talous- ja rahapolitiikka ja pääomavirtojen sääntely, heitetään ulos soveltumattomina ”globaalin talouden” tarpeisiin, vaikka ne ovat samalla sekä tarpeellisia että mahdollisia kansallisella tasolla.

Samaan aikaan reformoijat kääntyvät usein ylikansallisten instituutioiden puoleen – joista Kansainvälinen valuuttarahasto, Maailmanpankki ja Maailman kauppajärjestö ovat suurimmat esimerkit – vaikka ne ovat yleensä sääntelyä vastaan, läpinäkymättömiä toiminnassaan ja taantumuksellisia, ja näin kykenemättömiä ratkaisemaan ongelmia, joita ovat itse auttaneet luomaan.

Terve talous alkaa kotoa

Talousministerit (tai valtionvarainministerit) ovat itse liian riippuvaisia kotimaidensa voimakkaista eturyhmistä, ja näin vieläkin vähemmän julkisen tarkkailun alaisina tehdessään päätöksiä äänestäjille kaukaisissa järjestöissä. Jos he eivät tee kunnollisia päätöksiä kotona, on paljon epätodennäköisempää että he tekevät niitä ulkomailla. Ainakin tällä hetkellä reformit kansallisella tai ehkä jopa paikallisella tasolla voivat toimia paremmin.

Sen sijaan ”globalisaatio” soveltumattomien sääntöjen ja poliittisten ohjelmien alaisena on vaikuttanut huomattavasti nykyisen kriisin syntymiseen. Jopa Euroopan Unioni, NAFTA:an myönteisesti verrattavissa oleva taloudellinen integraatioprojekti, vaikeuttaa tällä hetkellä euroalueen palautumista. Rajoitukset valtion alijäämistä ja Maastrichtin sopimuksen luoma ultra-konservatiivinen keskuspankki tekevät Euroopan reaktion tähän taantumaan paljon vaikeammaksi.

Yritykset luoda globaalin kaupankäynnin säännöt tasavertaisempina ja järkevämpinä, johon Joseph Stiglitzin johtaman YK:n työryhmä pyrki, ovat keskeinen osa paremman tulevaisuuden luomisessa tuleville sukupolville.

Mutta maailma ei voi odottaa aikaa, jolloin rikkaiden maiden hallitukset ovat valmiita antamaan päätöksentekovaltansa instituutioille, vaikkapa YK:lle, joita ne eivät voi kokonaan hallita. Todellisuudessa maailman ei tarvitse sitä odottaa ollenkaan. YD

Dean Baker on riippumattoman The Centre for Economic Research and Policy -järjestön perustaja ja taloustieteilijä. Tämä artikkeli on käännös kolumnista ”It's the Global Economy (Stupid) – Or Is It?”, joka julkaistiin *The Guardian* -lehdessä 8.4.2009.

Jutun käänsi ja tiivisti Janne Hukka.

FESTARITARJOUS:
LOPPUVUOSI KYMPILLÄ!

Kun tilaat Maailman kuvalehti Kumppanin Maailma kylässä -festivaaleilta saat loppuvuoden lehdet 10 eurolla! Tutustu myös nettitarjouksiin:
www.kumppani.fi

Enemmän kuin postikortti

Maailman kuvalehti Kumppani on kuukausittain ilmestyvä aikakauslehti. Se kertoo niin tavallisten ihmisten tarinoita kuin suuria globaaleja kertomuksiakin. Kumppani on maailman paikallislehti.

MAAILMAN KUVALEHTI

KUMPPANI

KEHITYSPOLITIIKKA IHMISOIKEUDET YMPÄRISTÖ KULTTUURI

Rita Jailo

Maailmanlaajuista nettiverkostoa kudotaan Suomessa

Maailman suurimman islamilaisiin arvoihin perustuvan sivuston perusti vuonna 2006 Suomessa asuva Mohamed El-Fatatry. Muxlim.com tarjoaa mielenkiintoisen valikoiman uskonnollista ja maallista materiaalia, jos niitä voi tarkasti erotellakaan.

Muxlim.com lifestyle-sivustolla uskonto ja arki sekoittuvat. Se on osa nimellä Web 2.0 kulkevaa internetin suurta murrosta, jossa netin surffaajat muuttuvat sen sisällön luojiksi. Tunnetuimpia esimerkkejä ovat Facebook, kiinalainen Xiaonei ja YouTube.

Muxlimin sivuilta voi löytää videon, jossa koko vartalon ja kasvot peittävään *niqaabiin* pukeutunut kanadalainen kertoo vakavaan sävyyn kääntymisestään islamiin. Toisessa videossa teinityttö antaa pukeutumisvihjeitä huivin ja kenkien valitsemisesta sävy sävyyn. Sivuilla on myös blogeja, keskustelupalstoja, pelejä ja nettiäänestyksiä. Sivuston perustajaa, espoolaista **Mohamed El-Fatatrya** on kutsuttu muslimimaailman **Linus Torvaldsiksi.**

– Kun muutin Suomeen viisi vuotta sitten, etsin kaikkialta juuri tällaista sivustoa, jossa islam olisi läsnä kaiken keskittymättä pelkästään uskontoon. En löytänyt, ja päätin loppujen lopuksi perustaa sellaisen itse.

El-Fatatry löysi aavistamattaan aukon markkinoilta. Sivusto osoittautui kiinnostavaksi myös monille yrityksille, jotka halusivat tavoittaa Muxlimin käyttäjäkunnan nuoret ja koulutetut muslimit, joilla on valmiudet liikkua verkossa. Käyttäjiä on pääasiassa englanninkielisissä maissa, joissa internetin kattavuus on korkea, ja joissa ihmiset ovat tottuneet käyttämään Facebookin kaltaisia sovelluksia. Sivustolla on kuitenkin tällä hetkellä käyttäjiä 190 maassa.

– Muxlim.com on kaupallinen sivusto, mutta haluamme tehdä sen avulla maailmasta paremman paikan elää. Meillä on sopimuksia mainostajien kanssa ja toimimme myös mediakumppanina useissa hyväntekeväisyysprojekteissa.

Miljoonan kävijän sivusto

Sivujen sisällön tuottavat käyttäjät. Heitä kannustetaan lähettämään sivustolle erilaisia sisältöjä, toisiaan kunnioittaen. Käyttösäännöt ovat samanlaiset kuin muillakin Web 2.0 -sivustoilla.

– Sivusto on avoin kaikille taustasta tai uskonnosta riippumatta. Itse pidän sen suurimpana ansiona sitä, että se antaa kuvan arjen islamista ja ihmisten erilaisista kiinnostuksenaiheista. Vaikutteet liikkuvat monikulttuurisessa yhteiskunnassa joka suuntaan.

Kuukausittain muxlim.comin sivuilla vierailee yli miljoona kävijää. Vierailijoista kolmisen prosenttia on muita kuin muslimeita. Heidän osuutensa on ollut nousussa, ja El-Fatatry toivoo voivansa nostaa sen tulevaisuudessa ainakin kymmeneen prosenttiin.

El-Fatatrystä on mielenkiintoista, että suomalainen yhteiskunta ottaa hänet vastaan yrittäjänä.

– Olen ylpeä siitä, että siirtolaistaustainen työporukkamme tuo Suomeen rahaa ja mediapalkintoja. Minua on virallisia tahoja myöten nostettu esiin hyvänä esimerkkinä kotoutumisesta, ja minut on otettu avosylin vastaan suomalaisen vaimoni suvussa. En kuitenkaan edes puhu suomea, mitä yleensä pidetään tärkeänä kotoutumisen mittarina, El-Fatatry toteaa.

Rita Jailo on uskontotieteen opiskelija ja Ytimen toimituskunnan jäsen.

Kuva: Topi Laiti

KENIA elää ihmisoikeuksien pimeää

Väkivalta ja valtioterrori on ajanut kansalaisyhteiskunnan ahtaalle Keniassa. Aktivistit eivät enää vain kamppaile oikeuksista, vaan yrittävät rakentaa niiden kulttuuria kokonaan uudelleen, kertoo **Philo Ikonya**.

Pian sen jälkeen kun kaksi ihmisoikeusaktivistia tapettiin vähäliikenteisellä nairobilaisella kadulla, aivan State House Roadilla sijaitsevan ylioppilasasuntola numero kymmenen ulkopuolella, tekstiviestit alkoivat lentää puhelimesta toiseen.

Eräs naispuolinen aktivisti kirjoitti minulle:

– Philo, huomaan nyt, että en ole ennen nähnyt asioita juuri sellaisina kuin ne ovat. En uskonut, että elämme näin pimeää aikaa. En voi uskoa mitä juuri tapahtui. Jos katoan tänään, tiedät kuka minut on vienyt.

Salamurhien tarkoituksena oli tuhota koko kansalaisyhteiskunta pelolla. Kauhun halvaannuttamat ovat kykenemättömiä ilmaisemaan mielipiteitään tai järjestämään tapahtumia.

Tämä on todellakin pimeä aika Kenian aktivisteille.

Aktivistit valtion silmätikkuna

Kun aloimme vaatia maatamme takaisin viime vuoden äänestyksen jälkeiseltä väkivallalta, emme osanneet arvanneet laittavamme myös oman elämämme likoon ihmisoikeusaktivisteina. Mutta näin tapahtui ja se on totta. Kenia ei ole valmis ymmärtämään soihdunkantajia, jotka puolustavat totuutta, eivätkä kauhistuttavat asiat ole menossa pois.

Kamontho Githinji on nuori mies, joka ei ole nukkunut omassa talossaan kuukausiin. Hän asuu Muthurwan naapuristossa, jossa hän ajaa yhteisön oikeuksia aina terveydenhuollosta kokoontumisenvapauteen. Hän ei ole painanut päätään tyynyyn samassa talossa neljään kuukauteen. Hän liikkuu talosta taloon, joskus vieraillen ystäviensä luona ja joskus äitinsä talonssa, sillä hän tietää, että häntä tarkkaillaan.

Githinji on saanut uhkauksia monissa eri muodoissa. Hänen oma kännykkänsä, jota hän tarvitsee niin kovasti, on myös hänen pahin vihollisensa. Siihen tulee koko ajan puheluita, joiden tarkoituksena on vain ilmoittaa, että hänen olinpaikkansa kyllä tiedetään. Tästä huolimatta hän ei tule lopettamaan.

Githinji on juuri se henkilö, joka kutsui kokoon mielenosoituksen maissinvientiä vastaan aikana, jolloin ainakin kymmenen miljoonaa kenialaista elää nälänhädän uhan alla. Syy oli hyvä, ja **Fwamba N.C. Fwamba** ja minä liityimme hänen seuraansa. Meidät pidätettiin, ja poliisin pahoinpitelyn jälkeen päädyin sairaalaan.

Tämän jälkeen meidät vietiin oikeussaliin, jonka jälkeen meillä kolmella on yhteensä ainakin viisi syytettä. Meitä syytetään rikoksista tasavaltaa vastaan, ja pidätysmääräyksissä puhutaan aina laittomista kokoontumista.

Pinnan alla toivo muutoksesta

Muistan sen illan, kun Fwamba päästettiin sairaalaan. Hän lähti sieltä kotiin, koska hän ei ollut halunnut kertoa nuorelle vaimolleen, jonka kanssa hänellä on pieni lapsi, että hänet oli pidätetty ja kuinka hänet vietäisiin sieltä vankilaan.

Hän lähetti monille meistä tekstiviestejä ja kertoi suurista peloista, sillä hän oli varma, että häntä seurattiin jopa julkisissa kulkuvälineissä. Hän pystyi erottamaan tummapukuisia miehiä, jotka aina silloin tällöin seurasivat hänen jalanjälkiään kaupungin halki. Heihin viittaaminenkin oli kauheaa, koska viimeksi aktivistit, jotka puhuivat pukumiehistä, tapettiin.

Ennen kuin asiat olivat näin pahasti, **Kamotho**, **George Nyongesa**, Fwamba ja minä puhuimme eri alojen ihmisille maastamme ja muutoksen tarpeesta poliittisissa piireissä. Menimme juniin, jotka vievät ihmisiä esikaupunkeihin, ja puhuimme muille matkustajille korruption sietämättömyydestä.

Samalla keräsimme rahaa ostaaksemme maissia niille, jotka nääntyivät kaduilla tai kuivuudesta kärsivän Kenian alueilla. Yhtenä viikonloppuna arvioimme, että olimme puhuneet 800 ihmiselle, joista osa oli pysähtynyt vain ilmaisemaan iloaan, eivätkä edes kysyneet mitään. He vain sanoivat olevansa kyllästyneitä ja kysyivät, mitä voisivat tehdä.

Ei olekaan ihme, että meidän kimppuumme käytiin niin pahasti. Maailmanvallankumous ei ole koskaan kaukana ihmisten huulilta. Puhuessamme heidän kanssaan se mainittiin uudelleen ja uudelleen.

Keniassa on aktivisteja, joista jotkut johtavat ihmisoikeus- tai muita järjestöjä, joiden agendat ovat joskus samankaltaisia.

Samwei Muhochi johtaa International Medical Legal Unit -järjestöä ja pitää mielessään, että aktivistit tarvitsevat tukea. Hänen järjestönsä todellakin maksoi takuumme joka kerta, kun meidät pidätettiin. Ei ole yllättävää, että hänestä tuli uhkausten kohde.

Tästä huolimatta myös on olemassa muita ihmisoikeuksia puolustavia järjestöjä, joiden mielestä muut aktivistit ovat harmittavia. Ne eivät näytä oppivan, että solidaarisuus on avain alistavista ajoista ylitsepääsemiseen.

kautta

Luomassa yhteiskuntaa uudelleen

Ann Njogu, Centre for Rights Education Awareness -järjestön johtaja ja perustaja on toinen dynaaminen aktivisti. Hän myös on saanut monia uhkauksia ja on huomattavan rohkea uskaltaessaan puhua selkeästi asioista, joista korruptoituneet tahot haluavat ainoastaan vaieta.

Ihmisoikeusaktivistit, jotka ammuttiin, ja muut joita uhkaillaan, tuomittiin lopullisesti heidän tehtyään työtä YK:n erikoisraportoija **Philip Astonin** laatiman raportin eteen.

Siinä kerrottiin tuhansista laittomista kuolemista ja katoamisista, joiden olemassaolosta poliisit eivät halua edes kuulla. Kaiken tämän vahvistavat tutkijat ja ihmisoikeusjärjestöt ja jopa poliisista eronneet todistajat. Poliisikomissaari **Ali** sanoi, että raportoija oli tehnyt huonoa työtä ja laittoi raporttiinsa asioita, jotka olivat olemassa vain hänen mielikuvituksessaan.

Kenian armeija, joka mainitaan raportissa Elgon-vuorella tapahtuneiden puolisotilaallisten joukkojen toteuttamien tappojen yhteydessä, on myös kieltänyt raportin löytöjen olevan totta.

Hallitus väittää Philip Astonin kuvittelevan kaiken. Tämän kahtiajaon keskellä väkivallan kieltäminen ja aktivistien haukkuminen valehtelijoiksi tai ihmisiksi, jotka haluavat tulla länsimaisten kehitysyhteistyötahojen ja palkintojen antajien huomaamiksi, asettaa kenialaiset aktivistit vaikean asemaan.

Mutta pahinta on, että aktivistit eivät ole keskenään yhtä mieltä solidaarisuudesta tai tavoista suojella toisiaan. Tämä tekee heidät haavoittuviksi ja pelko jättää kansalaistoimijat heikoiksi. Siksi tämä on urheiden hetki: urheiden ihmisten ei pidä keskittyä vain omaan työhönsä, vaan rakentaa koko kansalaisyhteiskunnalle mahdollisuudet luoda itsensä uudelleen. YDIN

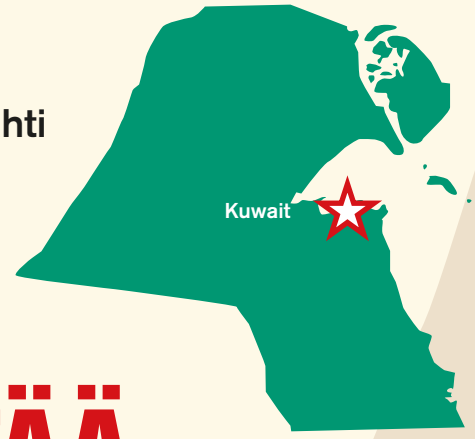

Philo Ikonya on Kenian PEN:n puheenjohtaja.

Pahinta on, että aktivistit eivät ole keskenään yhtä mieltä solidaarisuudesta tai tavoista suojella toisiaan. Tämä tekee heidät haavoittuviksi ja pelko jättää kansalaistoimijat heikoiksi.

Alle kolmen ja puolen miljoonan asukkaan Kuwaitissa väestön enemmistö on maahan muuttaneita siirtotyöläisiä. **Niina Hakalahti** haastatteli maan ensimmäisen englanninkielisen sanomalehden päätoimittajaa paikallisen median haasteista.

Kuwait Times YRITTÄÄ SANOA ASIAT niin kuin ne ovat

The Kuwait Times -lehden päätoimittaja **Ahmed al Jarallah** on vaikeasti tavattavissa. Sihteeri, **Jauer Maksud**, ottaa minut varauttuneesti vastaan. Saan kysyä muutaman yleisen kysymyksen siitä millainen lehti The Kuwait Times on?

– Olemme johtavassa asemassa oleva englanninkielinen yleissanomalehti, joka ottaa erityisesti huomioon monikulttuurisuuden. Julkaisemme niin paikallisia kuin maailmanlaajuisiakin uutisia. Lähi-Idästä on aina muutama sivu.

– Kuwaitissa lehdistö on vapaa, mutta vaaratilanteita kyllä syntyy silti. Kerran lehdessämme julkaistiin sarjakuva, joka tuleekin sieltä teiltä päin – Harald Hirmuinen. Sarjakuvassa viikinkijumala puhuu Harald Hirmuiselle. Siitä eräs lukija suuttui niin, että tuli pyssyn kanssa toimitukseen ja uhkasi aseella.

Sihteeri ojentaa minulle päivän lehden ja hymyileekin jo hieman, mutta muistuttaa vähän väliä, ettei hänen sanomisillaan ei ole painoarvoa. Vain päätoimittajan sana painaa.

Lehden monipuolinen lukijakunta

Päätoimittaja **Abd Al-Rahman Alyan** tulee käytävään vastaan, kättelee ja tilaa teetä. Pyydän päätoimittajaa vertaamaan lehteään maan toiseen englanninkieliseen päivälehteen, *The Arab Timesiin*.

– Kilpailijallamme on erilainen poliittinen ohjelma kuin meillä. Me huomioimme Kuwaitin kansalliset intressit, kilpailijamme tuntuu myötäilevän enemmän yhdysvaltalaista politiikkaa,

Kuwaitissa sanomalehtiä luetaan työpaikoilla ja kahviloissa. Internetistä uutisia luetaan nimenomaan kotoa käsin. Vaikka internet on muuttanut uutisointia, printtimedia on yhä vahvin.

Englanninkielisen lehden lukijakunta ja kohderyhmä ei ole arabeja. The Kuwait Times julkaisee päivittäin urdunkielisen liitteen, joka on tarkoitettu pakistanilaisille ja afganistanilaisille lukijoille. Sunnuntaisin lehden mukana lähtee tagalogin-kielinen liite filippiiniläistä lukijakuntaa ajatellen.

– Kokeilimme myös ranskankielistä liitettä, mutta lukijoita ei löytynyt riittävästi. Kun *Herald Tribune* levisi Kuwaitiin, moni ennusti meille ongelmia. Mutta meidän lehtemme ja Herald Tribune vastaavat aivan eri tarpeisiin. The Kuwait Times kertoo enemmän paikallisista asioista.

Tabuina emiiri ja viinavitsit

Turvallisuudesta lehden ei ole koskaan tarvinnut huolehtia, varsinaisia vaaratilanteita ei ole ollut. Mutta valituksia tulee paljon, ja joskus kauppaketjut asettavat lehden pannaan.

– Kuwaitissa monet kaupat ovat islamistien omistuksessa. Viimeksi eräs kauppaketju hermostui aprillipilastamme. Kerroimme pilassa, että Kuwaitiin on saapunut alkoholilasti, ja että pullot ovat ostettavissa kyseisen kauppaketjun kaupoista. Sen omistavat islamistit eivät nähneet vitsin hauskuutta, päätoimittaja kertoo tyynesti.

Kuwaitissa alkoholilaki on absoluuttinen: alkoholin hallussapito ja nauttiminen on kokonaan kielletty. Säännön rikkomisesta seuraa vankeustuomio.

– Emme anna periksi, vaan jatkamme linjallamme. Ja jos joku haluaa valittaa, hän saa lehdessämme mielipiteensä läpi, jos se on asiallisesti ilmaistu ja perusteltu. Kerran esimerkiksi muutama juutalainen lukija valitti, että kuvaamme Gazan konfliktia palestiinalaisten näkökulmasta. Kerroin heille, että heidän mielipiteensä asiasta on mitä tervetullein, julkaisemme sen kyllä, niin että lehden lukijat saavat itse muodostaa mielipiteensä tilanteesta.

Päätoimittajan mielestä ongelmat jatkuvat loputtomiin, jos uskonto ja politiikka sotketaan.

– Tasapainottelemme suhteessa fundamentalisteihin, emme ole heidän puolellaan, mutta emme myöskään totaalisesti vastaan. Vastustamme uskonnon ja politiikan sekoittamista. Valtio ja uskonto pitäisi erottaa, muuten ei voi pitää ihmisiä tyytyväisinä. Esimerkiksi Libanon: onko se muslimimaa vai kristitty maa? Entä ollaanko protestantteja vai katolisia? Sunni- vai shiiamuslimeja?

Vaikkei Kuwaitissa ei ole varsinaista sensuuria, on asioita, joihin ei voi kajota. Lain mukaan emiiriä ei saa loukata.

The Kuwait Times kirjoittaa monikielisesti ei-arabiakieliselle lukijakunnalla myös paikallisista asioista. Joskus se päätyy boikotin kohteeksi.

– Muuten politiikkaa voi kritisoida. Kritisoimme veljellisesti: annamme neuvoja tai kehotuksia, emme hauku suoraan. Kun muutama journalisti kritisoi kuninkaallista perhettä, mediaa koskevia lakeja kiristettiin, päätoimittaja kertoo.

Pyrkimys objektiivisuuteen

Televisiokanava Al-Jazeera tunnetaan ”arabien CNN:nä”. The Kuwait Timesin päätoimittaja ei ihaile sitä kritiikittömästi.

– Al-Jazeera on tehnyt hyvää työtä, mutta eivät he aina ole kovin objektiivisia. Joissain asioissa he ovat yksipuolisia. Aikaisemmin ajattelin, että ihmiset valittavat Al-Jazeerasta vain koska eivät ole tottuneet senkaltaiseen suoruuteen. Mutta esimerkiksi toisen Persianlahden sodan aikana Al-Jazeera kertoi, että kuwaitilaiset juhlivat kaduilla Irakin valloitusta. Tosiasiassa monet kuwaitilaiset olivat lähteneet maasta, elämä Kuwaitissa hiipui, kahvilat olivat tyhjiä, osa kaupoista kiinni, ihmiset pelkäsivät ja vetäytyivät koteihinsa. Soitin Al-Jazeeran toimitukseen ja kerroin, että olen parhaillani täällä, ja näen autioita katuja. Olkaa siis hyvät ja näyttäkää minulle joku joka juhlii, koska minä en näe ketään, Al-Rahman Alyan sanoo ja naurahtaa.

– Al-Jazeera ei myöskään kritisoi Qataria, vaikka se retostelee koko muuta arabimaailmaa. Mutta heidän toimituksensahan on Qatarissa. Toivoisin, ettei Qatarissa olisi mitään kritisoitavaa, mutta se on yksi Persianlahden valtioista – siellä on samat ongelmat kuin muissakin. The Kuwait Timesissa tahdomme olla objektiivisia, mottomme mukaan: ”sanomme asiat niin kuin ne ovat”.

Al-Rahman Alyan opiskeli Englannissa. Hän seuraa säännöllisesti brittilehtiä *The Guardiania* ja *The Independentiä*. Silloin tällöin hän lukee myös *The New York Timesia*, vaikkei juuri seuraa yhdysvaltalaista mediaa.

Niina Hakalahti on tamperelainen toimittaja ja kirjailija.

NIIN & NÄIN

FILOSOFINEN &
MONITIETEINEN &
YHTEISKUNTAKRIITTINEN &
KOKONAISTAIDETEOKSELLINEN

neljä muhkeaa numeroa vuodessa
37 euroa

“vireä ja monipuolinen, joskin särmikäs keskustelufoorumi”
(Juha Sihvola, HS 20/x/02)

niin & näin -kestotilaaja saa
niin & näin -kirjat erikoishintaan

tilaukset@netn.fi
www.netn.fi/kauppa
p. 040-721 4891

nin

NOVAJA GAZETA

TILAA NYT!

Riippumatonta journalismia Venäjältä.

Neljä taskukirjaa vuodessa.

”Sananvapaus on meillä nykyisin hyvin, hyvin marginaalinen ilmiö. Novaja Gazeta on ainoa todella rohkea ja mitään pelkäämätön oppositiolehti. Kannattaa lukea!”

– Venäjän entinen suurlähettiläs Juri Derjabin, IS 22.11.2008

into

☐ Tilaan Novaja Gazetan vuosikerran 2009 tarjoushintaan 25 €, yhteensä neljä pokkaria (ovh 28 €).
Hinta sisältää postimaksut.

Novaja Gazeta maksaa postimaksun

Nimi _____

Osoite _____

Postinro ja -toimipaikka _____

Allekirjoitus _____

Sähköposti _____

☐ Kyllä, Novaja Gazetan toimitus voi lähettää minulle sähköpostia

Vastauslähetys
Sopimus 5000521
00003 Helsinki

YDIN

www.novajagazeta.fi

Muista myös Intopamfletit!

Päivitä tietoisuutesi. Tilaa nyt!

into

www.intokustannus.fi

KULTTUURIVIHKOT

Vasemmalta katsova riippumaton aikakauslehti

KULTTUURI JA YHTEISKUNTA YKSISSÄ KANSISSA

KUUDESTI VUODESSA

TULOSSA EU-TEEMANUMERO.

AKATEEMISESTA KIRJAKAUPASTA 26.5. ALKAEN.

TILAA >>>

www.kulttuurivihkot.fi

Sivustolla myös uutisia, blogeja, keskusteluja ja videoleikkeitä.

Pertti Julkunen

KOLUMNI

Pertti Julkunen: Kirjoittaja on yrittäjäjournalisti ja yhteiskuntatieteiden tohtori.

Ajattelemista ULKOISTETAAN

TAHDIKAS käytös perustuu siihen, että olemme tietoisia ettemme tunne toista ihmistä kokonaan. Valistusfilosofi **Immanuel Kantille** tuntemattomuuden kunnioittaminen ei ole pelkkä etikettikysymys. Kantin filosofiasta voi päätellä, että poliittinen tahto muodostuu samalla tavalla kuin käytöstavat.

Toisen tuntemattomuuden kiistäminen johtaa tilaan, jota Kant kutsuu tahdon heteronomiaksi – jonka sopiva suomennos on sekotahtoisuus. Autonomiansa menettänyt ihminen ei noudata niitä sääntöjä, joita on itse itselleen asettanut, vaan luottaa moraalin kysymyksissä vieraaseen apuun. Sekotahtoisuus on kaikkien väärien periaatteiden lähde, sanoo Kant.

> Ministerin pieni virhe oli siinä, että hän ei muistanut muiden kaunaisuuden ilkkumisen olevan ohjeiden mukaan kaunaista. Menestyvä poliitikko pitää huolta siitä, että ei sorru itse kielteisiin tuntoihin.

– SDP ja vasemmistoliitto ovat sellaisia katkerien ihmisten puolueita, opetusministeri **Henna Virkkunen** lausui talvella.

Pieni töräytys sai ansaittua huomiota. Yleistys ei kertonut pelkästään huonoista tavoista, vaan Virkkusen myöhemmät pahoittelut valaisevat myös poliittisen tahdon ja käytöstapojen yhteyksiä.

Monet kolumnistit huomauttivat, että kokoomuksen fantastisen töräyttelytaipumuksen taustalla on politiikan tekemisen muutos. Lex Nokia, tekijänoikeuslaki ja monet muut hankkeet osoittavat, suuryritysten kytkyt politiikan sisältöön. Uutta on, että mainostoimistot määräävät päätöksenteon ulkonäöstä. Mainosmiesten laatimat toimintasäännöt ovat vieraita poliitikoille. Outojen ohjeiden mukaan toimiminen aiheuttaa hupaisia törähdyksiä.

Virkkunen pyysi anteeksi. Samalla syntyi näyte mainostoimistovetoisen politiikan sekotahtoisuudesta:

– Olen tietysti tosi pahoillani siitä, mitä menin sanomaan. Olen välillä suorasukainen töräyttelijä, sanoi Virkkunen eikä huomaa, että töräytti toisen kerran. Hän pyysi anteeksi, että oli puhunut niin kuin ajattelee.

VIRKKUNEN yritti selvästi noudattaa mainosmiesten määräyksiä jo puhuessaan katkeruudesta. Kauna ja katkeruus ovat uuden ohjesäännön mukaan huonoja asioita. Ministerin pieni virhe oli siinä, että hän ei muistanut muiden kaunaisuuden ilkkumisen olevan ohjeiden mukaan kaunaista. Vastustajat saavat rypeä niissä kaikessa rauhassa.

Myös Virkkusen selitykset ja anteeksipyynnöt noudattivat toimintasääntöä aluksi korrektisti. Hän sanoi, ettei tarkoittanut puolueiden jäseniä eikä kannattajia, vaan halusi kritikoida niiden tapaa tehdä politiikkaa. Niin pitikin sanoa! Sopuisa Virkkunen ei käyttänyt tilaisuutta hyväkseen ja ottanut esiin vasemmiston katkeria tekoja.

Sitten opetusministeri töräytti kolmannen kerran:

– Tiedän, että lausuntoni on aiheuttanut näiden puolueiden jäsenissä ja kannattajissa mielipahaa.

Tahdikas ihminen kunnioittaisi toista sen verran, että ei menisi tietämään hänen tuntojaan ryhmäjäsenyyden perusteella. Ehkäpä useimpia asia ei hetkauttanut ollenkaan.

KÄYTÄNNÖSSÄ kansanedustajat sitoutuvat noudattamaan muitakin määräyksiä kuin omaatuntoaan ja perustuslakia. Myös mainonta vaikuttaa siihen, että poliitikon uralle lähtee ihmisiä, jotka on helppo sitoa toisten tahtoon.

Nykyään poliitikoksi aikova ihminen alistuu siihen, että häntä mainostetaan kuin esinettä ja myydään kuin tavaraa. Ehdokkailla ei ole omia mielipiteitä eikä taitoja toisten mielipiteiden arvioimiseen.

Jos tämän sekotahtoisuuden kasvupohjaa halutaan köyhdyttää, niin vaalirahoitukselle pitäisi asettaa matala yläraja. Rahoittajien nimet pitää julkaista ennen vaaleja. Kansalaisilla on oikeus tietää, kenen ehdokkaita he äänestävät. Samalla olisi hyvä tehdä ajatuskoe ja kysyä, mitä seuraisi, jos poliittinen mainonta kiellettäisiin kokonaan.

Poliitikko tarvitsisi edelleenkin vierasta apua esiin päästäkseen, mutta valtaa siirtyisi mainostoimistoilta lehdistölle. Politiikan painopiste siirtyisi rahalla ostetuista imagoista poliitikon omiin mielipiteisiin ja perustelutaitoihin. Parhaassa tapauksessa perustelujen julkinen vaatiminen vaikeuttaisi suuryritysten määräysten mukaan toimimista.

On selvää, että poliittisen journalismin kiinnostavuuden kohoamisen seurauksena olisi myös vääryyksiä ja vääristymiä. Mutta kiistatonta on, että politiikka olisi kunniallisempaa, jos sitä tehtäisiin omien taitojen ja mielipiteiden eikä lahjarahan varassa.

Kahden rehtorin yllättävät irtisanoutumiset kyseenalaistivat yliopistojen hallitusten toiminnan Isossa-Britanniassa, **Melanie Newman** kertoo *Times Higher Education* -lehdessä. Jutussa kritisoituja käytäntöjä – maasta, jossa yliopistoja on sivumennen sanoen konkurssin partaalla – ollaan tuomassa Suomeen uuden yliopistolain ja johtosääntöjen myötä.

Kellä valta on

– KUN REHTORIT IRTISANOUTUVAT BRITTIYLIOPISTOISSA

Irtisanoutumisista tehtiin viime vuonna suurimmat korkeakoulumaailmaa käsittelevät skuuppit Isossa-Britanniassa. Rehtorit jättivät yliopistonsa katkerissa tunnelmissa. **Martin Everett** (University of East London, UEL) ja **Simon Lee** (Leeds Metropolitan University) suuntasivat kuitenkin keskustelun – ja syyttävät sormensa – yliopistojen hallintoon ja hallituksen jäseniin.

– UEL:n tapaus sai ihmiset kiinnostumaan, sillä se hahmotti yliopistorehtoreiden ja heidän hallitustensa välisiä suhteita, kertoi lukijamme äskettäin.

Lee savustettiin ulos kiisteltyään hallituksen puheenjohtajan kanssa siitä pitääkö perustutkinto-opiskelijoiden lukukausimaksuja nostaa. Everett erosi saatuaan huonoa johtajapalautetta, vaikka 36 kokenutta yliopistolaista allekirjoitti vetoomuksen hänen puolestaan.

Eroamiset antavat aihetta epäillä onko liikeelämän edustajien enemmistö hallituksissa akateemisten tarpeiden mukaista. Vallalla on kaksi vastakkaista koulukuntaa. Joulukuussa korkeakouluhallinnon professori **David Watson** saikin työpöydälleen Institute for Educationissa, Lontoon yliopistossa kaksi raporttia samasta aiheesta.

Yliopistoa ei hallita helposti

PA Consulting Groupin tutkimus Ison-Britannian korkeakoulutuksesta, *Keeping Our Universities Special,* syyttää: ”Yliopistohallinto on monimutkainen, vaikeaselkoinen ja usein vastahakoinen modernisointia ja ulospäinsuuntautuvia strategisia muutoksia kohtaan. Suurinta osaa hallintojärjestelyistä on motivoinut asiaankuuluvien prosessien säilyttäminen, jotta voidaan osoittaa, että julkisen rahoituksen vaatimukset täytetään tai varmistaa, että kaikkia ryhmiä on kuultu muutosehdotuksissa.

Tätä Watson kutsuu ulkoakatsovaksi näkemykseksi: yliopistot on nähty ”itseriittoisiksi, piilotteleviksi, riskejä välttteleviksi, prosessinseurantaintoisiksi ja riskeistä ja saavutuksista tietämättömiksi.”

Eurooppalaisten tutkimusyliopistojen liitolle LERU:lle tehty raportti puolestaan katsoo asiaa sisältäpäin. ”Vapaus tutkia, keskustella ja puhua totuudesta ja vallasta, oli kyse sitten hallituksen, rahoittajien tai hallinnon vallasta, on keskeistä yliopiston elinvoimaisuudelle ja sen yhteiskunnalliselle panokselle”, raportin laatijat kirjoittavat.

Keskeistä on, että rehtorit ja yliopistohallinto ymmärtävät tämän välttämättömän institutionaalisen vahvuuden lähteen. Heidän on tuettava ja puolustettava sitä tiukasti – eikä heidän pidä antaa periksi managerialismin harhakäsitykselle, että kaikki hallintoa han-

kaloittavat asiat täytyy poistaa tai muokata. ”Helposti hallittava yliopisto ei ole yliopisto.”

Tehokas, pieni hallitus?

Raportit menevät yliopistosektorin jakolinjan ytimeen, kun pohditaan ovatko nykyiset hallintorakenteet käyttökelpoisia. **Allan Schofield** käsitteli aihetta Leadership Foundation for Higher Education -säätiölleen tekemässään raportissa *What is an Effective and High Performing Governing Body in UK Higher Education?*

– Jotkut yliopistot harkitsevat hallitustensa pienentämistä, jotta päätöksenteko virtaviivaistetaan, Schofield sanoo.

Tämän jenkkimallin mukaan noin seitsenhenkinen hallitus määrittää yliopiston suunnan siinä, missä hallinto toteuttaa sitä. Neuvostot pidetään minimissä. ”Mallia kannattavat uskovat sen tehokkuuteen, ja pitävät henkilökunnan ja opiskelijoiden jäsenyyttä esteenä institutionaaliselle vakaudelle”, raportti väittää. Ei-akateemiset hallitusten jäsenet ovat tottuneet malliin, vaikka se soveltuu huonosti moniulotteiseen hallintorakenteeseen ja kollegiaaliseen ja edustukselliseen päätöksentekoon yliopistoissa.

Mutta tarkoittaako pieni parempaa? Eikö opiskelijoiden ja henkilökunnan osallistuminen ole välttämätöntä edustukselliselle hallinnolle?

Yksi kommentoija lehtemme webbisivuilla väitti, että ehdotetut muutokset hallitusten pienentämisistä ja muiden kuin yliopistolaisten määrän kasvattamisesta ”näyttää vaaralliselta innovaatiolta, joka heikentää valmiiksi väliinpudonneiden opiskelijoiden ja henkilökunnan ääniä entisestään”. Toinen kertoi, että ”henkilökunnan edustajat ovat olleet hallituksissa niitä, jotka ovat tuoneet hallinnon ongelmia esiin, silloinkin kun ulkopuoliset jäsenet ovat olleet niistä tietämättömiä.”

Toteuttavatko yliopistot koulutusvelvollisuutta?

Dennis Farrington uskoo, että yliopistojen antamisessa ulkopuolisten käsiin piilee katastrofin ainekset niin yliopistoille itselleen kuin vuosikymmenet jatkuneelle yliopistolaisten onnistuneelle osallistumiselle yliopistohallintoon. Farringtonin, *The Law of Higher Education* (2006) -kirjan kirjoittajan, mukaan monet ulkopuoliset jäsenet ovat passiivisia. Suhteet hallituksen ja yliopistoväen välillä ovat usein huonot jo nyt. Ne heikkenevät ennestään mikäli henkilökunnan mielipidettä kaihdetaan.

Schofieldin raportti tukee tätä näkemystä. Kyselytutkimuksen mukaan lähes puolet 131 johtavasta hallintohenkilökunnasta ja 38 prosenttia 294 vastanneesta hallituksen jäsenestä näkivät hallituksen ja akateemisen neuvoston välit ”eivät lainkaan”, ”harvoin” tai ”joskus” rakentaviksi – tai eivät tienneet onko rakentavia välejä lainkaan. Joissain yliopistoissa ”ei ollut lainkaan” yhteyttä hallituksen ja akateemisen hallinnon välillä.

Raportti päättelee, että näissä olosuhteissa yliopistojen on ”hankala toteuttaa tehokkaasti koulutusvelvollisuuttaan ja -luonnettaan (oli se sitten virallisesti määritelty tai ei)”.

Vuoden 1992 laki toi ulkopuoliset

Akateemisten panosta korkean tason päätöksentekoon yliopistoissa on vähennetty 1990-luvun alusta alkaen. Uusi yliopistolaki muutti ammattikorkeakoulut yliopistoiksi ja yhtiöiksi vuonna 1992, säätäen niille hallintorakenteet, joissa hallituksilla on lähinnä taloudellinen rooli.

Gill Evans, Cambridgen yliopiston historian professori ja yliopistohallinnon asiantuntija selittää, että siihen aikaan eturistiriitojen ja talouspetosten pelko hallitsi päätöksiä kaikkialla julkishallinnossa.

– Ajateltiin, että on tärkeää laittaa asioista vastaamaan ihmisiä, joilla ei ole omia intressejä, Evans kertoo. Kokeneita yksilöitä kutsuttiin istumaan hallituksessa yhteiskunnan hyväksi ja pitämään silmällä toimintaa. Ajattelutapa levisi yliopistomaailmaan.

Kaikissa brittiyliopistoissa on nyt ulkopuolisten jäsenten enemmistö hallituksissa – Cambridgea ja Oxfordia lukuun ottamatta. Näissä on käyty uutiskynnykset ylittäneitä taisteluita. Toistaiseksi menestyksekkäästi.

Kritiikkiä yritysmallia vastaan esitetään myös Oxbridgen ulkopuolella. Schonfieldin raportin mukaan jotkut kyseenalaistavat sen, miten pitkälle hallitukset, joissa on ulkopuolinen enemmistö, voivat tietää tarpeeksi yliopiston asioista suhtautuakseen kriittisesti yliopistohallintoon, neuvoa-antavassa ja kommentoivassa roolissaan. Toiset taas huomauttavat, että tarve vähentää henkilökunnan ja opiskelijoiden läsnäoloa voi liittyä heidän esittämiinsä hankaliin kysymyksiin.

Tehokkaat hallintoelimet tarvitsevat erilaisia näkemyksiä ja toimintakulttuurin, joka antaa näiden näkemysten keskustella

Kriittinen arviointi katosi

Michael Shattock, Lontoon yliopiston Institute of Educationin vieraileva korkeakouluhallinnon professori, totesi jo vuonna 2006, että hallitusten jäsenistä juuri henkilökunnan edustajat ovat tuoneet esiin vakavia ongelmia yliopistohallinnossa. Samaan aikaan ulkopuoliset ovat olleet niistä joko tietämättömiä tai muuten hiljaisia.

Shattock viittaa tapahtumiin Huddersfieldin yliopistossa vuonna 1994 kirjassaan *Managing Good Governance in Higher Education* (2006). Rehtori **Kenneth Durrands** kutisti hallituksen 12 henkilöön ja poisti henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajat. Tässä piili vaara, jonka Schonfield totesi raportissaan: hallituksesta tuli täysin riippuvainen rehtorista ja hänen tiedoistaan siitä, mitä yliopistolla tapahtuu, eikä se pystynyt arvioimaan kriittisesti hänen ehdotuksiaan. Monet hallituksen jäsenistä saivat myös yliopistolta kunniatutkintoja.

Kampuksella henkilökunnan ja opiskelijoiden edustajien poistaminen aiheutti metakan. Kun äänestyksessä kävi ilmi, ettei hallitus nauttinut henkilökunnan ja opiskelijoiden luottamusta, rehtori joutui eroamaan. Hallitus päätti antaa takautuvan palkankorotuksen rehtorille.

– Nykyisen pankkikriisin keskellä on helppo huomata, kuinka vahvat, suostuttelutaitoiset puheenjohtajat ja yritysjohtajat ovat vedättäneet hallituksia, Shattock muistuttaa.

– Huddarsfieldin tapaus osoittaa, kuinka jäsenmäärältään pieni hallitus voi syyllistyä yksimieliseen ”ryhmäajatteluun” ja menettää merkityksensä: tuoda ulkopuolista näkemystä yliopiston johdolle, henkilökunnalle ja opiskelijoille. Tehokkaat hallintoelimet tarvitsevat erilaisia näkemyksiä ja toimintakulttuurin, joka antaa näiden näkemysten keskustella – ei siis ennaltarakennettua samanmielisyyttä. YDIN

Melanie Newman on *Times Higher Education* -lehden pääreportteri ja lainoppinut. Alkuperäinen juttu ”Where power lies” ilmestyi 16. huhtikuuta Times Higher Education -lehdessä.
http://www.timeshighereducation.co.uk/story.asp?sectioncode=26&storycode=406177

Jutun käänsi ja tiivisti Emilia Palonen.

Outi Alanko-Kahiluoto

KOLUMNI

Kirjoittaja on Vihreiden kansanedustaja ja sivistysvaliokunnan jäsen.

SUORAT SANAT yliopistolaista

TÄTÄ kirjoittaessani on epäselvää, missä muodossa uusi yliopistolaki tullaan hyväksymään. Perustuslakivaliokunnan lausuntoa odotetaan vielä. Sivistysvaliokunta, jonka jäsen olen, antaa lausuntonsa laista ennen kesää.

Olen siviiliammatiltani tutkija. Olen opiskellut, ollut virassa ja väitellyt Helsingin yliopistossa. En silti pidä itseäni jäävinä, mitä tulee yliopistolakiin. Päinvastoin, katson tietäväni jotakin siitä, mikä on yliopiston tehtävä ja miten yliopistojen toimintaedellytyksiä pitäisi parantaa.

Yliopistolakia on moitittu huonosti valmisteluksi. Lausuntokierrosta on moitittu näennäiseksi ja valmisteluprosessia ala-arvoiseksi. Olen itse Tieteentekijöiden liiton aktiivi ja joutunut toteamaan sen, ettei liittomme lausunnolla ole ollut lakiin juuri mitään vaikutusta. Tehdyt parannukset ovat olleet lähinnä kosmeettisia ja lopputuloksen kannalta miltei samantekeviä.

ERITYISEN raskauttavaa on, että yliopistolakiehdotus rikkoo perustuslakia itsehallintoperiaatteen suhteen. Perustuslain mukaan yliopistoilla on itsehallinto. Perustuslaki määrää yliopistoille itsehallinnon, jotta niillä olisi edellytykset tehtäväänsä, tutkimuksen ja opetuksen vapauteen.

Ilmiselvä syy perustuslain sivuuttamiseen on se, etteivät lain valmistelijat usko yliopistojen arvostelukykyyn päätettäessä siitä, mitä yliopistoilla tutkitaan ja opetetaan. Kaikesta päätellen valmistelijat ovat ajatelleet, että yliopistojen tärkein tehtävä on palvella elinkeinoelämän tarpeita. Elinkeinoelämälle kumartaminen tulee erityisen selvästi esiin hanakkuudessa, jolla ulkopuolisia jäseniä ajetaan yliopistojen hallitukseen.

YLIOPISTOLAKI on vain yksi esimerkki demokratian kriisistä. Merkittävä osa poliittisesta vallasta on siirretty rivikansanedustajien ulottumattomiin – virkamiehille, poliittisesti valituille valtiosihteereille ja talouselämän edustajille. Vaaleilla valittujen edustajien mahdollisuutta valvoa lakiuudistusten seurauksia syö sekin, että uudistuksia tuodaan päätettäväksi yksi kerrallaan ja kokonaisuudesta irrotettuina.

Koko suomalainen tiedekenttä on rajujen muutosten kourissa, mitä vain harva näyttää tietävän ja käsittävän. Esimerkiksi sektoritutkimusverkkoa uudistetaan virkamiestason työryhmässä, enkä ole tavannut vielä ketään sektoritutkimuslaitoksessa työskentelevää, joka hahmottaisi millaisten periaatteiden mukaan uudistusta tehdään. Suomen Akatemian tutkimusvirkoja ollaan siirtämässä työsuhteina yliopistoille. Yksikään yliopistotutkija ei pidä uudistusta perusteltuna eikä hyvänä. Silti minulle vakuutellaan, että uudistus tulee menemään läpi, koska uudistus on ministeriössä kiveen hakattu.

> Härskimpää parlamentaarisen demokratian ylikävelemistä on sivistysvaliokunnan jäsenen todellakin vaikea kuvitella.

TOISAALTA osauudistuksia perustellaan toisilla samanaikaisilla uudistuksia ilman, että uudistukset olisivat missään välttämättömässä suhteessa toisiinsa. Akatemian virkojen lakkauttaminen on kuullemma välttämätöntä, koska virkasuhteet ollaan yliopistoreformin myötä poistamassa myös yliopistoista.

Opetusministeriö ei ota lukuun, että eduskunta kieltäytyisi hyväksymästä yliopistovirkojen muuttamista työsuhteiksi. Pöyristyttävää on sekin, kuten oikeustieteen professori **Kaarlo Tuori** on tuonut esiin, että Aalto-yliopistolle on jo valittu hallitus ja rehtori, vaikka ne mahdollistavaa yliopistolakia ei ole vielä edes eduskunnassa hyväksytty. Härskimpää parlamentaarisen demokratian ylikävelemistä on sivistysvaliokunnan jäsenen todellakin vaikea kuvitella.

En ole koskaan ajatellut, että politiikassa päätöksenteko toteuttaisi habermaslaista ”parhaan argumentin” ideaalia, jossa parhaaseen lopputulokseen päädytään vapaan keskustelun kautta. Toivon kuitenkin, että edes yliopistolaista päätettäessä paras argumentti voisi voittaa. Tällä kertaa paras argumentti on perustuslailla ja oikeusoppineilla. YD

TAMPEREEN SOSIAALI-FOORUMI 16.–17.5. 2009

TOISENLAINEN MAAILMA ON MAHDOLLINEN

Tampereen sosiaalifoorumi ja mahdollisuuksien tori keräävät maailmaparantajia keskustelemaan, kuuntelemaan ja toimimaan työväenmuseo Werstaalle Finlaysonin historialliselle tehdasalueelle 16.–17. toukokuuta. Luvassa on kevään hauskin ja vaikuttavin kansalaistapahtuma, **Tomi Kuhanen** lupaa.

KEPA

Mahdollisuuksien tori on kansalaisten ja järjestöjen kohtaamispaikka myös tänäkin vuonna.

Sosiaalifoorumiliike sai alkunsa vuosituhannen vaihteen globalisaatiokriittisestä toiminnasta. Yhteiskunnalliset aktivistit ja kansalaisliikkeiden edustajat järjestivät ensimmäisen Maailman sosiaalifoorumin Brasilian Porto Alegressa vuonna 2001 vastatapahtumaksi Davosissa pidetylle maailman talousfoorumille.

Toisenlaista maailmaa on sittemmin hahmoteltu vuosittain eri puolilla maailmaa. Maailman sosiaalifoorumin lisäksi pidetään maanosittaisia, kansallisia ja paikallisia foorumeita. Suomen sosiaalifoorumi järjestettiin ensimmäistä kertaa jo helmikuussa 2002. Samana vuonna sai alkunsa myös Pirkanmaan sosiaalifoorumi, joka nyt jatkaa Tampereen sosiaalifoorumin nimellä.

Ensimmäinen Tampereella pidetty sosiaalifoorumi oli vielä vaatimaton: yleiskeskustelun lisäksi pidettiin kolme työryhmää, joissa pohdittiin julkisia palveluita, köyhyyttä sekä tietoa, valtaa ja omistajuutta. Osallistujia oli nelisenkymmentä.

Vuosi vuodelta tapahtuma on kasvanut. Tänä vuonna viikonlopun kymmeniin keskustelutilaisuuksiin ja torille odotetaan viimevuotiseen tapaan tuhansia kävijöitä. Finlaysonin alueen lisäksi tapahtumapaikkana on Keskustorin kupeessa Tammerkosken rannalla sijaitseva Vanha kirjastotalo.

KULTTUURIA KESKUSTELUN LOMASSA

Tampereen sosiaalifoorumin koordinaattori **Jarna Pasanen** kertoo, että tämän vuoden sosiaalifoorumin valmistelut ovat sujuneet innostuneessa hengessä.

– Seminaareissa ja työpajoissa käsitellään niin paikallisia kuin kansallisia ja globaaleja teemoja. Tampereen foorumi on valtakunnallinen tapahtuma, johon kannattaa tulla kauempaakin.

Sosiaalifoorumin yhteydessä pidetään Mahdollisuuksien tori, joka levittäytyy Väinö Linnan aukiolle lauantain ajaksi. Koko perheen tapahtumassa on tarjolla elämyksiä ja tietoa maailman tilasta. Torilla on järjestöjä esittelemässä toimintaansa, ruokaa ja muita myyntikojuja. Lavalla on luvassa musiikkia, performansseja ja muuta ohjelmaa. Tekemistä on paljon myös lapsille.

– Tampereella Mahdollisuuksien tori ja sosiaalifoorumi on järjestetty jo useana vuonna samassa yhteydessä. Tapahtumat täydentävät toisiaan erinomaisesti: kumpikin pyrkii lisäämään tietoa maailman ilmiöistä ja aktivoimaan ihmisiä kansalaistoimintaan – sekä tarjomaan ajatuksia herättävää ja rentoa kulttuuriohjelmaa, Pasanen korostaa.

PAIKALLISESTA KANSAINVÄLISEEN

Sosiaalifoorumi on tapahtuma, jonka järjestäjät uskovat oikeudenmukaisempaan, demokraattisempaan ja tasa-arvoisempaan maailmaan. Foorumiviikonlopun järjestelyihin osallistuu Tampereella kymmeniä kansalaisjärjestöjä sekä muun muassa kirkon ja ay-liikkeen edustajia.

Seminaareissa käsitellään mm. syrjäytettyjen tukemista, julkista kaupunkitilaa, naisten köyhyyttä ja talouskriisiä marxilaisesta näkökulmasta.

Niin ikään esille nousevia teemoja ovat yliopistolaki, **Barack Obaman** ulkopolitiikka, EU ja terveydenhuolto, tulevaisuuden ay-liike ja maahanmuuttopolitiikka. Myös Suomen vankeinhoidon kipupisteistä ja vaihtoehtolehdistöstä keskustellaan.

Kansainvälisiä vieraita foorumiin saapuu ainakin Palestiinasta ja Intiasta. Lisäksi pureudutaan kurdien asemaan Iranissa.

ILMASTOYSTÄVÄLLINEN FOORUMI

Mahdollisuuksien torin tämänvuotisena erityisteemana on ilmastonmuutos. Teema näkyy niin torilla kuin sosiaalifoorumin monissa ilmastoaiheisissa seminaareissa.

Ilmastoteema näkyy myös tapahtuman järjestelyissä.

– Tänä vuonna kiinnitämme erityistä huomiota jätteiden lajitteluun ja kierrätykseen sekä sähkön säästämiseen. Torin ruokakojuissa tarjoillaan vain ilmastoystävällistä kasvisruokaa. Ensimmäistä kertaa olemme koonneet erityisen työryhmän, joka huolehtii siitä, että tapahtuma on niin ympäristö- ja ilmastoystävällinen kuin mahdollista, Pasanen paljastaa. TSF

Tomi Kuhanen on Tampereen sosiaalifoorumin ja mahdollisuuksien torin tiedottaja.

NETISTÄ PALJASTUU
ToiSENlainen Kiina

NETIZEN CAFÉ

Pispalan nykytaiteen keskus Hirvitalo avaa Työväenmuseo Werstaalle, Tampereen sosiaalifoorumin yhteyteen nettikahvilan, jossa on mahdollista tutustua Kiinan ihmisoikeustilanteeseen, keskustella sanavapaudesta niin Suomessa kuin Kiinassakin, allekirjoittaa vetoomuksia toisinajattelijoiden vapauttamiseksi, kehitellä uusia vaikuttamisen tapoja ja tutustua kiinalaiseen versioon Linuxista. Netizen Caféssa järjestetään myös keskusteluja, videonäytöksiä ja muuta ohjelmaa.

Facebook-ryhmä:
Netizen Café Tampere – Guangzhou

Tampere ja kiinalainen Guanzhou solmivat ystävyyskaupunkisopimuksen joulukuussa 2008. Hieman yli vuotta aikaisemmin toisinajattelija ja ihmisoikeusaktivisti **Guo Feixiong** tuomittiin tekaistuin perustein Guangzhoussa viideksi vuodeksi vankeuteen.

Hänen vaimonsa mukaan Guota on kidutettu ja pahoinpidelty julmasti useaan otteeseen. Lisäksi viranomaiset ovat estäneet heidän lastensa koulunkäynnin. Guon tapaus ei ole suinkaan ainoa Guangzhoussa. Kaupungissa on pidätetty ja pahoinpidelty lähivuosina esimerkiksi Falun Gongiksi kutsutun henkisen liikkeen harjoittajia ja passitettu vankilaan heitä puolustanut asianajaja. Vuonna 2000 vangittu Zhongshanin yliopiston tutkija **Xu Zerong** odottaa vapautumistaan Guangzhoussa 13 vuoden tuomiostaan, vankeuden todellisen syyn ollessa luultavasti Kiinan hallituksen virallisten totuuksien kyseenalaistaminen.

Tämän kaiken olen lukenut internetistä. Katselen kuvaa ikihymyisistä pukuäijistä kättelyrituaaliinsa jäykistyneenä. Toinen heistä on Guangzhoun, toinen Tampereen pormestari. Kuva on suomalaisesta lehdestä, mutta on malliesimerkki kuvastosta, jota Kiinan virallinen media on tarjoillut kansalaisilleen johtajistaan.

Tampereen ja väkiluvultaan 50-kertaisen Etelä-Kiinan talousjätin Guangzoun välisen ystävyyskaupunkiuden on määrä kehittää mm. kulttuurien välistä vaihtoa. Arvot ovat keskeisessä asemassa kulttuurista puhuttaessa. Tamperelaisena kulttuurialan edustajana haluan vaikuttaa omalta osaltani siihen, etta ihmisoikeudet ja sananvapaus nostetaan Guangzhoun ja Tampereen välisessä dialogissa talouspuheen jaloista arvoiseensa asemaan. Tampereen pormestari **Timo P. Nieminen** sanoo kaveeraamisen isokokoisen ja vaikutusvaltaisen kanssa antavan mahdollisuuksia elinkeinoelämälle ja kulttuurille. Toivottavasti ison ystävämme taloudellinen menestys ei ole liian mykistävää.

Elävän kulttuurin suurin vihollinen on itsesensuuri. Aivan toisenlaisen kuvan kiinalaisesta mediavaikuttamisesta antaa YouTubesta löytyvät lyhyet videopätkät, joissa haastatellaan silminnähden innostuneita nuoria kiinalaisia blogaajia – Guanzhoussa. Viime vuonna neljättä kertaa järjestettävä CnBloggerCon on Kiinassa uuden sosiaalisen median avulla mielipidevaikuttamista mullistavien nettikansalaisten, netizenien ruohonjuuritason kokoontuminen. Yhteisöllisyytensä ja epävirallisen luonteensa ansiosta blogit ovat onnistuneet luomaan uudenlaisen julkisuuden Kiinaan, joka on kannustanut kiinalaisia puhumaan toisilleen maansa asioista kritiikkiä säästelemättä.

Tarkkana saa silti vieläkin olla; tarpeeksi väärästä mielipiteestä seuraa lievimmillään blogin esto, tai viranomaisten kotivierailu, josta esimerkiksi Persian Xiaozhao kirjoittaa toistuvasti suljetulla blogillaan. Viime vuotisen CnBloggerConin yksi puhujista kiteyttää asian osuvasti: Kiinan Web 2.0:n mukana seuraa Poliisi 2.0.

Kiinalaisten blogaajien innostus on tarttuvaa, ja lähetän kaveripyynnön Facebookissa **Isaac Maolle**, yhdelle CnBloggerConin järjestäjistä. Pian tämän jälkeen Twitteristä kantautuu viesti: kuuluisaa kiinalaista blogaajaa ja novelistia **Xu Laita** on puukotettu kirjakaupassa Pekingissä. TSF

Mikko Lipiäinen on kuvataiteilija ja Pispalan nykytaiteen keskus Hirvitalon aktiivi.

Tee toisin – aidon luovuuden puolesta

Sanoiko opettaja koulussa sinulle kuvaamataidon tunnilla, että aurinko ei ole tuon värinen? Väittikö joku ajatuksiasi toisenlaisista maailmoista omituisiksi? Onko sinulle sanottu, että et oikeastaan ole luova?

Et ole yksin. Lupaavia luojia on varmasti lannistettu useissa kodeissa ja peruskouluissa kautta maan. Tämä ei ole ainoastaan lannistajien vika, vaan myös tietynlaista hyväksyttävää luovuutta tuottavien normien. Tiedättehän mitä tarkoitan? Että oletpa nyt taitava, koska osaat jäljentää maailmaa täsmälleen ”oikein”.

Luovuus on tärkeää aivan kaikille ja muissakin asioissa kuin taiteessa. Mietitään vaikka näyttelijyyttä, jossa keskeisimpiin seikkoihin kuuluu se, että pystyy asettumaan toisen ihmisen asemaan. Niinpä – solidaarisuutta ei voi olla koskaan liikaa eikä taito kuvitella toisen ihmisen tuntemuksia olisi pahitteeksi jokaiselle.

Toisekseen, on kyettävä kuvittelemaan, että asioita voidaan tehdä toisin. Paremmin, eettisemmin, rauhallisemmin. Ei aina vain nopeammin, korkeammalle ja voimakkaammin.

Kolmanneksi, taiteiden avulla voidaan myös käsitellä asioita, joita arkipäivässä ei ole suotavaa tai edes mahdollista tehdä. Mielikuvituksen käyttö terapioi tavallaan, koska se on väylä myös itsetutkiskeluun. Luovuuden tukahduttaminen saa taas aikaan näköalattomuutta, josta sikiää suvaitsemattomuus. Avara mielen maisema puolestaan auttaa asettamaan asiat oikeisiin mittasuhteisiin ja ymmärtämään erilaisuutta.

On sinänsä hauskaa, että luovuutta ja innovatiivisuutta penätään nykyään jatkuvasti milloin missäkin asiassa. Kuitenkaan tämä ei tarkoita, että saisi ajatella miten sattuu. Sanotaan, että ideastasi on oltava jotain hyötyä, ja sinun on pystyttävä myymään se, jotta voisit ansaita rahaa. Omaehtoinen luovuus voi sitä vastoin kritisoida mitä tahansa – jopa tyhmiä keksintöjä ja talouselämää.

Luovuus liittyy ja linkittyy siis myös paremman yhteiskunnan tekemiseen. Esimerkiksi **Minna Canth** teki maailmaa paremmaksi kyseenalaistamalla sanataiteen keinoin ja oman elämänsä kautta ajatuksen naisen paikasta ainoastaan kotilieden liepeillä.

Tee itse, mutta muiden kanssa

Jossain unelmien paremmasta maailmasta on kuitenkin synnyttävä. Yksin on hyvä haaveilla, mutta yhdessä olemme vahvempia. Vastedes ry:n takana on juuri tällaisia ajatuksia.

Kyse on vihreästä kulttuuritoiminnasta, jo vuodesta 1985. Kaiken katsotaan lähteneen paitsi Koijärveltä, niin myös Tampereen kauppahallin virastotalon valtauksesta. Tämä vanha rakennus oli purku-uhan alla, jonka puolesta syntyi vastarintaliike. Tästä seurasi vaihtoehtotoimijoiden verkostoituminen, verkostojen järjestäytyminen sekä liuta yhdistyksiä, muiden muassa Vastedes ry. Alkuaikoinaan yhdistys oli sidoksissa puoluepolitiikkaan, mutta muiden vihreiden yhdistysten saatua alkunsa Vastedes keskittyi pelkästään kulttuuritoimintaan.

Vastedes tukee kestävää elämäntapaa edistäviä hankkeita, järjestää luentosarjoja ja muita tapahtumia. Jaamme myös Edesvastuu-palkintoa, joka myönnetään vuosittain arvojemme mukaisesta toiminnasta. Näitä arvoja ovat esimerkiksi ekologinen elämäntapa, henkinen kasvu ja sivistys. Vastedeksen toiminnassa korkealentoisuus yhdistyykin kiehtovalla tavalla maanläheisyyteen. Toimintamme on viime vuonna kattanut tapahtumia aina yhteiskunnallisen runouden illasta perinnekorjauskurssiin asti. Tänä vuonna toimimme muun muassa Tampereen sosiaalifoorumin ja mahdollisuuksien torin tilijärjestönä.

Hyvät ajatukset ovat kantaneet tässä tapauksessa kauas; Vastedes on rikastuttanut tamperelaista kulttuurielämää jo yli kaksikymmentä vuotta. Sen värikäs historia osoittaa, että hyvien asioiden puolesta kannattaa aina toimia, vaikka sitten vastavirtaan.

Mitä siis sinä voisit tehdä tänään toisin? Aloita vaikka maalaamalla aurinko ja vaikka koko taivaanranta aivan sellaiseksi kuin itse haluat. TSF

Anna Ulvinen on Vastedes ry:n puheenjohtaja.

Suurin osa Eurovaali-ehdokkaista lisäisi panostuksia siviilikriisinhallintaan

Euroopan parlamentin vaalit järjestetään 7.6.2009. Vaaleissa voi äänestää ennakkoon kotimaassa 27.5.–2.6. ja ulkomailla 27.–30.5. Suomalaiset valitsevat tänä vuonna yhteensä 13 edustajaa 736-jäseniseen parlamenttiin.

Parlamentti on ainoa kansalaisten vaaleilla valitsema elin EU:n päätöksenteossa. Siellä myös tehdään merkittäviä turvallisuuspoliittisia päätöksiä. Tulevissa vaaleissa kannattaakin valita tarkkaan oma ehdokkaansa ja tarkastella ehdokkaansa kantoja myös siviilikriisinhallintaan ja esimerkiksi kehitysyhteistyöhön tai EU:n nopean toiminnan joukkoihin.

Sadankomitean tekemissä haastatteluissa lähes jokainen ehdokkaista sanoo, että EU:n tehtävä on suojella siviilejä kansanmurhalta. Ehdokkaista 94 prosenttia haluaisi lisätä resursseja siviilikriisinhallintaan, mutta toisaalta puolet näkee, että jäsenvaltioiden edun ajaminen on tärkeä tavoite. Erot puolueiden välillä ovat selviä. Kokoomuslaisista ehdokkaista valtaosa haluaisi lisätä resursseja myös sotilaalliseen kriisinhallintaan, kun taas Vihreiden, Vasemmistoliiton, SDP:n, Perussuomalaisten ja Kristillisdemokraattien ehdokkaista suurempi osa ei näin haluaisi toimittavan.

Myös YK:n uudistamista kannattaa valtaosa ehdokkaista, kaikkiaan 88 prosenttia, keskustalaiset hiukan muita enemmän, kristillisdemokraatit hiukan vähemmän.

Eurovaaliehdokkaiden näkemyksiä voi kuunnella myös Sadankomitean, poliittisten nuoriso- ja opiskelijajärjestöjen ja Tampereen Eurooppanuorten järjestämässä paneelikeskustelussa Tampereen Sosiaalifoorumissa sunnuntaina klo 11–12.30 Werstaan Auditoriossa..

Ehdokashaastattelut toteutettiin puhelinhaastatteluina 6.–16.4.2009 kaikille niille eurovaaliehdokkaille, joiden yhteystiedot saatiin Kokoomuksen, Keskustan, SDP:n, Vihreiden, Vasemmistoliiton, Kristillisdemokraattien, Perussuomalaisten ja RKP:n puoluetoimistoilta ja jotka saatiin kiinni ja jotka suostuivat haastattelun antamaan. Haastateltuja ehdokkaita oli yhteensä 62 henkilöä. TSF

Eekku Aromaa on Sadankomitean pääsihteeri.

Siirtolaisuus on Kiina-ilmiö toisin päin

Suomessa asuu pysyvästi hieman yli 200 000 maahanmuuttajaa. Väliaikaisesti maassa oleskelevien ulkomaalaisten määrää ei tiedä kukaan. Joukossa on siirtotyöläisiä virallisilla ja epävirallisilla komennuksilla. Palveleeko ulkomaalaispolitiikka vain elinkeinoelämän etuja? pohtii **Anna Kontula**.

Euroopan unionin rajojen ulkopuolelta tulevissa on myös sellaisia, joilla ei ole oleskelulupaa lainkaan tai joiden oleskelu on sidoksissa tiettyyn työnantajaan.

– Suomalainen ulkomaalaiskeskustelu tahtoo unohtaa, että kaikki ulkomaalaiset eivät ole maahanmuuttajia, Rakennusliiton toinen puheenjohtaja **Kyösti Suokas** muistuttaa.

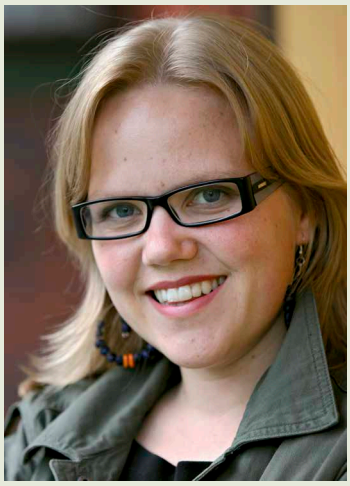
– Pelkästään rakennusalalla tehdään noin 30 000 miestyövuotta sellaisten ulkomaalaisten voimin, jotka asuvat täällä vain työn vaatiman ajan ja matkustavat sitten takaisin kotiinsa.

Suokas on sitä mieltä, että organisoitu työperäinen muutto on ikään kuin Kiina-ilmiö toisin päin. Siksi yritykset haluavat tuottaa väkeä muualta, vaikka jo täällä asuvien maahanmuuttajien työttömyysprosentti on korkea.

– Usein on karusti vain kyse siitä, että täällä jonkin aikaa asuneet tuntevat jo systeemiä eivätkä suostu halpatyövoimaksi. Kielitaidotonta ja vasta maahan saapunutta on helpompi riistää. Ja jos ongelmia ilmenee, hänet voidaan lähettää takaisin toiselle puolelle maailmaa.

Suokas on saanut selvitellä ulkomaalaisten rakentajien asioita paljon erityisesti EU:n itälaajentumisen jälkeen. Liitto on puuttunut aktiivisesti työehtojen polkemiseen kehittämällä omaa toimintaansa ärhäkämpään suuntaan. Huomattavan heikkoihin työn ehtoihin onkin puututtu ilmeisen tehokkaasti, koska halpatyön välittäjät joutuvat miettimään uusia taktiikoita. Ulkomaalaisia työntekijöitä tuodaan Suomeen yrittäjän statuksella.

– Käytännössähän nämä ovat työntekijöitä, vain ilman vähimmäispalkkaa, työsuojelusäännöksiä ja sosiaaliturvaa, Suokas sanoo.

Anna-Reetta Korhonen

Siirtolaisuus avaa uusia mahdollisuuksia

Anna-Reetta Korhonen on huolissaan siitä, miten hallitus on sitomassa siirtolaisten oleskelu- ja jopa ihmisoikeudet yhä tiukemmin työn tekemiseen. Karkotuksen pelossa he eivät voi valittaa työskentelyolosuhteistaan tai vaatia samaa palkkaa kuin suomalaiset ammattitoverinsa.

– Rasismin muoto tämäkin. Kenenkään elämästä ei saa tehdä pelkkää taloudellista resurssia, Korhonen toteaa.

Korhonen on yksi vapun alla julkaistun *Prekariaatti*-pamfletin kirjoittajista. Ulkomaalaisten haavoittuvaisesta asemasta huolimatta hän näkee siirtolaisissa myös mahdollisuuden laajempiin yhteiskunnallisiin muutoksiin.

– Sosiaaliset oikeudet ovat perinteisesti perustuneet paitsi säännöllisen palkkatyön mallille, myös kansallisvaltion kansalaisuuteen. Siirtolaisten liikkuvuus ja kamppailut avaavat tietä uusille sosiaalisille oikeuksille. On suomalaistenkin työläisten etu varmistaa, että siirtolaisten kohdalla noudatetaan samoja oikeuksia kuin suomalaisten kohdalla, uskoo Korhonen.

ASKO-MATTI KOSKELAINEN

Kyösti Suokas

Siirtolaisten asema ei Korhosen mukaan kuitenkaan ole erillään muista työmarkkinoista. Laiton tai paperiton siirtolainen on tyypillinen prekaari työläinen.

– Paperittoman oikeus elää on lähes puhtaasti sidottu valmiuteen ottaa vastaan mitä tahansa töitä millä tahansa ehdoilla, Korhonen muistuttaa.

Myös monet prekaareja töitä tekevät kantasuomalaiset kohtaavat samoja ongelmia kuin tänne muualta tulleet ja siten intressitkin voisivat olla yhteiset.

Työnantajan vai työntekijän ehdoilla?

Korhosen mielestä puhe työperäisen maahanmuuton suosimisesta on kummallista, kun tiedetään, että suurin osa työssä käyvistä maahanmuuttajista on tullut tänne jonkin muun syyn takia.

– Tuntuu kaksinaismoralistiselta, että yritykset saavat tuottaa tarpeisiinsa työvoimaa, mutta samaan aikaan ystäväni, joka tuli Suomeen rakkauden vuoksi, joutuu käymään lävitse pitkällistä paperisotaa. Tämä osoittaa, että maahanmuuttopolitiikka palvelee elinkeinoelämän, ei ihmisten ja perheiden etuja, sanoo Korhonen.

Suokkaan mielestä niin työperäistä maahanmuuttoa ajavien päättäjien kuin vapaata liikkuvuutta vaativien aktivistienkin on hyvä pitää mielessä, ettei siirtolaisuus läheskään aina ole tavoiteltavaa.

– Usein se tarkoittaa tragediaa, että ihmisten on leivän takia erottava läheisistään jopa vuosiksi. Liikkumisvapauden lisäksi pitäisi ajaa myös ihmisten oikeutta saada elantonsa kotiseudultaan.

Liikkuvasta työvoimasta keskustellaan TR Vooninkissa lauantaina klo 13–14.30/15–16.30 TSF

Anna Kontula on kirjailija, tutkija ja kansalaisaktivisti.

Palestiina gazan kriisin jälkeen – jälleenrakennusta ja katkeruutta

Mitä Gazassa on tehty, ei ole ymmärrettävissä, eikä sitä voi perustella millään poliittisella tai sotilaallisella syyllä. Nämä epäinhimilliset teot kuvastavat Israelin armeijan piittaamattomuutta humanitäärisestä oikeudesta, toteaa palestiinalaisen Youth Development Associationin toiminnanjohtaja **Talal Abu Kishek**.

Israelin tammikuisessa hyökkäyksessä Gazaan sai surmansa yli 1 300 palestiinalaista, joista valtaosa siviilejä, Palestinian Centre for Human Rights -järjestön arvioiden mukaan. Israelilaisia kuoli hyökkäyksen kestäessä kolmetoista.

Asiantuntija- ja silminnäkijälausuntojen mukaan Israel syyllistyi Gazassa sotarikoksiin käyttämällä muun muassa kemialliseksi aseeksi luokiteltua valkoista fosforia, jonka käyttö siviilien läheisyydessä on kiellettyä. Iskuissa tuhottiin kouluja, sairaaloita, asuintaloja, moskeijoita, YK:n ruoka- ja lääkevarastoja sekä järjestön muita rakennuksia.

Amnesty International kritisoi Israelia suhteettomasta ja mielivaltaisesta väkivallan käytöstä. Sen mukaan sekä Israel että Hamas käyttivät ulkomailta tuotuja aseita siviilejä vastaan. Amnesty vaatii asevientikieltoa Gazaan ja Israeliin sekä sotarikosepäilyjen puolueetonta tutkimista.

Nuoret kärsijöinä väkivallan kierteessä

Myös Youth Development Association (YDA) sai kärsiä osansa sodan tuhoista. Nuorten vapaaehtoistyötä edistävän järjestön kolme Gazan toimipistettä pohjoisessa, etelässä ja kaistaleen keskiosissa joutuivat hävityksen kohteeksi. Vahingot vaihtelivat kalusteiden ja sähkölaitteiden rikkoontumisesta toimitilojen täydelliseen tuhoutumiseen ilmaiskuissa.

YDA:n vapaaehtoiskoordinaattori Khoza'assa haavoittui ja joidenkin järjestön aktiivien kodit tuhoutuivat hyökkäyksissä. Khoza'an ja Abasan Al-jadedan toimintaryhmien aktiivit menettivät sukulaisiaan, ystäviään ja omaisuuttaan.

Abu Kishekin mukaan Israel tuhosi tietoisesti Gazan siviili-infrastruktuuria ja julkisia rakennuksia.

– Hyökkäyksen seurauksena nuoret ovat menettäneet uskonsa parempaan elämään ja oikeudenmukaiseen tulevaisuuteen. En ihmettele, mikäli he tämän seurauksena viehättyvät uskonnollisista tai aatteellisista ääriliikkeistä, hän pahoittelee.

Israelin vaalit lupaavat epävakautta

Vaikka verisimmät väkivaltaisuudet ovatkin tauonneet, ei lähitulevaisuus alueella vaikuta kovin lupaavalta. Israelin helmikuisissa vaaleissa oikeisto, erityisesti äärioikeisto, lisäsi kannatustaan.

Abu Kishek ei ole optimistinen poliittisen tilanteen kehityksen suhteen.

– Ennustamme poliittista taantumaa, jolloin palestiinalaisten maan pakkolunastus lisääntyy ja meitä painostetaan hyväksymään Etelä-Afrikan apartheidin aikaisia bantustanejakin huonommat olosuhteet. Tämä on odotettavissa riippumatta siitä, mitkä puolueet ovat mukana hallituskokoonpanossa.

Abu Kishek muistuttaa, että juutalaissiirtokuntien perustaminen ja laajentaminen alkoivat aikoinaan vasemmistolaisten työväenpuolueen ja Meretzin ollessa hallituksessa.

Vaatimuksena jälleenrakennus ja kansallinen yhtenäisyys

Kishek vaatii, että Gazan tuhottu ympäristö ja infrastruktuuri on kunnostettava ja alueen asukkaiden humanitäärisiä kärsimyksiä lievennettävä. Hänen mukaansa Israel on pakotettava maksamaan aiheuttamistaan tuhoista ja heidän johtajansa on saatava syytteeseen sotarikoksista. Lisäksi humanitääristä tilannetta parin vuoden ajan heikentänyt Gazan saarto tulee purkaa.

Kishek tiedostaa kuitenkin myös palestiinalaisten itse aiheuttamat ongelmat, erityisesti Hamasin ja Fatahin välisen vastakkainasettelun vaikutukset.

– On aika päättää palestiinalaisten perusteeton keskinäinen hajaannus. Kaikkien puolueiden tulisi hyväksyä yhtenäinen kansallinen toimintaohjelma, jonka päämääränä olisi vakiinnuttaa palestiinalaisten asema omalla maallaan, jotta voisimme astua askeleen eteenpäin miehityksen päättämiseksi. TSF

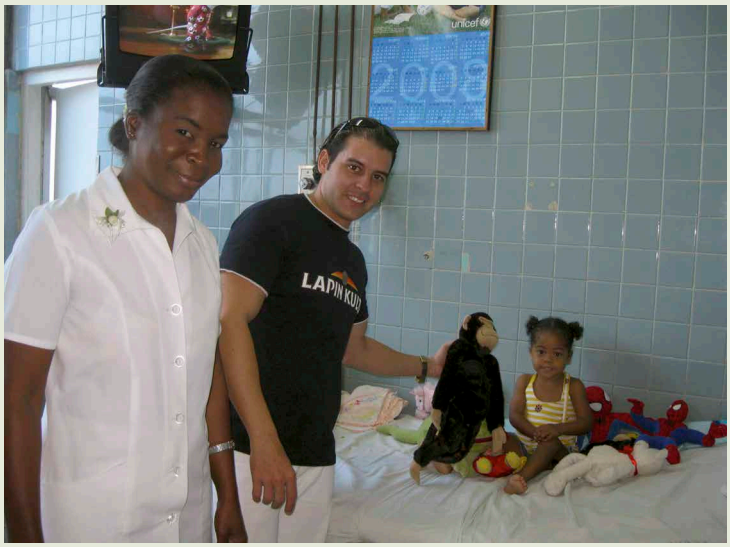
Laura Tuominen on Vasemmistofoorumin tiedottaja.

LAURA TUOMINEN

YDA:n toimintakeskukset Länsirannalla ja Gazassa tarjoavat paikan tavata tovereita. Kuva Al Farahin pakolaisleiriltä Länsirannalla elokuussa 2008.

Kuuba vie terveyttä

Lääkäri Juan Ernesto Pérez (keskellä) uskoo, että myös köyhät maat voivat edistää lasten terveyttä priorisoimalla perustarpeet.

Tomi Kuhanen on Tampereen sosiaalifoorumin ja mahdollisuuksien torin tiedottaja.

Huolimatta kauppasaarrosta ja resurssipulasta Kuuba on vuosikymmenten saatossa noussut ainoaksi kehitysmaaksi, joka on onnistunut saavuttamaan koko väestön kattavan maksuttoman terveydenhuollon. Sen ansiosta eliniänodote ja lapsikuolleisuus ovat Kuubassa nykyään samaa tasoa kuin Länsi-Euroopassa.

Kansainväliset järjestöt ovatkin nostaneet Kuuban esimerkiksi onnistuneista strategisista ratkaisuista kansanterveyden edistämisessä.

– Kuubassa on paljon ongelmia ja huonosti toimivia asioita, mutta olemme päässeet joillakin aloilla poikkeuksellisen hyviin tuloksiin priorisoimalla ihmisten perustarpeet. Valtion menoista yli puolet suunnataan terveyteen, koulutukseen ja sosiaaliturvaan, kertoo lääkäri **Juan Ernesto Pérez**.

Pérez kertoo, että Kuuban salaisuus terveydenhuollossa on panostaminen ennaltaehkäisyyn ja perusterveydenhuoltoon.

Kuuban esimerkin tekee mielenkiintoiseksi myös maan voimakas panostaminen kehitysmaiden keskinäiseen Etelä-Etelä -yhteistyöhön. Kuuban yhteistyöprojekteissa Venezuelassa ja muualla Latinalaisessa Amerikassa sekä Afrikassa ja Aasiassa toimii enemmän lääkäreitä kuin Maailman terveysjärjestön WHO:n ja Lääkärit ilman rajoja -järjestön hankkeissa yhteensä.

– Tällä hetkellä kuubalaisia terveysalan työntekijöitä on maailmalla yli 35 000. Lisäksi kymmenen tuhatta köyhää nuorta eri puolilta Latinalaista Amerikkaa opiskelee ilmaiseksi lääketiedettä Kuubassa, Pérez toteaa.

Kuuba ja Venezuela toteuttavat yhteistyössä myös ”operaatio ihmeeksi” kutsuttua hanketta, jossa jo yli puolitoista miljoonaa ihmistä on saanut näkökykynsä takaisin kuubalaisten lääkärien suorittamissa ilmaisissa silmäleikkauksissa.

– Maailmassa on 37 miljoonaa sokeaa, jotka voisivat saada näkökykynsä takaisin. Kuuba on paitsi tehnyt silmäleikkauksia omassa maassa, myös rakentanut kymmeniä oftamologisia klinikoita eri puolille maailmaa, Pérez kertoo.

Suomi-Kuuba-seura järjestää Tampereen sosiaalifoorumissa tilaisuuden, jossa esitetään yhdysvaltalainen dokumenttielokuva *Salud!* **Connie Fieldin** ohjaama dokumentti kertoo Kuuban terveydenhuollosta ja kuubalaisten lääkärien ulkomailla kohtaamista haasteista. TSF

Monimuotoisuus on voimavara

Järjestö on aina toimijoidensa näköinen. Tampereen Vihreissä nuorissa eli Virnussa vaikuttaminen on kiitollista siksi, että toimijat ovat mukana hyvin erilaisista syistä.

Osana yleispuoluetta meidän on helppo tarttua mihin tahansa aiheeseen, joka tarvitsee huomiota ja muutosta. Tämän takia monimuotoinen porukka on tärkeä. Joku on kiinnostunut ympäristökysymyksistä, toinen talousasioista, kolmas poliittisesta historiasta ja sosiologiasta.

Toisaalta vammattoman ihmisen on vaikea tietää, miten ikäviä portaat voivatkaan olla. Hetero ei kohtaa omassa elämässään niitä ennakkoluuloja, jotka vaikeuttavat seksuaalivähemmistöihin kuuluvan arkipäivää.

Hyvä yhteiskunta perustuu ymmärrykselle. Sama pätee myös positiivisiin asioihin, ei vain ongelmakohtiin. Tämän vuoksi rotaatioperiaatetta pidetään suuressa arvossa. Vastuullisimmat tehtävät järjestetään niin, ettei esimerkiksi puheenjohtajana kuhnaile sama henkilö useampaa vuotta. Kääntöpuolena on jatkuvuus: sekä virheistä että onnistumisista pitäisi oppia.

Tänä vuonna kaksi tapahtumaa on ollut erityisen opettavaisia. Järjestimme Tampereen Keskustorilla Helsingin Vihreiden nuorten kanssa tempauksen, jossa osa meistä pukeutui vanhuksiksi esittämään tulevaisuudenkuvaa Suomesta, jossa meidän sukupolvemme joutuu tekemään töitä vielä 70-vuotiaanakin. Se sai ihmiset pysähtymään ja siviilipukuiset aktiivimme pääsivät helposti yllättämään heidät eläkepolitiikalla ja esitteillä.

Myöhemmin järjestimme perinteisemmän keskustelutilaisuuden, jossa aiheena oli uussuomalaisnuorten kesätyöllistyminen. Keskustelu oli hyvää, mutta paikalla olijat olivat lähes kaikki joko meidän aktiivejamme tai muuten asiaa jo tuntevia. Tapahtuman mielekkyys jäi askarruttamaan tuon vuoksi.

Aktiivien hyvinvointi on ehdotonta järjestöissä. On muistettava pitää hauskaa ja levätä tarpeeksi, koska kukaan ei tekisi tätä, ellei se olisi kivaa. Jos joku tuntee itsensä korvattavaksi, ollaan tehty jotain väärin.

Olemme taas mukana Tampereen Mahdollisuuksien torilla. Puolueemme versoi osaltaan kansalaisjärjestötoiminnasta ja aktiiviemme taustoista löytyy mm. Maan ystäviä ja maailmankauppaa. Teemme yhteistyötä mielellämme kansalaisjärjestöjä järjestävien tapahtumien järjestämisessä, mutta ymmärrämme, että järjestöt haluavat pitää etäisyyttä puolueisiin.

Virnun olemassaololle on välttämätöntä kaksi asiaa: yhteiskunnalliset epäkohdat ja ihmiset, jotka haluavat muuttaa niitä. Edelliset eivät ole vielä loppumassa, toivottavasti jälkimmäiset eivät koskaan.

Tutustu ja tule mukaan toimintaan! Tule juttelemaan Mahdollisuuksien torilla tai katso ainakin nettisivut osoitteesta *www.virnu.net.* TSF

Allan Seuri on Virnun aktiivi.

TAMPEREEN MAHDOLLISUUKSIEN TORI – Muutosta ilmassa

16.5. LAVAOHJELMA

VÄINÖ LINNAN AUKIO, FINLAYSON

10.30	Tapahtuman avaus
10.40 – 11.00	Ilmastoasiaa: Hiilineutraali tulevaisuus – elämä ilman öljyä?
11.00 – 11.15	Tanssiryhmä Raqs Shargi
11.15 – 11.45	Muusikko Endrias Hussein
12.10 – 12.30	Kurdinuorten tanssiesitys
12.30 – 12.40	TTVO: Taukojumppa
12.40 – 13.00	Ilmastoasiaa: Ilmastonmuutos ja ruoka
13.00 – 13.30	Rummuttajat Menard Mponda ja Akim Color
13.30 – 13.45	Tanssiryhmä Raqs Shargi
13.45 – 14.00	Runoilija Vonani Bila
14.15 – 15.15	Varaque
15.30 – 16.00	TTVO: Rekry-Kymppi
16.15 – 16.45	Päikese Lapsed
16.45 – 17.00	Päätös: Ilmastonmuutos – Globaali ongelma, paikalliset ratkaisut

Esiintyjien esittely on sivulla X.

KAIKEN MAAILMAN MAKUJA

Hyvän ruoan tuoksu ja erilaiset herkut maailmalta ovat oleellinen osa Mahdollisuuksien torin tunnelmaa. Torin ruoka on tänä vuonna ilmastoystävällistä kasvismurkinaa, jota löytyy alueen myyntikojuista. Mahdollisimman ympäristöystävälliseen ruuanmyyntiin ovat torilla sitoutuneet kasvisravintola Gopal, joka on tunnettu monipuolisista, intialaisittain maustetuista ruoistaan sekä Repun torikahvila.

LISÄKSI TORIALUEELLA

10.30 – 17
Kasvisruokaa, järjestökojuja, käsityöläisiä

10.30 – 17.00
Näyttely: Kännykkäsi todellinen hinta – Valokuvia Kongon demokraattisen tasavallan kaivosteollisuudesta, Työväenmuseo Werstaan Komuutti, 2.krs.

11 – 16
Shamaanirumpu-teltta – Tule kuuntelemaan ja kokeilemaan shamaanirummutusta tai ottamaan vaikka rentoutushoito kesken vilkkaan toripäivän Tanssihelmen telttaan.

11 – 16
Polkupyöränkorjauspiste – Kevät on tullut, mutta missä kunnossa on polkupyöräsi? Huolla fillarisi pikkuvikoja ammattilaisen opastamana.

11 – 16
Päästökauppakioski – Hirvitalo ja Taiteen ja viestinnän opiskelijat pistävät lamalle kapuloita rattaisiin ilmaston kustannuksella! Kauppaa käydää hengitysilmalla, oikeuksilla ja hyvällä omallatunnolla. Esillä galleriatilassa myös esteettisempiä pohdintoja aiheesta.

11.45 –
John&P – tuottaja-duo soittaa leppoisaa hip-hopahtavaa musiikkia.

12 – 15
Elävä kirjasto – Oletko miettinyt miten kansalaisaktivisti elää? Entä millaista on transsukupuolisen arki? Tai millaista on elämä sodan keskellä? Tule lainaamaan elävä kirja, joka keskustelee kanssasi ja ota selvää! Järjestäjänä Tampereen Seta ry.

13 – 15
Vainupäivä-rastirata – liity Luonto-Liiton Hämeen piirin järjestämään lasten ja lapsiperheiden seikkailuun eläinten, ötökköiden ja kasvien seuraan! Rastirata kulkee Finlaysonin tehdasalueella ja koskenrannalla. Infopiste ja lähtö rasteille Mahdollisuuksien torilta.

LASTENKULTTUURIKESKUS RULLA

Väinö Linnan aukion laidalla, Finlaysoninkuja 6

ASKARTELUA JA SADUNLUKUA

11 – 16
KÄSILLÄ taitoa, iloa, muotoa – Näpsä-käsityökoulun näyttely

11.30 – 12.30 ja **13.30 – 14.30**
Uulun **Leikkivoimaa-työpaja**

Leikkivoimaa löytyy joka puolelta maailmaa! Kulttuuriosuuskunta Uulun Hilpeä työpaja vie osallistujat leikkimään Tansaniaan, Nepaliin, Pohjois-Amerikkaan ja Venäjälle. Perinneleikeissä on tietysti olennainen osuus myös soittimilla ja laululla. Matkalla tavataan niin soivia kulhoja kuin kumeita rumpujakin – ja kenties saa kokeilla myös kotkanluista huilua... Viidestä ikävuodesta ylöspäin vaareihin asti.

TERVETULOA!

Kaikkiin tilaisuuksiin on vapaa pääsy.

Lauantai 16.5.2009

SEMINAARIT	11.00–12.30	13.00–14.30	15.00–16.30	17.00–18.30
WERSTAS AUDITORIO	**Naisten köyhyys ja perusturva** Pirkanmaan demokraattinen naisverkosto ja KRL:n Pohjois-Hämeen piiri	**Ilmastonmuutos ja ruoka: Mitä ruuaksi vuonna 2020?** Animalia, Vegaaniliitto, SLL	**Hiilineutraali tulevaisuus. Elämä ilman öljyä?** Tampereen Maan ystävät, MY:n Polttava Kysymys -kampanjan Tampereen alueryhmä ja Changemaker-verkosto	**Ilmastonsuojelulla hyvinvointia: Hiilijalanjäljen hinta ja kulutuskarkurin ilmastotulot** Tampereen Ympäristönsuojeluyhdistys
WERSTAS PAJA	**Rypäleaseet – puolustustrategia vai itsetuhostrategia?** Sadankomitea ja Rauhanliitto	**Salud! Elokuva Kuuban terveydenhuollosta ja kuubalaisista lääkäreistä maailmalla (engl. tekstit)** Suomi-Kuuba-seura	**Kurdinaisten, nuorten ja toimittajien tilanne Iranissa** Suomen kurdinaisten yhdistys	**Social work in India – Community based approach** The Student Union of University of Tampere and Gramin Vikas Vigyan Samiti
WERSTAS BERTEL	**Kuinka valtavirtainen taloustiede loi finanssikriisin** Työväen sivistysliitto	**Nykyinen finanssikriisi ja 30-luvun lama; Miten kapitalismi on muuttunut?** Työväen sivistysliitto	**Mepin duuni tutuksi kahdessa tunnissa! Simulaatio europarlamentin toiminnasta** Tampereen Eurooppanuoret	**Tantra – kokonaisvaltainen ”kartta” ihmisen ja universumin vuorovaikutuksesta** Vastedes ry, jooga- ja tantrakoulu Natha
WERSTAS ULLAKKO	**Eettisten pankkien kehittäminen Suomessa – Mitä jos käyttäisimme säästöjämme yhteiskunnan muuttamiseen?** Merkur Pankki, Eko-Osuusraha ja Oscar Fresán Landíbar	**Ekokyläliikkeen uudet tuulet: alkuperäiskansojen kylistä nouseviin ekokyläliikkeisiin** Vastedes, Pirkanmaan yhteisöasujat ja Rihmasto	**Kyläytyvä kerrostalo – yhteisöllisyydellä leppoisuutta arkeen** Annikin tähti ry ja Pirkanmaan yhteisöasujat	**Soveltavasta taiteesta taidetta soveltavaan yhteiskuntaan** Culture Crisis Management, Pispalan kulttuuriyhdistys ry, Hirvitalo
TR1 -VOONINKI	**Yksin vai yhdessä – miten kansalaisyhteiskunta voi tukea syrjäytettyä** Tampereen ev.lut. seurakunta-yhtymä / Yhteiskunnallinen työ & Hervannan Seudun Työttömät ry	**Liikkuva työvoima: siirtolaisten halpatyövoiman käytön seuraukset** Kansan sivistystyön liitto KSL	**Tulevaisuuden ay-liike – ota kantaa SAK:n tulevaisuushankkeeseen** Kansan sivistystyön liitto KSL	**Ääni intiaanikylille – yhteisöradio kehitysyhteistyössä. Valokuvia ja kuulumisia Meksikon Oaxacasta** Kansan radioliitto ja Radio Moreeni
VANHA KIRJASTOTALO MUSIIKKISALI	**Vaalipaneeli: EU – Valtataistelu konservatiivien ja sosialistien välillä** Pirkanmaan sosiali-demokraattiset Nuoret ry ja Tampereen Demarinuoret ry	**Immateriaalinen talous ja luokkasuhteet – 2000-luvun vasemmistolainen lähestymistapa** Vasemmistofoorumi	**Köyhyys ja ihmisoikeudet: Vaikutusvallattomuus vai osallisuus? Kuuluuko köyhyydessä elävien ääni päätöksenteossa?** Amnesty ja TAYK	
VANHA KIRJASTOTALO KABINETTI	**COP15, ilmasto-oikeudenmukaisuusliike ja kokousprotestit** Hyökyaalto	**Laittomia hakkuita Saamenmaassa** Friends of Sápmi, Saamenmaan ystävät		

SUNNUNTAI 17.5.2009

SEMINAARIT	11.00–12.30	13.00–14.30	15.00–16.30
WERSTAS AUDITORIO	**EU-vaaliehdokkaiden paneelikeskustelu turvallisuuspolitiikasta** Sadankomitea, Rauhanliitto, Tampereen Eurooppanuoret, poliittiset nuorisojärjestöt	**Perustulo – hyvinvointivaltion vahvistus vai uhka?** Hyvinvointivaltion vaalijat ry HYVA	**Miten rakennamme kestävän ja tasa-arvoisen tulevaisuuden? Työmaina luonto, tieto, talous, etnisyys ja sukupuoli** Ympäristö ja kehitys ry, Maan ystävät
WERSTAS PAJA	**Gandhian perspective in everyday life – heading for the sustainable future** Tampereen yliopiston ylioppilaskunta ja Demokratiafoorumi Vasudhaiva Kutumbakam	**Rakasta anoppiasi! Feminismi ja naissukupolvien välinen solidaarisuus** Tampereen feministiäidit	**Intialaisista parannusperinteistä suomalaiseen itsehoitoon ja elinympäristön monimuotoisuuden suojelemiseen** Vastedes ry, yhteistyökumppaneina Siemenpuusäätiön Intia-ryhmä ja Katajamäen ekoyhteisö
WERSTAS BERTEL	**EU ja terveydenhuolto** Vasemmistonuoret	**Obaman ulkopolitiikka – todellinen muutos vai sanahelinää?** Suomen Rauhanpuolustajat	**Talouskriisi ja Marx – nykyisen talouskriisin luonne ja tiet ulos kriisistä** DSL:n Pirkanmaan aluejärjestö
WERSTAS KISÄLLI	**Suomalainen vankila – lomahotelli vai painajainen? Keskustelua vankeinhoidon kipupisteistä** Vasemmistonuoret	**Kestävää elämäntapaa etsimässä: Mitä ovat alkuperäiskansojen käsitykset oikeudesta, maasta ja metsästä?** Maan ystävät	**Critical mass -suunnittelukokous** Culture Crisis Management
TR1 -VOONINKI	**Kuinka käy vaihtoehto- ja kulttuurilehdistön (ja Ylen) paineiden alla?** Ydin	**Mitä kapitalismin jälkeen** Marxilainen työväenliitto	**Joogafilosofian anti tämän päivän joogaharrastajille: Patanjali ja joogan kahdeksan haaraa** Vastedes
VANHA KIRJASTOTALO MUSIIKKISALI	**Julkinen kaupunkitila** ViNo	**Tasa-arvo ja maahanmuutto** Vasemmistonuoret	**Palestiinalaisten nuorten arkea miehityksen alla: Gazan kriisistä eteenpäin** Vasemmistonuoret
VANHA KIRJASTOTALO LUENTOSALI		**Uusliberalismi suomalaisessa demokratiassa – esimerkkitapauksena yliopistouudistukset (osa 1)** Toimiva Yliopisto -liike	**Uusliberalismi suomalaisessa demokratiassa – esimerkkitapauksena yliopistouudistukset (osa 2)** Toimiva Yliopisto -liike

Ympäristöelokuvia Werstaan auditoriossa:

klo 19.00 Venus-teoria – dokumenttielokuva ilmastonmuutoksesta

klo 20.30 Kelaa vähän – nuorten lyhytelokuvia ympäristöstä

klo 21.30 Crude Awakening: The Oil Crash

Sosiaalifoorumin ja mahdollisuuksien torin **iltabileet** la 16.5. klo 19-03 ravintola Artturissa, Kauppakatu 9. Mukana etelä-afrikkalainen runoilija Vonani Bila ja Tango-orkesteri Kipeimmät tunteet. Narikkamaksu pari euroa, tervetuloa!

Tarttuvan taiteen keskus kutsuu Tampereen sosiaalifoorumin ja mahdollisuuksien torin kävijät **juhlimaan vanhalle kulkutautisairaalalle** Pyynikille la 16.5. kello 22–02. Mukana myös Kulkutautisairaalan historiasta kertovan näyttelyn avajaiset ja muuta ohjelmaa. Tervetuloa tutustumaan kiisteltyyn kohteeseen osoitteeseen Pyhäjärvenkatu 7. *www.tarttuvataide.net*

Vapaa pääsy Työväenmuseo Werstaan näyttelyihin 16 – 17.5.! Muista myös **Museoiden yö** 16.5. *www.tampere.fi/museoidenyo*

MAHDOLLISUUKSIEN TORIN ESIINTYJÄT

Endrias Hussein on etiopialainen muusikko, joka laulaa amharan kielellä ja säestää itseään kitaralla. Hänen musiikissaan on sekä etiopialaisia että arabialaisia sävyjä. Endriaksen kaunis ääni hurmaa kuulijansa taatusti!

Varaque on jäntevän hilpeä laulu- ja soitinyhtye, jonka repertuaariin kuuluu kabaree-folk-pop-bossanova, yhteiskunnallinen humppajatsi ja kaikki siltä väliltä. Yhteiskunnallisiin asioihin enemmän tai vähemmän kantaa ottavia kappaleita esittää laajimmillaan 12-henkinen kokoonpano – tule katsomaan kuinka monta nousee Mahdollisuuksien torin lavalle!

Vonani Bila on etelä-afrikkalainen runoilija ja yhteiskunnallinen aktivisti, jonka teokset kertovat ihmisten jokapäiväisestä elämästä epäoikeudenmukaisuuksien ja luokka-erojen Etelä-Afrikassa. Hänen runonsa henkivät myös alkuperäiskansojen viisautta ja perinteitä. Vonani Bila on maineikas esiintyjä, joka esittää teoksiaan sekä englanniksi että xitsongaksi.

Menard Mponda on Tansaniasta kotoisin oleva muusikko ja **Akim Color** Beninistä – tule kuulemaan kuinka itäinen ja läntinen Afrikka kohtaavat heidän yhteisessä rumpusessiossaan.

Päikese Lapsed ilahduttaa torikansaa slaavilais-unkarilaisella foxtrothumpalla. Melankoliaa ja ilakointia vuorovedoin, pistä jalalla koreasti vaan!

Tampereen taiteen ja viestinnän oppilaitos TTVO tarjoaa osana Tampere Art Factory -tapahtumaa ilmastonmuutokseen liittyviä performansseja ja ”hyvinvointifirma Poutapäivä Oy:n” esittelyn. Osallistu TTVO:n opiskelijoiden Taukojumppaan ja Rekry-Kymppiin ja kenties maailma pelastuu?

Raqs Shargi, eli ”tanssi idästä”, pohjautuu arabialaiseen ja erityisesti egyptiläiseen tanssiperinteeseen. Tanssin luonteeseen kuuluu kokonaisvaltaisuus, maanläheisyys sekä syvä yhteys musiikkiin. Esiintymässä Tanssihelmi – kokonaisvaltaisen tanssin koulun ryhmä.

John&P on tuottaja-duo, John London ja Prea1, Tampereelta. He tuottavat leppoista hip-hopahtavaa musiikkia. Pitkän musiikkihistorian omaava duo soittaa musiikkinsa aina livenä kantaen koko laitteisto arsenaalinsa esityspaikalle, jolloin esitystä on mielenkiintoista kuunnella, ja katsella.

www.tampereensosiaalifoorumi.fi
www.mahdollisuuksientori.fi/paikkakunnat/tampere

FINANSSIKRIISIN opetukset

Tampereen Sosiaalifoorumi
16.-17.5.2009
Työväenmuseo Werstas, Väinö Linnan aukio (Finlayson), Tampere

LAUANTAI 16.5.

11 -12.30 **Kuinka valtavirtainen taloustiede loi finanssikriisin (Verstas Bertel)**
Jussi Ahokas, tutkija
Lauri Holappa, tutkimusavustaja
Otteita Paul Krugmanin haastattelusta (T-E Heino, Yle)

11-12.30 **EU - Valtataistelu konservatiivien ja sosialistien välillä (Vanhan kirjastotalon musiikkisali)**
Paneelikeskustelussa eurovaaliehdokkaat:
Niko Korte (SDP), Nesrin Can (SDP), Sofia Vikman (Kok) ja Heikki Autto (Kok)

13 – 14.30 **Mitä keinoja maailmantalouden uudistamiseksi; - G20 teeseillä kurssin muutokseen? (Verstas Bertel)**
Arja Alho, VTT, ex-valtiovarainministeri

Ammattiyhdistysliikkeen tavoitteet
Joonas Rahkola, SAK, ekonomisti

Tervetuloa!

TSL Työväen Sivistysliitto go! demarinuoret SONK GSD

MIKÄ ON KÄNNYKKÄSI TODELLINEN HINTA?

Kongolainen kaivostyöläinen pakkaa kaivamansa tinan reppuun ja vie sen viidakon halki lentokentälle. Hän tuntee pyssynsuun niskassaan ja tietää, että väsyä ei saa. On jaksettava kantaa taakka perille. Päivän työstä hän saa dollarin tai kaksi – loput tuotosta päätyvät häntä vartioivan sotilaan ja sissiliikkeen taskuun.

Tina kuljetetaan lentokoneella satamaan ja kohti aasialaisia jalostamoita. Kiinalaisessa elektroniikkatehtaassa tinasta tulee osa kännykkää, joka päätyy suomalaisen kännykkäkaupan vitriiniin odottamaan ostajaansa. Kuluttajalle kännykän hinta on kenties 99 euroa. Todellinen hinta on kuitenkin paljon kovempi: raaka sisällissota Kongossa.

Kirkon ulkomaanavun vaikuttamisverkosto Changemaker kiinnittää kampanjallaan Kännykkäsi todellinen hinta? huomion Kongon demokraattisessa tasavallassa jatkuvaan konfliktiin. Kampanjallaan Changemaker haastaa johtavat elektroniikkayhtiöt keskusteluun niiden vastuusta konfliktin ylläpitämisessä ja vaikutusmahdollisuuksista rauhan edistämiseksi Kongossa.

SOTA JATKUU SILMILTÄ PIILOSSA

Kongossa taistelevat hallitus ja lukuisat aseistautuneet kapinallisryhmät. Vuonna 1998 alkanut sota päättyi virallisesti jo vuonna 2003, mutta levottomuudet etenkin itäisessä Kongossa jatkuvat. Siellä konfliktin osapuolet taistelevat paitsi vallasta, myös luonnonvarojen hallinnasta. Samalla ne harjoittavat raakaa väkivaltaa siviilejä kohtaan.

Konfliktin seurauksena kuolee yhä noin 38 000 ihmistä kuukausittain. Ihmisoikeusrikkomukset ovat arkipäivää. Siviilien elämän täyttää jatkuva pelko, sillä heitä kidutetaan, raiskataan ja tapetaan. Jopa lapsia kaapataan sotilaiksi.

Kongo on vehreä ja mineraalivaroiltaan rikas maa. Se tuottaa muun muassa tinaa, kobolttia ja koltaania – arvokkaita ja elektroniikkateollisuudelle tärkeitä mineraaleja. Tästä huolimatta maa lukeutuu maailman kymmenen köyhimmän maan joukkoon.

KÖYHÄT ISTUVAT RIKKAUKSIEN PÄÄLLÄ

Valtavien mineraalivarojen tulisi olla Kongon kehityksen avain, mutta sen sijaan niistä on tullut väkivaltaisuuksia ruokkiva kirous. Kapinallisryhmät hallitsevat useita Kongon kaivoksista ja kauppareiteistä. Kaivostyöläiset raatavat epäinhimillisissä oloissa – tuotto työstä päätyy sotilaiden käsiin. Mineraalien myyntituotoilla kapinallisryhmät ylläpitävät toimintaansa ja hankkivat lisää aseita.

Niin kauan kuin mineraalituotot päätyvät valvomatta aseellisten ryhmittymien käsiin, on sodankäynti niille kannattavampaa kuin rauha. Siksi Changemaker vaatii johtavia elektroniikkayhtiöitä käyttämään taloudellista valtaansa ja tekemään sodankäynnin kannattamattomaksi, jotta rauha Kongossa olisi mahdollinen.

Kännykkäsi todellinen hinta? -kampanja on esillä Tampereen sosiaalifoorumin yhteydessä järjestettävällä Mahdollisuuksien torilla, jossa Changemaker-verkosto on mukana. Allekirjoita vetoomus ja tutustu kampanjaan osoitteessa *www.changemaker.fi/todellinenhinta*. TSF

Marjo Tuovinen on Changemaker-järjestön aktiivi.

LAITTOMIA HAKKUITA Lapissa?

TOMMI TAIPALE

Metsähallituksen hakkuista Nellimin kylässä on valitettu YK:lle.

Suomi toimii aktiivisesti kansainvälisillä metsänäyttämöillä laittomien hakkuiden lopettamiseksi, vaikka kiistat saamelaisalueiden metsien käytöstä asettavat valtion oman käytöksen epäilyttävään valoon, kirjoittavat **Hannu Hyvönen** ja **Mikko Vartiainen**.

Poronhoitolain mukaan metsätalous ei saa aiheuttaa poronhoitoalueella ”huomattavaa haittaa” porotaloudelle. Laajat hakkuut ovat jatkuneet alueella koko sotien jälkeisen ajan, mutta missään vaiheessa ei ole selvitetty, mitä tämä huomattavan haitan käsite käytännössä tarkoittaa.

Jos jäkälä- ja luppometsiä ei ole riittävästi saatavissa, joudutaan turvautumaan maastoon ajettavaan lisäruokintaan, jotta porot selviäisivät kriittisen talvivaiheen yli. Tämä aiheuttaa kestämättömän suuria kustannuspaineita alueella, jossa ei ole käytettävissä peltoalaa heinän tuotantoon kuten eteläisemmällä poronhoitoalueella.

Yleinen arvio saamelaisten poronhoitajien keskuudessa on, että tilanne merkitsisi kuoliniskua suurelle osalle saamelaisalueen poronhoidosta. Jos koko elinkeinon ajautuminen uhanalaiseksi ei ole huomattava haitta, mikä sitä voisi olla?

MAAN TAPA VASTAAN IHMISOIKEUDET

Vapaaseen laidunnukseen perustuva poronhoito on kansainvälisesti tunnustettu osa saamelaista kulttuuria ja identiteettiä. Saamelaisten oikeudet harjoittaa kulttuuriaan on myös tunnustettu Suomen perustuslaissa. Toisaalta Suomi on sitoutunut YK:n kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevaan yleissopimukseen, ja on näin velvollinen edistämään vähemmistöön kuuluvan oikeutta nauttia omasta kulttuuristaan ja itsemääräämisoikeudestaan.

Voidaankin oikeutetusti kysyä rikkovatko saamelaisalueella yhä jatkuvat hakkuut perustuslakia ja kansainvälisiä ihmisoikeussitoumuksia.

Ongelmallisinta valtion liikelaitoksen toteuttamissa hakkuissa on se, ettei valtio ole kyennyt esittämään oikeusdokumentteja, jotka osoittaisivat saamelaisille aikanaan tunnustettujen maaoikeuksien siirtyneen valtiolle. On olemassa todellinen vaara siitä, että Suomen todetaan harjoittaneen laittomia hakkuita toisten omistamilla mailla.

Myös tapa käyttää luonnonvaroja on kyseenalainen, sillä Suomi on osallisena saamelaisalueella tapahtuvissa hakkuissa paitsi puun tuottajana myös sen käyttäjänä. Pääosa alueen hakattavista 100–300-vuotiaista puista päätyy kuitupuuksi Stora Enson tehtaille, josta valtio omistaa 40 prosenttia. Tukkipuusta 90 prosenttia päätyy Vapo-yhtiön omistamalle Peuravuonon sahalle. Valtio on pääomistaja myös Vapossa.

Suomen valtio välttelee vastuutaan ratkaista Ylä-Lapin maaoikeuskiistaa väittämällä kyseessä olevan vain metsä- ja porotalouden välinen konflikti. Valtion velvollisuus turvata saamelaisten oikeudet sysätään näin paikallisesti ratkaistavaksi. Tämä on johtanut paikallisen väestön todelliseen sisäiseen kriisiin.

VASTARINTA FYYSISEN UHAN ALLA

Kiista Ylä-Lapin metsien kohtalosta onkin kuumentanut tunteita. Saamelaiset poronhoitajat ja luonnonsuojelijat ovat joutuneet voimakkaan painostuksen kohteeksi.

Erityisesti Greenpeacen aktivistit ja heidän kanssaan yhteistyötä tehneet ovat joutuneet jopa fyysisen uhkailun ja painostuksen kohteeksi . Myös pahoinpitelyjä on tapahtunut. Tässä valossa olikin hyvin hämmentävää kuulla kuinka Suojelupoliisin päällikkö **Seppo Nevala** otti kantaa tilanteeseen Lapin radiossa keväällä 2006. Hän ilmaisi huolensa ”Greenpeacen alttiudesta laittomaan toimintaan” ja arvosteli järjestöä ”väkivaltaisista toimintamenetelmistä”.

Hakkuiden pysähtyessä valtiovallan tehtävänä on turvata metsäalan muutaman sadan ihmisen työpaikkojen säilyminen. Tähän on järkeviä mahdollisuuksia esimerkiksi nuorten, porotalouden kannalta ylitiheiden taimikoiden hoitotöissä ja luontopalvelujen kehittämisessä. Näin turvattaisiin paitsi porotalouden, saamelaisen kulttuurin, metsätalouden ja erämaamatkailun tulevaisuuden mahdollisuuksia, mutta myös Suomen mainetta vastuullisena kansainvälisenä toimijana. TSF

Hannu Hyvönen on dokumentaristi, joka tuottanut YK:lle videoreportaasin Saamenmaan metsätilanteesta.
Mikko Vartiainen on kansainväliseen luonnonvaraoikeuteen erikoistunut lakimies.

KaveRiuden kanssa kohti tasa-arvoista yhteiskuntaa

Kehitysvammaisten tukiliiton Kaveri-projekti tutustuttaa toisenlaisia maailmoja toisiinsa. Toiminnan tarkoituksena on kuitenkin, että sitä ei enää yksinkertaisesti tarvita, **Maria Huttunen** ja **Kati Ruotsalainen** pohtivat.

KATI RUOTSLAINEN

Tamperelaiset Julia (vasemmalla) ja Susa (oikealla) löysivät toisensa Best Buddies -toiminnan kautta.

Täydellisessä maailmassa kaikilla ihmisillä on yhdenvertaiset oikeudet ja mahdollisuudet elämään ja osallistumiseen yhteiskunnassa. Näinhän Suomenkin hyväksymä YK:n ihmisoikeuksien julistus asian määrittelee. Koska emme ole vielä täysin saavuttaneet sen kuvaamaa maailmaa, tarvitaan hankkeita, jotka vievät asioita positiivisella otteella eteenpäin.

Kehitysvammaisten tukiliiton Kaveri-projekti on vuonna 2007 alkanut Raha-automaattiyhdistyksen rahoittama nuorisokampanja. Valtakunnallinen Kaveri-projekti kampanjoi suvaitsevaisuuden ja tasa-arvon puolesta. Toiminnan lähtökohtana on kehitysvammaisten ihmisten yhteiskunnallisen osallisuuden ja inkluusion edistäminen.

Kaveri-projekti luo mahdollisuuksia kehitysvammaisten ja vammattomien nuorten kohtaamisille erilaisten tapahtumien ja toiminnan kautta. Asioita käsitellään rennolla ja positiivisella otteella, koska kehitysvammaisuudessakaan ei ole kyse mistään hankalasta ja monimutkaisesta asiasta.

Tasa-arvoista kaveruutta

Kaveri-projekti pilotoi Suomessa kansainvälistä Best Buddies -kaveritoimintamallia. Toiminnan tarkoituksena on yhdistää kehitysvammaisia ja vammattomia ihmisiä tasa-arvoiseen kaveruuteen. Toiminta on käynnistynyt Yhdysvalloista vuonna 1989, ja tällä hetkellä mukana on yli 350 000 ihmistä 50 eri maassa.

Best Buddies ei ole tukihenkilötoimintaa tai avustamista, vaan arkipäiväistä ja tavallista kahden ihmisen välistä kaveruutta. Best Buddies -kaveruuden lähtökohtana on antaa kehitysvammaisille ihmisille mahdollisuus kokea tasa-arvoinen ystävyyssuhde. Joillekin henkilöille Best Buddies voikin olla ensimmäinen kerta, kun elämään astuu perheeseen tai ammattihenkilöstöön kuulumaton henkilö: kaveri. Toiminnassa mukana olevat vammattomat nuoret ovat kuvanneet kaveruuttaan ikkunana uuteen maailmaan, missä omat ajatusmallit ja ennakkoluulot taatusti tuulettuvat.

Best Buddies -toiminnan vaikutukset ulottuvat myös kaveruksien lähipiiriin. Kun lähtökohtaisesti erilaisten ihmisten nähdään tekevän ja olevan kiinnostuneita samankaltaisia asioista, myös ympäröivän yhteiskunnan asenteissa tapahtuu positiivisia muutoksia.

Tarpeeksi laajaa ihmisjoukkoa koskettaessaan nämä muutokset vaikuttavat lopulta koko yhteiskuntaan ja ilmapiiriin, jossa elämme. Toivommekin, että jossain vaiheessa Best Buddies -toimintaa ei yksinkertaisesti edes tarvita.

Best Buddies -kaveruutta on Suomessa tällä hetkellä 18 eri paikkakunnalla. Kaveriparien ja paikkakuntien määrä on jatkuvassa kasvussa, kun uusia kavereita ilmoittautuu mukaan toimintaan. Tällä hetkellä mukana on 13–40-vuotiaita ihmisiä, joista suurin osa on parikymppisiä kaupunkilaisia. Koska kaikenikäiset ihmiset tarvitsevat kaveria, ei toiminnassa ole ala- eikä yläikärajoja.

Mukaan lähtemisen tekee helpoksi kaveruuden arkipäiväisyys ja se, ettei kaveruus vaadi minkäänlaista erityisosaamista. Kavereiksi etsitään samalla paikkakunnalla asuva kehitysvammainen ja vammaton henkilö, jotka ovat kiinnostuneita samanlaisista asioista, ovat suunnilleen samanikäisiä ja samaa sukupuolta. Ennen uuteen ihmiseen tutustumista kaverin löytäneet henkilöt kutsutaan koulutukseen, missä käsitellään kaveruuteen ja kehitysvammaisuuteen liittyviä asioita ja varmistetaan, että kaikki aloittavat uuden kaveruuden samalta viivalta.

Haluatko mukaan toimintaan?

Kaveri-projektin kuulumiset päivittyvät projektin internetsivuille *www.kvtl.fi/kaveri*. Sivuilta löytyvät mm. tapahtumakalenteri sekä sähköinen kaverilomake, jolla voi ilmoittautua mukaan Best Buddies -kaveritoimintaan. Tervetuloa myös tutustumaan kaveritoimintaan toritapahtumissa ympäri Suomea:

16.5.	Tampereen mahdollisuuksien tori
23.–24.5.	Helsingin Maailma kylässä -festivaalit
29.5.	Jyväskylän mahdollisuuksien tori
12.9.	Turun mahdollisuuksien tori TSF

Maria Huttunen ja Kati Ruotsalainen työskentelevät Kehitysvammaisten Tukiliiton Kaveri-projektissa.

Vegaanisuutta TAMPEREELLA

VEGAANILIITTO

VEGAANILIITTO

Huhtikuussa 2009 järjestetty Vegfest osoitti pääsiäisen olevan mahdollinen myös ilman eläintuotteita.

Tampere on täynnä mahdollisuuksia kasvissyöjille. Yhteistyön mahdollisuuksia löytyy myös järjestöjen välillä, tuumii **Sari Komulainen.**

Kasvissyönnistä löytyy monta puolta. **Tommi Kauppinen** kysyi viime vuoden Suomen sosiaalifoorumissa ovatko vegaanit oikeassa. Hän kertoi elintarvikkeiden materiaalipanoksista. Kasvisruuat pieksevätkin eläinperäiset keskimäärin selkeällä erolla. Kasvikset ovat muutenkin yleishyviksiä. Niiden tuotanto kuluttaa yleisesti ottaen reilusti vähemmän vettä, pinta-alaa, energiaa. Myös päästöjen kanssa ollaan positiivisissa lukemissa.

Kasvisruokavaliosta tiedottaminen onkin mielenkiintoista puuhaa. Vaikka Isossa-Britanniassa on jo kolmannen ja Aasiassa ties kuinka monennen polven vegaaneja, meillä Suomessa asiasta tiedetään ja tiedotetaan vielä hyvin vähän. Siksi vanhojen anemia- ja osteoporoosikäsitysten päivittäminen on parasta ottaa leppoisalla asenteella. Paras mieli tulee ilmeiden kirkastuessa kun kyselijälle selviää, että voimaurheilu ja ympäristöä säästävä ruokavalio on mahdollista yhdistää tai että lapset voikin kasvattaa eläinystävällisesti.

Tampereella kasvistelu on helppoa ja mukavaa. Kaupungista löytyy useita kasviravintoloita ja kahviloita sekä erikoisliikkeitä elintarvikkeista kenkiin. Kaupungin ilmapiiri on järjestötoiminnalle positiivinen ja tamperelaiset ovat myönteisiä pehmeille arvoille. Viime vuonna Suomen ensimmäinen vegaaninen festivaali *Vegfest* otettiin Keskustorilla vastaan uteliaasti ja innostuneesti.

Järjestöjen välinen ilmapiiri on täällä myös huomattavan kannustava. Kokonaisuus tuntuu olevan monilla järjestötoimijoilla hyvin hallussa: ymmärretään, että asiat liittyvät kiinteästi toisiinsa. Vaikka tehokkuuden vuoksi onkin keskityttävä johonkin osa-alueeseen, kuten metsiensuojeluun, tasa-arvokehitykseen tai veganismiin, ne yhdessä täydentävät paremman maailman ihannetta, joka meitä kaikkia yhdistää.

Vegaanin ei pidäkään unohtaa riisin ilmastovaikutuksia ja metsiensuojelua kannattavan on syytä muistaa, että kotimaisena myytävän lihan ruoka kasvatetaan Brasilian sademetsien hakkuuaukeilla. Reilun kaupan periaatteet unohtava kasvissyöjä ei voi eettisillä arvoillaan kehuskella, ja ihmisoikeusaktivisti muistanee, että eurooppalaiset ruokailutottumukset kuluttavat yltäkylläisesti etelän viljelijöiden maita ja puhdasta vettä.

Tampere on mukavan kokoinen kaupunki ja suosittelisinkin entistä tiiviimpää yhteistyötä ja kommunikointia järjestöjen välillä. Kun tiedetään mitä muut tekevät, voidaan osallistaa ihmisiä tiedottamiseen, tempauksiin ja vuoropuheluun helposti ja vaivattomasti. Lisäksi yhteistyö innostaa ja motivoi, antaa uusia näkökulmia ja ideoita toimintaan.

Vegaaniliitto on Suomen suurin täyskasvisruokavaliota edistävä järjestö. Liiton toiminta on monipuolista messuista kouluvierailuihin ja piknikeistä kokkikursseihin. Tampereelle etsitään muutaman järjestön voimin toimistotiloja, jotta pian ohikulkijat voivat astua keittokirjojen ja iloisen toiminnan olohuoneeseen tutustumaan ja kyselemään. Kuinka moni tietää vaikkapa, mitä tekemistä kasvisruuan valitsemisella on naisten oikeuksiin tai kolmansien maiden pienviljelijöiden oloihin?

Tänä vuonna Tampereen Sosiaalifoorumissa Vegaaniliitto, SLL ja Animalia järjestävät keskustelutuokion tulevaisuusaiheella ”Mitä ruuaksi vuonna 2020?” lauantaina klo 13–14.30 Werstaan Auditoriossa. TSF

Sari Komulainen on Vegaaniliiton aktiivi. Tässä kirjoituksessa munaa, lehmänmaitoa ja muita eläinperäisiä tuotteita ei ole pidetty kasviksina, joten sanat kasvissyöjä ja vegaani merkitsevät samaa.

Aktivismin lyhyt historia

Kansalaisjärjestöt eivät pidä huolta omasta historiastaan. **Kalle Kallio** patistaa aktivisteja menneisyystalkoisiin.

Mitä kotoasi löytyykään?

Mitä suomalaisen kansalaisyhteiskunnan ja aktivismin historiasta on tallella? Kuinka hyvin tunnen edes oman järjestöni menneisyyden? Tällaiset kysymykset tulevat harvoin uusien järjestötoimijoiden mieleen ja myös monen konkariaktivistin suhtautuminen kansalaisyhteiskunnan juuriin on varsin ohutta. Kun tavoitteena on muuttaa maailmaa, harva viitsii katsoa taakseen.

Viime vuosien sosiaalifoorumeissa on keskustelu yhä enemmän siitä, miten kansalaisjärjestöt tiedostaisivat oman historiansa. Historiankirjoitus on valtiokeskeistä ja kansanliikkeet huomataan hyvin harvoin. Järjestöväki on hitaasti heräämässä ongelmaan.

Suomessa on viime vuosina julkaistu muutamia kirjoja kansalaisyhteiskunnan historiasta, kuten **Mikko Metsämäen** ja **Petteri Nisulan** *Aktivistit* tai ympäristöliikkeen historiasta kertova *Laulujoutsenen perintö*. Mainiot kirjat perustuvat pakostakin haastatteluihin ja kirjoittajien omiin muistoihin: historiantutkimuksen kova lähdeaineisto puuttuu. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä, että järjestöjen pöytäkirjat on järjestämättä, aktivistien omat aineistot hävinneet, sähköpostit tuhoutuneet, esineet ja valokuvat ovat teillä tietymättömillä.

Muistiin ei saa luottaa

Viime vuosikymmenten tapahtumista julkaistaan muistelmakirjallisuutta, mutta ihmisen muisti on rajallinen. Esimerkiksi 1950-luvun kansalaisyhteiskunnan tutkiminen on aineistokadon vuoksi jo varsin vaivalloista. Suurten ikäluokkien ikääntyessä tulemme menettämään myös parhaat nuorisoradikalismia kuvaavat tarinat ja ennen pitkää me kaikki häviämme aikakirjoista. Pahimmassa tapauksessa kansalaisliikkeiden motiiveja tarkastellaan tulevaisuudessa viranomaisarkistojen näkökulmasta. Esimerkiksi Suojelupoliisi pitää papereistaan paljon parempaa huolta kuin maailmanparantajat.

Miksi historialla sitten on järjestöväelle merkitystä? Kansalaisliikkeet tarvitsevat historiaa tulevaisuutensa rakentamisessa. Menneiden vuosien kokemukset, onnistumiset ja vastoinkäymiset auttavat meitä rakentamaan omaa identiteettiämme, näkemään vaihtoehtoja ja luomaan uutta. Esimerkiksi ympäristöliikkeen historiassa on useaan otteeseen tehty mahdottomasta mahdollista. Vastaavasti tuulimyllyjä vastaan taistelevat naisliikkeet, kehitysmaaliikkeet tai rauhanliikkeet eivät historian valossa näytä sellaisilta pilvilinnojen rakentelijoilta kuin valtajulkisuus antaa ymmärtää.

Kansalaisliikkeiden ja yksittäisten aktiivien kannattaa kiinnittää huomiota menneisyyden hallintaan: arkistot pitää järjestää, valokuvat koota yhteen, kirjoittaa historiikkeja ja muistelmia sekä miettiä, mitä heitetään pois ja mitä säästetään. Kun liikkeet huolehtivat omasta historiastaan, ne voivat saada sijansa kansallisessa historiankirjoituksessa. Vasta silloin voi toivoa, että suomalainen identiteettikin voisi tukeutua kansalaisyhteiskunnan muistoihin.

Menneisyystalkoot pystyyn

Tampereella toimiva Työväenmuseo Werstas auttaa kansalaisjärjestöjä pitämään huolta historiastaan. Museon kokoelmissa on noin 70 000 esinettä ja 350 000 valokuvaa, jotka ovat konkreettisesti osa suomalaisen kansalaisyhteiskunnan muistia. Werstas ottaa vastaan lahjoituksia sekä järjestöiltä että yksityishenkilöiltä.

Museo on erityisen kiinnostunut kansalaistoimintaan ja aktivismiin liittyvistä esineistä ja valokuvista – arkistoaineiston toimitamme esimerkiksi Kansan Arkistoon. Materiaalin ikä ei ole ratkaiseva kriteeri: museon näkökulmasta banderolli edellisviikon mielenosoituksesta voi olla kiinnostava, koska esineen taustalla oleva tarina ei ole ehtinyt unohtua.

Kiinnostavaa materiaalia on monenmoista: esimerkiksi metsäaktivistin reppu, kampanjajulisteet, rauhanleiriltä otetut valokuvat tai maolaisen nuoruusvuosien lippalakki voisivat kuulua museoon.

Jos sinulla on hallussasi kiinnostavaa aineistoa, soita tai lähetä rohkeasti sähköpostia Työväenmuseo Werstaan kokoelmapäällikkö Teemu Aholalle (puh. 03-253 8864, teemu.ahola@tyovaenmuseo.fi). Vielä ei ole myöhäistä aloittaa kansalaisyhteiskunnan menneisyystalkoita. TSF

Kalle Kallio on Työväenmuseo Werstaan johtaja.

Vaihtoehtolehti

LUO POLIITTISIA YHTEISÖJÄ

JOONA RAEVUORI

Hilary Wainwright

– Vaihtoehtolehti on poliittinen projekti, kertoo Hilary Wainwright **Emilia Paloselle**.

Aamiaishaastattelu *Red Pepper* -lehden päätoimittajan **Hilary Wainwrightin** kanssa seuraa tiivistä Kapitalismi '09 -tapahtumaa, ja iltaa jälkikapitalistis-maailmanpoliittisissa rockiltamissa – joissa keskustelimme eurovaaleista ja niiden mahdollisuuksista.

Wainwrightin mukaan poliittinen projekti. Se tarkoittaa myös sitä, että ihmiset ovat mukana, vaikkei heille kaikille suinkaan makseta. Silti he jaksavat tehdä lehteä.

Vaihtoehtolehden tekeminen on haastavaa. Edellisenä päivänä iltamien alla tein töitä eli opetin viisi tuntia **Derridaa** yliopistolla ja kävin eduskunnassa poliittisessa tapaamisessa; haastattelun jälkeen opettaisin viisi opetustuntia ja ruokatauolla kokoustaisin Ytimen hallituksen kanssa. Viikonloppuna vuorossa olisi Suomen sosiaalifoorumi mediakeskusteluineen ja muine kohtaamisineen. Uupuneenakin tiedän, etten ole yksin tekemässä vapaaehtoistyötä ja uhraamassa aikaani vaihtoehtolehdille, mistä tässä kaikessa opetusta lukuunottamatta oli kyse.

Aamiaispöydän ympärillä meitä istuu iso joukko: **Tadzio Müller** esittelee *Turbulence*-lehtiprojektiaan. Vasemmistoaktiivi **Petter Nilsson** vaikuttaa lehtien lisäksi vaihtoehtokustantamossa ja **Haris Golemis** on Poulantzas-instituutin lisäksi kreikkalaisen *Epohin* miehiä.

– Epohi perustettiin 1987, jolloin Kreikan eurokommunistinen puolue hajosi kahtia. Nykyään AKOA:n lehti on liikkeiden lehti: se vaikuttaa anti-autoritaristien ja laitavasemmiston keskuudessa. Oikeastaan se on ainoa lehti, jossa kerrotaan eurooppalaisesta vasemmistosta, Golemis kertoo.

Red Pepper puolestaan kasaa yhteen erilaisia näkökulmia, ja näkemyksiä ulkomailta ja erilaisista poliittisista puolueista.

– Tietotulvan aikaan on tärkeää tuottaa jonkinlainen valikoima tai paketti juttuja, Wainwright korostaa.

Yhteistoiminta lehdenteossa ja yhteisöjen muodostus lehden kautta on myös tärkeää.

– Vaihtoehtolehdistö on horisontaalinen tapa tehdä poliittisia projekteja. Sen sijaan, että tuotaisiin ihmiset samaan huoneeseen tuodaan heidät yhteen lehden kautta, Wainwright kuvaa.

PAINETTU LEHTI LUO IDENTITEETTIÄ

Red Pepperin nuoret avustajat ovat Wainwrightin mukaan vaatineet lehden säilymistä paperiversiona, vaikka juttujen julkaisemista voi tehdä netissäkin. Haris puolestaan kertoo, kuinka paperiversion hankkiminen onkin oikeastaan identiteettiteko.

– Etenkin mielenosoituksissa on tärkeää näyttää oma identiteettinsä kantamalla valitsemaansa lehteä, kreikkalainen kertoo.

Red Pepper puolestaan syntyi kaivostyöläisten lakkojen aikaan vuosina 1984–1985 nousseen laajapohjaisen liikkeen kautta, ensiksi *Socialist*-kampanjalehtenä 1991 ja vuodesta 1995 Red Pepperinä. Lehteä on päätoimittanut vuodesta 1996 Hilary Wainwright.

Wainwrightin mukaan vuoden 1968 jälkeinen sukupolvi päätti käyttää mediaa poliittisesti puolueiden sijaan. Lehti on ylläpitänyt ja luonut projektia, joka miettii punaisia ja vihreitä vastauksia Uudelle Työväenpuolueelle.

Tadzio Müller tuumii, että päätös liittyi jälkifordistiseen, massatuotannonjälkeiseen, muutokseen niin työvoiman järjestelyissä kuin edustuksellisuudessa ja vaikuttamisessa. Kulttuurin ja median rooli on korostunut. TSF

Emilia Palonen toimii vuonna 1966 perustetun Ydin-lehden päätoimittajana, ilman korvausta päätyönsä ohella. Ytimen voi lukea myös sähköisesti lehtiluukku.fi-palvelun kautta. Vaihtoehtolehdistöstä keskustellaan myös Tampereen sosiaalifoorumissa.

TALONVALTAAJAT SAAPUIVAT SATAMAAN

Kahdeksan vuotta kestänyt talonvaltauskampanja päättyi vuoden alussa, kun Helsingin kaupunki antoi autonomiselle sosiaalikeskukselle omat tilat. Sinnikkyys ja muiden aktiivien opetukset kannattivat, **Markus Heikkinen** kertoo.

Helsingin nykyisestä talonvaltausaallosta puhuminen mainitsematta Kööpenhaminan ensimmäisen Ungdomshusetin tarinaa ei ole rehellistä. Häädetyn, ja nyttemmin jo uudestaan perustetun, sosiaalikeskuksen esimerkin vaikutus oli suuri helsinkiläisten alkuinnostukseen.

Kööpenhaminassa kaupunki oli jo pitkään uhkaillut yli 20 vuotta nuorten käytössä olleen nuorisotalon häätämisellä ja talon antamista sen ostaneelle seksistiselle ja rasistiselle kristilliselle lahkolle, Faderhusetille.

Joulukuussa 2006 Ungdomshuset muuttui laittomaksi valtaukseksi kaupungin vaatiessa valtaajia poistumaan. Tuolloin paikalla oli satojen muiden ulkomaalaisten tukijoiden mukana myös 20 suomalaista, joista suurin osa oli helsinkiläisiä. Suurin osa sadoista ihmisistä talon sisällä poistuikin osoittamaan mieltään mielenosoitukseen, joka muuttui mellakaksi heti alkumetreillä. Poliisin kiinni ottamat suomalaiset joutuivat odottamaan karkotusta vangittuna pari viikkoa. Yksi heistä jäi poliisin hoteisiin neljäksi kuukaudeksi saadessaan tuomion kivien heittelystä poliisien päälle.

Noina kuukausina Helsingissä järjestettiin useita tukimielenosoituksia, joissa toimintatavat vaihtelivat lähetystölle annetuista vetoomuksista Tanskan vaakunan päälle maalaamiseen. Pitkä taistelu Ungdomshusetin puolesta toimi esimerkkinä helsinkiläisille valtaajille toimintatapojen moninaisuudesta ja sitkeydestä, jotka ovat tarpeen jos haluaa oikeasti saavuttaa jotain pysyvää.

Satama alkoi Katajanokalta

Nykyisen sosiaalikeskuskampanjan ensimmäisenä valtauksena voi pitää Katajanokan Vyökadulla järjestettyä sosiaalikeskus Karkun valtausta vuonna 2007. Valtaus pidettiin mahdollisimman avoimena. Paikalle tulikin runsaasti naapureita osoittamaan tukeaan, ja monta uutta toimijaa liittyi mukaan liikkeeseen.

Sympatiavyörystä huolimatta neuvottelut eivät edenneet, ja seuraavassa valtauksessa puolustamiseen keskityttiin huomattavasti enemmän.

Myöhemmässä Telakkakatu 6:n valtauksessa samana vuonna oli ympärivuorokautiset vahtivuorot, vahtivuoropaikoilla oli kiviä puolustautumista varten ja barrikadit oli rakennettu huolella. Lähes kaksi viikkoa kestäneen valtauksen puolivälissä poliisi kutsui koolle neuvottelut ja kertoi haluavansa löytää poliittisen ratkaisun. Tälläkään kertaa molempia osapuolia tyydyttävää ratkaisua ei löytynyt, ja poliisi hääti tilan käyttäen helikopteria, erikoisjoukkoja ja yli 100 poliisia. Yksi valtaaja loukkaantui häädössä lievästi.

Tämäkään ei lannistanut valtaajia, jotka heti seuraavana päivänä osoittivat mieltään Helsingin kaduilla ja kauppakeskuksissa. Lyhytaikaiset bile- ja kadunvaltaukset, pidempiaikaiset sosiaalikeskusvaltaukset ja mielenosoitukset jatkuivat tasaisin väliajoin. Kesän aikana tuli selväksi, että valtaajat eivät lopeta, ennen kun he ovat saaneet haluamansa.

Oma tila antaa mahdollisuuksia

Jotkut valtauksista häädettiin nopeasti mutta valtaajat ovat saaneet pidettyä hallussaan pidempiäkin aikoja: Elimäenkadulla Vallilassa toimi vallattu autonominen sosiaalikeskus elokuusta joulukuuhun 2007 ja Rajasaaressa huhtikuusta lokakuuhun 2008. Ennen poistumistaan Rajasaaresta valtaajat olivat saaneet sopimuksen Sompasaaren uuteen sosiaalikeskukseen.

Talo annettiin jo tammikuun alussa valtaajien käyttöön. Talo avattiin vasta huhtikuussa laajemmalle yleisölle, koska remontti haluttiin tehdä rauhallisesti.

Talolle on suunniteltu ja aloitettu vähemmän bile-orientoitunutta toimintaa kuten itsepuolustus- ja tanssikursseja, erilaista käsityötoimintaa ja “hacklab”-huone, jossa on monia eri käyttöön soveltuvia tietokoneita. Sen lisäksi toimintaan kuuluu ainakin kahvila, Pirate Cinema ja dokumenttielokuvaillat.

Vieressä olevan pakolaisten vastaanottokeskuksen asukkaista osa on jo löytänyt tiensä talolle. Jatkossa mainostusta siihen suuntaan on tarkoitus jatkaa ja mahdollisia yhteistyömuotoja miettiä. Talon ulkoasuun on myös kiinnitetty aikaisempaa enemmän huomiota – suurimmassa osassa taloa seinät ovat yksivärisiä. Jääkin nähtäväksi kuinka hyvin organisaatio pystyy pitämään tilan käsissään, ja tuleeko tilan ottamaan omakseen laajempi ja heterogeenisempi yleisö, kun aiemmin on ollut tapana.

Markus Heikkinen on Sosiaalikeskus Sataman aktiivi.
Kuva: Topi Laiti

IRANISSA huumeista ON TULLUT OSA VALTION kontrollia

Huumeriippuvuuden synnyttäminen nuorissa on Iranin hallitukselle yksi keino nujertaa poliittinen vastarinta, kertoo iranilainen oppositiojohtaja **Kristiina Koivuselle** Irakissa tehdyssä haastattelussa.

– Heroiini ja muut huumausaineet ovat Iranin hallitukselle pidätysten ja salamurhien ohella yksi keino kontrolloida kansalaisia. Ihmisten tullessa huumeista riippuvaisiksi heillä ei ole voimia vaatia demokraattisia uudistuksia.

Kuulen tämän väitteen jatkuvasti tavatessani Iranin kurdeja Erbilissä, Irakin Kurdistanissa. Väite hämmästyttää: eurooppalaisten tiedotusvälineiden antama kuva Iranista ei todellakaan kerro maasta, jossa olisi laajamittainen huumeongelma.

Maanpakolaisten mukaan yksi afganistanilaisen heroiinin tärkeimmistä salakuljetusreiteistä kulkee Iranin kautta, joten sitä on runsaasti saatavilla Iranissa. Eräs asioista hyvin perillä oleva iranilainen poliitikko suostuu haastatteluun sillä ehdolla, että se julkaistaan nimettömänä.

Iranilaisilla on syytä varovaisuuteen, sillä viime vuosikymmenellä Iranin tiedustelupalvelu murhasi haastateltavan mukaan kolmisen sataa Irakissa asuvaa iranilaista oppositiojohtajaa. Turvallisuustilanne on tällä hetkellä aiempaa parempi, mutta niin irakilaiset kuin maassa pakolaisina asuvat pelkäävät, mitä Irakissa tapahtuu Yhdysvaltojen taistelujoukkojen lähdön jälkeen.

Tavoitteena kaaos naapurimaihin

– Iranissa käytetään heroiinia, oopiumia, hashista ja crackia, iranilainen poliitikko kertoo.

Oopiumi valmistetaan unikon siemenkodista kerättävästä lateksista ja se on kemiallisesti syntetisoitavan heroiinin esiaste. Oopiumia ei pidetä vaarallisena, mikäli sen käyttö on satunnaista. Heroiini on vaaleaa, oopiumi ruskeaa jauhetta. Eri huumausaineista nimenomaan oopiumi on suosittu Iranissa. Sen käyttö ei kaikilla

ole satunnaista, ja monet siirtyvät siitä muihin koviin huumeisiin, kuten heroiiniin ja kokapensaasta jalostettavaan crackiin.

– Oopiumin käyttäjät tunnistaa siitä, että heidän huulensa ovat purppuran punaiset ja silmänaluksensa tummat. Heroiinin käyttäjät ovat laihoja, kalpeita ja heillä on mustat silmänalukset, poliitikko kuvailee.

Hänen mukaansa Iranin tiedustelupalvelu Itelaat ja vallankumouskaarti Pasdaran ovat vahvasti läsnä kaikissa Lähi-idän maissa. Ne veivät kerää tietoja vaan yrittävät järkyttää alueen sosiaalista tasapainoa. Yksi keino on oopiumin ja heroiinin toimittaminen Lähi-idän huumemarkkinoille.

– Iranin tavoitteena on levittää kaaosta sen ympärillä oleviin maihin luodakseen islamilaiselle vallankumoukselle otolliset olosuhteet, maanpaossa elävä poliitikko väittää.

– Iran ei kuitenkaan lähetä heroiinia Palestiinaan eikä Libanoniin, joka on jo Irania tukevan Hizbollahin hallinnassa.

Toisenlainen huumesota

Useat henkilöt kertovat minulle, että Iranissa huumeita on hyvin saatavilla erityisesti kurdialueella. Heidän mukaansa huumeriippuvuuden synnyttäminen nuorissa on maan hallitukselle keino tuhota kurdiyhteisöjä. Huumekampanjan takana on Itelaat.

Useiden iranilaisten pakolaisten mukaan Irakissa iranilaisten tiedustelupalveluilla on vahva jalansija Irakin shiia-alueilla ja ne toimivat erityisen aktiivisesti kurdialueella. Irakin kurdien autonomian kehittyminen on Iranin kurdeille kannustava esimerkki, jonka Teheran haluaa tukahduttaa keinolla millä hyvänsä.

– Oopiumi ja vähäisessä määrin heroiini ovat Irakissa levinneet Sulaymaniaan, Soraniin ja Khanaqeeniin sekä Bagdadissa asuvien kurdien keskuuteen, maanpaossa elävä iranilainen poliitikko kertoo.

Kaupungit sijaitsevat Irakin harmaalla alueella, jossa keskushallinnon kontrolli on heikko. Khanaqeen on Iranin rajalla sijaitseva kurdikaupunki, joka on Bagdadin suorassa hallinnassa. Sen sanotaan olevan Kurdistanin vakoilupääkaupunki, jossa Itelaat on vahvasti läsnä. Sitä pidetään myös tärkeänä huumekaupan välietappina.

Autonomisen kurdialueen ulkopuolella sijaitsevissa kurdilääneissä pitäisi järjestää YK:n suunnitelman mukaisesti kansanäänestys siitä haluavatko asukkaat kuulua Erbilin vai Bagdadin alaisuuteen. Levottomuuksien lietsominen on kansanäänestyksen vastustajille yksi keino estää sen järjestäminen. Maanpaossa asuvien mukaan kansanäänestystä vastustavat kaikki muut paitsi alueiden enemmistönä olevat kurdit.

Kaupungista tekee Teheranille tärkeän uskonto – sen asukkaat ovat shiiamuslimeja, päinvastoin kuin muut Irakin kurdit, jotka ovat sunneja.

Pohjoisempana, myös Iranin rajan lähellä, sijaitseva Soranin pikkukaupunki on merkittävä muista syistä. Siellä asuu paljon maanpaosta palanneita kurdeja.

Kurdien pako liittyy vuonna 1975 solmittuun Algiersin sopimukseen Yhdysvaltojen, **Saddam Husseinin** Irakin ja Iranin välillä. Sopimus pakotti legendaarisen kurdijohtajan **Mullah Mustafa Barzanin** lopettamaan aseellisen taistelun Irakin armeijaa vastaan. Barzanin *peshmergat* eli kurditaistelijat pakenivat perheineen Iraniin, mistä he ovat vähitellen palanneet vuoden 1991 jälkeen Irakin kurdien saatua autonomian.

Monet palaajista asuvat Soranissa ja yrittävät järjestää muuttoa tuhotuille kotiseuduilleen. Soranissa asuu paljon nuoria, jotka ovat syntyneet ja kasvaneet Iranissa, ja omaksuneet iranilaiset tavat, kuten oopiumin käytön.

Huumevirrat johtavat poliisin luo

Kysymys siitä, onko Iranissa tarjolla vieroitushoitoa narkomaaneille, naurattaa iranilaisia pakolaisia. Maassa ei anneta mitään päihdehoitoa tai -kuntoutusta.

Muuten iranilainen terveydenhoito on korkeatasoista. Maksukykyiset potilaat sekä Irakista että Turkista matkustavat Iraniin hakemaan hoitoa sairauksiin, joita ei voida hoitaa heidän kotimaissaan.

– Kuntoutuksen sijasta viranomaiset toimittavat ihmisille huumausaineita. Heroiinia ja oopiumia saa jopa vankiloissa, vankiloiden johtajat toimittavat niitä vangeille, iranilainen poliitikko kertoo.

Entä rangaistukset, pidättääkö Iranin poliisi huumekauppiaita, ja nostaako syyttäjä heitä vastaan syytteitä?

– Tavalliset pikkukauppiaat voivat päätyä oikeuteen ja vankilaan, mutta eivät huumekauppaa pyörittävien Itelaatin ja Pasdaranin työntekijät, eivät varsinkaan niiden komentajat, haastateltava kertoo.

Hänen mukaansa Iranin poliisilaitos osallistuu aktiivisesti huumeiden salakuljetukseen Afganistanin rajan yli Iraniin.

Huumeiden jatkokuljetusten Turkkiin epäillään hoituvan Iranin ja Turkin mafioiden yhteistyöllä ja viranomaisten suojeluksessa. Turkissa huumekauppaa pyörittävä viranomainen on maaseudulla poliisien tehtäviä hoitava santarmilaitos ja sen tiedustelupalvelu Jitem.

Kristiina Koivunen on valtiotieteiden tohtori, joka vietti kahdeksan kuukautta Irakissa keräämässä aineistoa kurdien kansanmurhasta.

Iranilaiset odottavat Obaman päätöksiä

– Presidentti **Barack Obaman** Iran-politiikka ei ole vielä selkiintynyt, siihen menee varmaan useita kuukausia, arvioi maanpaossa asuva iranilainen oppositiojohtaja Irakissa huhtikuun puolessa välissä tehdyssä haastattelussa.

Huolimatta Obaman maaliskuussa julkaisemasta videoviestistä iranilaisille, Yhdysvaltojen uudelta hallinnolta ei ole tullut suuria konkreettisia muutoksia valtioiden väliseen politiikkaan. Tästä huolimatta hän ei pidä todennäköisenä sitä, että Yhdysvallat hyökkäisi Iraniin.

– **George W. Bushin** aikana iranilaiset eivät pitäneet Yhdysvalloista. Nyt heitä kiinnostaa, miten Obama toimii, hän kertoo.

Haastateltava uskoo, että Yhdysvallat yrittää saada Iranin hallituksen kanssa aikaan sopimuksen, jossa Yhdysvallat voisi kontrolloida Afganistania maan suostumuksella. Se voi tosin olla vaikeaa, sillä Teheranin mullahien strategiana ei ole neuvotella.

– Afganistan on strategisesti tärkeä alue, koska se on Kiinan rajanaapuri. Se on myös kansainvälisen terrorismin ja huumekaupan keskus, josta monet länsimaiden ongelmat saavat alkunsa, hän arvioi Afganistanin merkitystä Yhdysvalloille.

Vähemmistöt hajallaan

Oppositiojohtajan mukaan kaikki iranilaiset eivät kannata islamistista hallitusta, mutta hallinnon vahva koneisto estää järjestelmän muuttamisen.

– Hallinto perustuu täysin persiankielisten shiiojen valtaan, vaikka Iran on monikulttuurinen maa, hän kertoo. Iranissa on kuusi etnistä ryhmää: persialaiset, kurdit, azerit, arabit, turkmeenit ja baluchit. Siellä on myös useita eri uskontoja, sekä shiia- että sunnimuslimeja, bahaita, zarathustralaisia ja kakai-uskonnon jäseniä.

– Poliittinen oppositio on hajanainen, koska ryhmät ovat hyvin erilaisia. Toiminnan tekee vaikeaksi myös se, että hallitus teloitti syyskuussa 1988 paljon oppositiojohtajia, ja kuolemantuomioita on pantu täytäntöön runsaasti myös sen jälkeen, hän kertoo. Tämä on johtanut siihen, että Iranin todellinen oppositio toimii vain maan rajojen ulkopuolella.

– Iranin hallinto perustuu tiedustelupalvelun ja armeijan valvontaan. Jos Euroopan unionin maat ja Yhdysvallat jatkavat diplomaattista ja taloudellista yhteistyötä Iranin hallituksen kanssa, se pysyy vallassa, hän arvioi.

Hän uskoo, ettei mikään etninen ryhmä pysty yksin parantamaan omia olojaan, ei edes Iranin suurin vähemmistö eli kurdit. Se on mahdollista vasta sitten, kun koko maan tilanne muuttuu. YD

Kristiina Koivunen

Kotikasvattajien ratsaaminen MAKSIMOI haittoja

Kannabiksen käyttö on jo suomalaista kulttuuria, mutta nykyisellä huumepolitiikalla lähinnä maksimoidaan haittoja. Kotipuutarhuuden rangaistavuudella ei juuri vähennetä käyttöä. Ratsaamisen kustantavat veronmaksajat, Juuso Alasuutari toteaa.

Kannabis on tuhansia vuosia käytössä ollut lääke ja päihde, jonka haitat ovat minimaalisia esimerkiksi alkoholiin ja tupakkaan verrattuna. Suomessa kannabiksen käyttö ja kotikasvatus ovat lisääntyneet tasaisesti 1990-luvun puolivälistä lähtien. Poliisin tietoon vuosittain tulevien kasvatustapausten määrä lähentelee jo tuhatta, mutta kasvatuksen näkymättömyyden vuoksi voidaan arvioida, että kannabista viljellään noin 10–20 000 suomalaiskodissa. Mediassa onkin viime aikoina laajalti uutisoitu kannabiksen kotiviljelyn yleistymisestä.

Kannabiksen kotikasvatus kattoi 23 prosenttia kaikista rekisteröidyistä huumausainerikoksista vuonna 2007. Puutarhureiden ratsaaminen voi vaikuttaa halvalta ja tehokkaalta huumeiden vastaiselta työltä, mutta tutkimukset osoittavat, ettei toiminnan rangaistavuus juurikaan vaikuta käytön yleisyyteen. Sen sijaan jokainen kannabispidätys maksaa yhteiskunnalle selvää rahaa. Lisäksi rikosoikeudelliset seuraamukset syrjäyttävät käyttäjiä ja heikentävät yleistä luottamusta oikeusjärjestelmään.

Suomalaista kulttuuria

Kannabis on jo osa suomalaista kulttuuria. Kotikasvattajien leimaaminen rikollisiksi edistää järjestäytynyttä rikollisuutta. On esitetty väitteitä kotikasvatuksen kytköksistä järjestäytyneeseen rikollisuuteen. Suurimuotoinen, ansaitsemistarkoituksessa tehty kannabiksenviljely on kuitenkin aivan eri asia – omavarainen kotipuutarhuri on ammattikasvattajan pahin kilpailija.

Nykyinen politiikka on haittojen maksimimointia. Tämän vuoksi kannabiksen hallussapito, käyttö ja kotikasvatus on dekriminalisoitava ja tulevaisuudessa mahdollisesti luotava järjestelmä tuotannon ja kaupan ottamiseksi yhteiskunnan haltuun.

Näitä asioita ajamaan Suomen kannabisyhdistys aikoo nyt hakea uudelleen yhdistysrekisteriin. 18 vuotta sitten hakemus hylättiin hyvien tapojen vastaisena, mutta ehkä suomalainen yhteiskunta on jo riittävän sivistynyt kyetäkseen rationaaliseen keskusteluun kannabiksen aseman uudelleenarvioinnista. YD

Juuso Alasuutari on Suomen kannabisyhdistyksen tiedottaja.

Kansainvälinen rikollisuus kukkii huumekieltolain vuoksi kielletyn toiminnan ympärillä. Huumeiden laillistaminen ei kuitenkaan ole realistista, sillä huumeet ovat päättäjille poliittisestikin liian hyvä vihollinen. Sen sijaan hoidon ja kontrollin yhdistämisellä voitaisiin tehdä tehokasta ja maanläheistä huumepolitiikkaa, **Tuukka Tammi** kertoo.

HUUMEVALVONTAA PITÄISI keventää

Istuin taannoin puoli päivää New Yorkin rikosoikeudessa katsomassa, kun sen aamuvarhaisesta yömyöhään täydellä teholla toimivat kymmenkunta oikeussalia lähettivät värillisiä nuoria miehiä kuin liukuhihnalta kärsimään huume- ja muita tuomioitaan. Huumausaineita käyttävät eniten valkoihoiset, mutta huumekontrolli kohdistuu heihin harvakseltaan.

Yhdysvaltain vankeinhoidon piirissä on noin seitsemän miljoonaa ihmistä, yli kolme prosenttia aikuisväestöstä: yksi 31 aikuista kohti. Huomattava osa vangeista on afroamerikkalaisia tai latinoja, ja istuu tuomiotaan huumerikoksista.

Yhdysvalloissa on käyty huumesotaa täydellä teholla ja kaikin asein niin kotimaassa kuin jenkkien takapihoilla jo 1970-luvun alusta. Vuosittain huumesotaan käytetään 40 miljardia dollaria. Toiminta painottuu poliisitoimiin ja rikosoikeuteen. Myös armeija osallistuu huumesotatoimiin.

Tunnettu brittiläinen talouslehti *The Economist* on jo vuosikausia tunnettu kriittisyydestään kansainvälistä huumekontrollijärjestelmää kohtaan. Lehti ehdottaa jälleen maaliskuun kansijutussaan huumausaineiden laillistamista eli niiden kaupan ja käytön ottamista yhteiskunnallisen sääntelyn piiriin.

Kansainvälisen huumekieltolain seuraukset ovat monessa mielessä katastrofaalisia eikä kovankaan kontrollin keinoin ole kyetty hillitsemään huumeongelmien kasvua. Brittilehti ei väitä laillistamisen olevan hyvä ratkaisu – mutta parempi verrattuna nykyiseen järjestelmään. Laillistaminen ja huolellinen valvonta vähentäisivät huumeisiin liittyvää rikollisuutta, vapauttaisivat poliisin resursseja ja kohentaisivat huumeiden käyttäjien hoidon edellytyksiä.

Kieltolain syvät haitat

Huumekieltolain haitat ovat samankaltaisia kuin alkoholikieltolailla aikoinaan, mutta mittasuhteiltaan paljon suurempia. Huumekieltolain ruokkimat korruptio- ja väkivaltahaitat eivät nakerra vain kokonaisten valtioiden toimintakykyä, vaan ongelmat ovat ylikansallisia.

Aineiden laittomuus lisää niiden arvoa, minkä vuoksi huumekaupasta on tullut kiinteä osa raakaa kansainvälistä monialarikollisuutta. Tuotannon ja kulutuksen ketjun molemmissa päissä olevat ja usein yhteiskuntiensa marginaaleissa elävät ihmiset hyötyvät markkinatuotoista vähiten ja kärsivät kontrollin haitoista eniten. Huumesodan nimissä poljetaan ihmisoikeuksia ja vaarannetaan ihmishenkiä.

Huumekontrollijärjestelmän haitat ovat olleet pitkään alan asiantuntijoiden tiedossa. Poliittisesti kestävää vaihtoehtoa ei vain olla kyetty esittämään. Vaikka laillistaminen saattaa tuntua rationaaliselta, sillä ei ole poliittisia elinmahdollisuuksia. Huumeet ovat monessa mielessä liian hyvä vihollinen ja niitä vastaan taisteleva, nyt jo satavuotias kontrollikoneisto on kasvanut niin massiiviseksi, että sitä on hyvin vaikea purkaa.

Eurooppalainen kevytmalli

Laillistamista realistisempi vaihtoehto on virittää huumekontrollikonetta vähä vähältä kevyemmäksi niin, että se itsessään aiheuttaa mahdollisimman vähän haittoja. Huumepolitiikan vaikutuksiin erikoistunut professori **Peter Reuter** esittääkin uudessa *Addiction*-lehdessä, että huumeiden käyttäjän kokemia haittoja ehkäistäisiin kaikkein tehokkaimmin lainvalvonnan intensiteettiä vähentämällä. Poliisien, tuomarien, vankiloiden ja armeijoiden huumepoliittinen passivointi myös vapauttaisi rahaa muuhun haittatyöhön.

Yhdysvallat on maailman huumepolitiikan kellokas, joka toimii nykyistä tasapainoisemman ja humaanimman huumepolitiikan jarruna yhdessä Venäjän ja muutamien itäisten maiden kanssa. Huumepolitiikan "kevennetty eurooppalainen malli" tarkoittisi jonkin sortin realismia eli tasapainoa hoidon ja kontrollin välillä sekä terveysnäkökulman enenevää korostumista. **Barack Obaman** presidenttikaudella mahdollisuus siihen, että tämä malli tulisi myös Yhdysvaltojen ja sitä kautta kansainvälisen huumepolitiikan ohjenuoraksi, on parempi kuin aikoihin.

Maailmassa on edelleen kymmeniä maita, joissa sovelletaan julmaa huumekontrollia aina käyttäjiä koskevia kuolemanrangaistuksia myöten. Huumekontrollin hyötyjä on vaikea nähdä, haitat on sen sijaan helppo todeta. YDIN

Tuukka Tammi on A-klinikkasäätiön tutkimuspäällikkö.

Kesäkuun 7. päivä pidettävät eurovaalit ovat maailmanhistorian suurin äänestystapahtuma. Harmillisesti Suomessa keskustelua on herättänyt lähinnä Timo Soini puhtaan EU-kriittisellä asenteellaan. Euroopan Unioni on täynnä ristiriitoja ja mahdollisuuksia, mutta kansalaiskeskustelu siitä menee hukkaan, jos sitä käydään vain unionia tiukasti vastustavien ja ihannoivien välillä, **Rita Jailo** kirjoittaa.

EU-vaalit eivät ole sidoksissa kansalliseen puoluepolitiikkaan. Suomesta valitut mepit sijoittuvat puolueidensa mukaan EU-parlamentin puolueisiin. Hieman yllättäen kolmen eurooppalaisen maan yhteistyönä kehitetyn EU-Profiler -ohjelman *(www.euprofiler.eu)* luokittelussa Keskusta sijoittuu Kokoomusta hieman lähemmäksi sosioekonomista oikeistoa. Suomalaisista puolueista Vihreät on ohjelman mukaan EU-myönteisin. Kielteisimmin unioniin suhtautuvia Perussuomalaisia seuraavat Kristillisdemokraatit ja vielä juuri kielteisen rajan alle mahtuva Vasemmistoliitto. Saman ohjelman mukaan monista EU-maista ei löydy lainkaan EU-kriittisiä puolueita, jotka ottaisivat osaa vaaleihin.

Eurovaalien ehdokkailla on enemmän voitettavaa jos he pitävät kansalliset katto-organisaationsa tyytyväisinä, sanoo tutkija **Sebastian Kurpas,** Centre for European Policystä, Brysselistä. Tämä vääristää tilannetta politiikassa. Euroopan parlamenttiin nousevat edustajat joutuvat päätäntätyössään toimimaan eri agendalla kuin vaalikampanjansa aikana. Jos ehdokkaat voisivat toteuttaa kampanjansa tai europuolueensa teemoja, unioni olisi tehokkaammin liittovaltiomainen.

Kansallismieliset puolueet vahvoilla jäsenmaissa

Siirtolaisuus- ja turvallisuuskysymyksiä esillä pitävät kansallismieliset puolueet. **Matthew Goodwin** ja **Robert Ford** ennakoivat *New Statesmanissä* Britannian kansallispuolueelle huomattavaa vaalivoittoa 2000-luvun suosion ennätysmäisen kasvun seurauksena. Kansallismielisten puolueiden tavoin BNP asettaa itsensä perinteisen työväenpuolueen vasemmalle puolelle korostaen vähäosaisten ryhmien asemaa yhteiskunnassa ja markkinoiden valtiovetoista sääntelyä. Siirtolaisasioissa puolue taas kuuluisi oikeiston konservatiivisen siipeen.

Erityisesti vasemmistopuolueet menettävät ääniä kansallismielisille puolueille, jotka puhuvat työläisten oikeuksista, mutta jättävät pois kansainvälisen solidaarisuuden. Ryhmille avautunut tila ei ole pelkästään osoitus poliittisen vasemmiston ongelmista tai oikeiston kykenemättömyydestä ottaa taviksia mukaan.

Äärioikeiston nousu kertoo myös, ettei unioni kykene luomaan kansalaisilleen riittävää varmuutta arjen turvallisuudesta. Kehä ruokkii itseään, kun kansalaisten ongelmat toimivat otollisena maaperänä uusien uhkakuvien maalaamiselle.

Voiko Eurooppa linnoittautua?

EU on pakolaisasioissa tärkeä toimija. Nykykeskustelussa näkyy kuitenkin vahva jakautuminen maahanmuuttajaryhmien välillä. Siirtolaiset leimataan toivottuihin ja ei-toivottuihin. Ei-toivotut, globaali massa, liikkuvat epävirallisia reittejä pitkin maasta toiseen, ja heiltä yritetään tilkitä sisäänpääsy mm. unioniin rajautuvien maiden kanssa tehtävillä puolustussopimuksilla. Toivotut korkeakoulutetut työntekijät tuovat mukanaan asiantuntemusta; heistä koituu vähän kuluja vastaanottaville maille. Kaikki poliitikot eivät hyväksy näitäkään siirtolaisia.

Väestön ikääntyessä unionin jäsenmaissa työvoiman tarve kasvaa, eikä siihen riitä sisäinen muuttoliikke. Työvoiman tarve nykykeskustelussa jättää kuitenkin vähemmälle huomiolle eettiset kysymykset Euroopassa, jonka hyvinvointi perustuu siirtomaamenneisyydestä perityille maailmantaloudellisille voimasuhteille. Siirtolaisuus ei ole muusta yhteiskunnallisesta kehityksestä riippumaton prosessi, on professori **Saskia Sassen** London School of Economicsista todennut.

Kauppapolitiikallaan unioni ylläpitää kehittyvien maiden köyhyyttä ja sulkee Euroopan rajat tänne pyrkiviltä ihmisiltä, joilla ei ole elinkeinoa lähtömaassaan. Euroopan unionin ulkorajayhteistyöstä huolehtiva virasto Frontex puolestaan pitää laittomat siirtolaiset Euroopan rajojen ulkopuolella yhteistyössä Euroopan unioniin rajautuvien maiden kanssa.

Kyse ei ole pienistä ihmismääristä. Vuoden 2006 kesäkuun ja lokakuun välillä yksistään Kanarian saarille saapui lähes 19 000 rekiste-

röityä siirtolaista. Frontexin budjetti nousee vuosittain kymmenillä miljoonilla euroilla. Vuonna 2008 viraston yli 70 miljoonan euron budjetista lähes kaksi kolmasosaa käytettiin merialueiden rajojen vartiointiin.

Frontexia on kritisoitu laittomien siirtolaisten huonosta kohtelusta. Meppi **Tobias Pflüger** Euroopan yhtyneen vasemmiston ryhmästä syyttää virastoa mm. järjestelmällisestä meripelastusoperaatioiden häirinnästä ja siirtolaisten huonosta kohtelusta usein ylikansoitetuilla säilytysleireillä. Massiivisella puolustuksella ei kuitenkaan pystytä keskeyttämään muuttoliikettä, jos liikkujilla ei ole mitään menetettävää.

Sosiaalinen Eurooppa

Stakesin mukaan EU on 2000-luvulla siirtymässä jäsenmaiden suhteellisen itsenäisestä sosiaalipolitiikan määrittelystä yhteiseen eurooppalaiseen hyvinvointimalliin, jossa politiikan rajoja tarkastellaan globaalien taloudellisten lähtökohtien ja kilpailukyvyn kautta. Hyvinvoinnin nähdään tukevan talouskasvua.

Pohjoismaisessa hyvinvointiajattelussa on pyritty luomaan yhtäläisiä mahdollisuuksia kaikille. Kansaneläkelaitoksen yhteiskuntatutkimuksen päällikkö **Jouko Kajanoja** epäilee tämän toteutumista yleiseurooppalaisessa sosiaalipoliittisessa ajattelussa: jos hyvinvointivaltio sidotaan yksiselitteisesti talouden kehittymiseen, sitä myös karsitaan heikomman taloudellisen kehityksen aikana.

Eri maista europarlamenttiin valitut edustajat määrittävät yhdessä oman kattopuolueensa arvot ja tavoitteet. Mepit joutuvat tasapainottelemaan kansallisen taustaryhmänsä odotusten ja edustamansa kattojärjestön ajamien linjausten välillä.

Esimerkiksi Euroopan liberaalidemokraattien liiton ryhmä ALDE edustaa 22 maata ja 34 puoluetta. Suomesta mukana ovat RKP ja Keskusta. Hyvinvointikysymyksissä nämä sijoittuvat EU-Profiler -ohjelman vasemmisto-oikeistojaottelun keskivaiheille tai hieman siitä oikealle. Sen sijaan tanskalainen liberaalisosiaalinen Radikaali vasemmisto sijoittuu sosiaalisissa kysymyksissä lähelle janan oikeaa laitaa ja Viron keskustapuolue aivan janan vasemmalle reunalle. Sisäinen jakautuneisuus näkyy siinä, ettei ryhmä nosta hyvinvointikysymyksiä esiin keskeisissä politiikan teemoissaan.

Ota tila haltuun ja luo painetta

Myös Euroopassa politiikka on harvojen peliä. Kansalaisten tehtävä on tuottaa vastavoima EU:n keskiössä toimiville taloudellisille lobbausvoimille. Intressitahot voivat tarjota rahaa, yksilöt tarjoavat ääniä. Ruohonjuuritason politiikalla yksittäiset toimijat ja järjestöt voivat luoda painetta ja toimia sen eteen, että Euroopasta luodaan ihmisiä palveleva kokonaisuus.

Hilary Wainwrightin, Tadzio Müllerin ja **Petter Nilssonin** paneelikeskustelussa Euroopasta 24. huhtikuuta järjestetyn Kapitalismi ‘09:n iltatapahtumassa kaksi positiota nousi esiin. Müllerin mielestä eurooppalaisten pitäisi järjestäytyä eurooppalaisuutta vastaan. Siirtomaamenneisyys ja imperialismi näkyvät edelleen vahvasti eurooppalaisuudessa ja tekevät siitä kestämättömän.

– Myös tämän hetken finanssikriisissä on läsnä eurosovinismin vaara. Heristelemme sormea USA:an päin ja toteamme, että meillä tämä ei olisi koskaan alkanut.

– Euroopan ei ole tarkoitus olla linnoitus tai imperialistinen kansallisvaltio. Eurooppa on täynnä järjettömiä instituutioita ja hyviä ihmisiä, Wainwright toteaa.

Unioni kaipaa hänen mielestään tehokasta uudelleenjärjestelyä tuodakseen päätöksenteon ihmisten tasolle.

– Voimme myös tehdä yhteiskunnallisia päätöksiä omassa elämässämme. Luomalla mahdollisuuksia ja tuomalla ihmisiä niiden luo voimme edesauttaa inhimillisen Euroopan syntymistä. YD

Rita Jailo on uskontotieteen opiskelija ja Ytimen toimituskunnan jäsen.

Kuvat: Euroopan parlamentti

Europarlamentissa joukolla on voimaa ja merkitystä

Monelle suomalaiselle äänestäjälle europuolueet EPP-ED, GUE-NLF, PES, Greens-EFA, ALDE ja UEN ovat varmasti vieraita. Kesäkuussa järjestettävissä eurovaaleissa niillä on kuitenkin merkitystä, sillä jokainen Suomen 13 mepistä tulee ottamaan paikkansa niiden riveistä. Ydin nosti kissan pöydälle ja pyysi puolueita kuvailemaan toisiaan.

Euroopan parlamentissa toimii lukuisia yli-kansallisia poliittisia ryhmittymiä, joita kutsutaan europuolueiksi. Ne eivät ole virallisia puolueita, vaan epämuodollisia liittoutumia, joiden varaan parlamentin jokapäiväinen poliittisen prosessi rakentuu. Liittoutumalla europuolueen kanssa yksittäiselle mepilla avautuu mahdollisuuksia saada omia mietintöjä ja poliittisia projekteja läpi suuremman joukon tuella.

Ytimen pyynnöstä joukko europarlamentin suomalaisia ja ulkomaalaisia konkareita raotti salamyhkäisyyden verhoa ja asetti omat puolueensa suhteessa muihin – ja vastasi kysymykseen europuolueiden todellisista eroista.

Vertailu perustuu parlamentin sisäpiiriläisten nimettöminä antamiin haastatteluihin. Puolueiden omat kuvaukset itsestään on kerätty niiden nettisivuilta ja virallisista lausunnoista. YDIN

	EPP-ED	PES
EPP-ED kertoo	EPP-ED on Euroopan parlamentin suurin ryhmittymä. Siihen kuului vuoden 2009 alussa 288 jäsentä mantereen konservatiivien ja kristillisdemokraattien puolueiden edustajista. Puolue sanoo olevansa "keskusta-oikeiston polittinen perhe, jonka juuret ovat syvällä Euroopan mantereen ja sivilisaation historiassa ja joka on ajanut Euroopan projektia sen alusta asti". Suomesta Kokoomuksen ja Kristillisdemokraattien mepit ovat EPP-ED:n jäseniä.	Yleisesti ottaen eurodemarien kanssa on vaikeaa päästä sopimukseen. He eivät yksinkertaisesti pitäydy luvatuissa sopimuksissa. He tekevät usein myös puhdasta politiikkaa ehdotuksilla, joilla ei ole edes mahdollisuutta mennä läpi. Ryhmässä yksittäiset kansalliset poliitikot pitävät kovasti ääntä.
PES kertoo	Konservatiiveilla on taipumus rakennetaan oma kantaa ihan omin päin ensin – ja vasta sitten etsiä yhteistyökumppaneita. Näkemyserot ovat kuitenkin selviä: konservatiivit ajavat teollisuuden ja kaupallisten intressiryhmien etuja. Ympäristöpolitiikassa meidän välillä on valtavia eroja.	Parlamentin toiseksi suurimpana liittoutumana 217 edustajallaan, PES:n jäseniin kuuluu eurooppalaisten sosiaalidemokraattien ja työväenpuolueiden meppejä. Vuonna 2008 julkaistun manifestinsa mukaan PES ajaa sosiaalista Eurooppaa, hyvinvointiyhteiskuntaa ja työllisyyttä. Suomen sosiaalidemokraattisen puolueen mepit istuvat PES:n riveissä.
ALDE kertoo	Hegemonia-asemassa sosiaalidemokraattien kanssa. Kannattavat autoritaarisia ehdotuksia esimerkiksi laittoman maahanmuuton estämiseksi. Huomattavan haluttomia tukemaan ohjelmia ilmastonmuutoksen kitkemiseksi. Emme selvästikään jaa samaa agendaa heidän kanssaan ihmisoikeuksissa tai sosiaaliasioissa.	Tekevät yhteistyötä konservatiivien kanssa pienempien poliittisten ryhmittymien etuja vastaan. Ajavat homogenisoitua Eurooppaa, jossa ei ole kilpailua ja ihmisten välisiä eroja.
UEN jätti vastaamatta		
GREENS -EFA kertoo	Suurin ryhmä, mutta hajanainen. Heistä on vaikea arvata miten he äänestävät – toisin kuin vihreät joka on yhtenäisin. Konservatiivien keskuudessa tupataan puhumaan paljon politiikkaa, mutta heiltä ei löydy konkreettisia tekoja. Ryhmässä on kyllä vastuullisten ihmisten joukko, mutta vähemmistönä.	Tähän ryhmään kuuluu aika monenlaista porukkaa – mielikuvana nousee esille saksalaiset sosialistit, jotka kumartavat autoteollisuudelle. Yleisesti sosiaalidemokraatit kuuntelevat kansallista etua ja unohtavat muun.
GUE -NGL kertoo	Oikeistolaista ja konservatiivista politiikkaa ajava ryhmä, joka ei välitä työläisten oikeuksista tai ympäristöstä. Eurooppalaisten teollisuuseturyhmien edut sen sijaan ovat lähellä sen sydäntä. Ajaa Euroopan liittovaltioitumista ja militarisointia.	Pitkälti samoilla linjoilla oman ryhmämme kanssa, mutta ei painota vihreitä arvoja tai tasa-arvoa yhtä voimakkaasti. PES on iso ryhmä, jossa on tiukka ryhmäkuri ja sen vuoksi päätökset ovat usein laajoja kompromisseja.

ALDE	UEN	GREENS-EFA	GUE-NGL
Kauhean pieni mutta toisaalta vaikutusvaltainen ryhmä. Meidän näkökulmasta aika epäyhtenäinen joukko meppejä – ja poliittisen väännön loppupeleissä kokonaan arvaamaton.	Meillä ei lainkaan yhteistyötä ryhmittymän kanssa, ja heiltä voi odottaa melkein mitä vaan. Samalla voi sanoa, että melkein mitä vaan UEN ehdottaa, sitä voi olla vastaan. Selkeästi euroskeptikkoja, joista ei saa silti selkeää kuvaa.	Konservatiiveilla on paljon yhteistyötä vihreiden kanssa, mutta käytännössä skeptinen suhtautuminen heidän politiikkaansa. Loppujen lopuksi on epäselvää mitä he ympäristöasioiden lisäksi ja ovat näin yhden asian liike. Meppien osaavuus ryhmän sisällä epäilyttää.	Liian hajanainen ja epäselvä ollakseen realistinen yhteistyökumppani missään muodossa.
Liberaalit ovat vaikeassa asemassa, koska heillä ei ole omaa, yhteistä selkeää linjaa. Yleisesti heidän kanssaan meillä on paljon yhteisiä kantoja, ja joukkoon mahtuu kohtuullisia arvoliberaaleja. He ymmärtävät sosiaalista Eurooppaa, vaikka ovatkin jonkin verran euroskeptistä.	Ei vakavastiotettava kansallisryhmää. Yleiskuvana heistä on teatteri ja esiintyminen – pääasiassa aggressiivisesti ja omalle kotiyleisölle.	Vihreiden kanssa löytyy yhteisiä kantoja esimerkiksi kuluttajasuojassa, työntekijöiden oikeuksissa, mutta ympäristökysymyksissä ongelmana on mustavalkoisuus. Voi sanoa heidän olevan sosiaalista Eurooppaa vastaan.	Sosiaalisen Euroopan rakentamisen yhteydessä meillä on vasemmiston kanssa yhteistyötä. Mutta pienenä ryhmänä marginaalisia ja seuraavat usein ääri-sosialistisiipeä. Markkinaliberalismiin ja -talouteen uskovien meppien puute on heille iso miinus. Yleisesti aika protektionistinen.
Parlamentin kolmanneksi suurin ryhmä, johon kuuluu Suomesta Keskustan ja Ruotsalaisen kansapuolueen edustajat, on nimensä mukaisesti liberaaliyhteiskunnan puolue. Sitä edusti vuonna 2009 74 meppiä. Omien sanojensa mukaan ALDE ”ylläpitää tasapainoa oikeiston ja vasemmiston välillä parlamentissa”.	Tiettyjä ideologisia yhteneväisyyksiä, mutta samalla myös suuria eroja. Olemme samassa asemassa pienryhmänä kahden suurimman ryhmän vastapainona, mutta katsomme politiikassamme pidemmälle kuin tämän ryhmän kansallismieliset.	Hajanainen ja usein vastakkainasetteluihin pyrkivä ryhmittymä, joka uskoo liikaa kontrollimekanismeihin. Olemme kuitenkin kokeneet tämän ryhmän hyväksi yhteistyökumppaniksi ilmastonmuutoksen vastaisessa kamppailussa.	Sosialistit uskovat valtion väliintuloon ja yksilöiden oikeuksien rajoittamiseen, jotka ovat suoraan ristiriidassa omien puolueearvojemme kesken. He eivät ole meille useinkaan realistisia yhteistyökumppaneita.
	Euroopan parlamentin suurimpaan euroskeptiseen ryhmään kuuluu joukko kansallismielisiä ja oikeistolaisia edustajia pääosin itä-Euroopasta ja Italiasta. Se ajaa kansojen itsemääräämisoikeutta ja yksilönvapautta parlamentissa. Suomalaisista mepeistä kukaan ei istu UEN:n riveissä, mutta perussuomalaisten odotetaan liittyvän ryhmän jäseneksi, jos he saavat oman mepin Brysseliin.		
Suomalaisittain hieman erikoinen ryhmä, sillä siihen kuuluvat keskustan edustajat. Tässä mielessä ehkä vain Anneli Jäätteenmäki on oikeassa paikassa, mutta muut eivät. On ironista, että liberaalit ajavat Keskustan etuja vastaan – ja että tästä ollaan hipi hiljaa kotimaassa. Ovat kuitenkin yhteistyöhaluisia.	Perussuomalaiset voisivat hyvinkin kuulua tänne. Kansallismielisillä on parlamentissa pieni vaikutusvalta. Se on hajanainen ja EU-kriittinen. Siitä on vaikea sanoa mitään yhtenäisenä ryhmänä. Tässä mielessä perussuomalaiset sopivat sinne hyvin.	Ryhmittymä muodostuu kahdesta erillisestä puolueesta – eurooppalaisista vihreästä puolueesta ja valtiottomia kansoja edustavasta vapaasta allianssista. Vuonna 2009 siinä oli 42 meppiä, jotka ajavat ”ihmisoikeuksien ja ympäristön” asiaa parlamentissa. Suomen Vihreiden **Satu Hassi** on jäsen myös Greens-EFA:ssa.	Ympäristöasioissa vasemmistolaiset ovat hyvä ja mieluinen yhteistyökumppani. He ovat kuitenkin samalla vanhoillinen ryhmittymä, jolla on paljon kommunistisia painolasteja. Tässä mielessä on vaikea sanoa tarkalleen mitä he edustavat
Ryhmä, joka usein on vaa’ankielen asemassa kysymyksissä joissa vasemmisto ja oikeisto eroavat toisistaan. Tämän vuoksi heistä usein etsitään yhteistyökumppania molemmilta puolilta – ja ehkä siksi he jollain tasolla tuntevat itsensä erityisen tärkeäksi ryhmäksi.	UEN on omanlaisensa ääriryhmä, jonka jäsenet eivät osallistu parlamentin toimintaan esimerkiksi valiokuntatasolla juuri ollenkaan. He keskittyvät pääosin omiin asioihinsa ja jättävät parlamentaarisen toiminnan vähemmälle.	Vihreät ovat ryhmä joiden kanssa GUE on usein samoilla linjoilla ja äänestyslistat ovat monesti samanlaiset. Meitä yhdistää se, että olemme molemmat pieniä ryhmiä ja usein eri mieltä kuin isot ryhmät erityisesti ympäristökysymyksissä. Meitä erottaa erityisesti Lissabonin sopimus, jonka hyväksymistä vihreät ajavat. Vihreät ovat yleisesti ottaneet myönteisen kannan EU:n liittovaltioitumiseen.	Vasemmistolaisten puolueiden edustajista koostuvat GUE-NFL vastustaa EU:n nykyistä poliittista järjestelmää ja ajaa sen demokratisointia. Puolue on ollut aktiivinen myös muun muassa ilmastokysymyksissä. Vuonna 2009 siihen kuului 39 edustajaa eri puolilta Eurooppaa – Suomesta Vasemmistoliiton **Esko Seppänen**.

EPP-ED	**Euroopan kansapuolue**	**UEN**	**Unioni kansakuntien Euroopan puolesta**
PES	**Euroopan sosiaalidemokraattinen puolue**	**Greens-EFA**	**Vihreät / Euroopan vapaa allianssi**
ALDE	**Euroopan liberaalidemokraattinen puolue**	**GUE-NFL**	**Euroopan yhtynyt vasemmisto / Pohjoismaiden vihreä vasemmisto**

MILLOIN EU:N kauppapolitiikasta SAA PUHUA?

EU:n kauppapolitiikka tähtää nopeammin ja pidemmälle – myös etelässä. Eurovaalien kynnyksellä voisikin puhua enemmän unionin globaalista roolista. Keskustelu loppuu yleensä kuitenkin lyhyeen, **Hanna Kuusela** toteaa.

Hyvissä ajoin ennen vaalikeskusteluja julkisuudessa todettiin, että tietyistä asioista ei pidä puhua vaalien yhteydessä, koska Euroopan unionilla ei ole toimivaltaa kaikissa politiikan kysymyksissä. Tällaisia näkemyksiä esitti muun muassa ulkoministeri **Alexander Stubb**.

EU-keskustelun rajoittamisen lisäksi kiellettiin myös keskustelu siitä, että unioni voisi tulevaisuudessa olla jotain muuta kuin nyt.

Juuri tässä onkin EU-keskustelun suurin ongelma: aika ei koskaan näytä olevan oikea vaihtoehtojen tai tiettyjen asioiden käsittelemiselle. Yksi tällainen asia on kauppapolitiikka – etenkin kauppapolitiikka, jonka kohteena ovat maailman köyhimmät maat.

Monet EU-maiden entiset siirtomaat ovat koko 2000-luvun neuvotelleet unionin kanssa niin sanotuista taloudellisista kumppanuussopimuksista eli EPA-sopimuksista (Economic Partnership Agreements). Unionin kanssa neuvottelevia maita on ollut lähes 80, ja ne tulevat Afrikasta, Karibialta ja Tyyneltämereltä (AKT-maista).

Vastuussa EPA-sopimuksista ei tunnu olevan kukaan, eikä ketään oikein kiinnosta. Käytännössä kauppapolitiikka on kuitenkin Euroopan komission käsissä. Se neuvottelee ja linjaa kaiken olennaisen. Komissio ei ole suoraan parlamentaarisessa vastuussa: nyt valittava europarlamentti voi vain hyväksyä tai hylätä komission kokoonpanon. Näin ollen neuvotteluja käyvän komission ei tarvitse pahemmin välittää demokraattisesta oikeutuksestaan.

Neuvotteluja seuraavat virkamiehet jäsenvaltioissa taas ovat vielä vähemmän poliittisessa vastuussa, ja kansanedustajat eri jäsenmaissa tuskin ehtivät keskittyä pienten ja kaukaisten maiden markkinoiden avaamisen mahdollisiin tuhoisiin seurauksiin. Esimerkiksi Suomessa virkamiehet ovat vedonneet EPA-sopimuksissa poliittisten päättäjien linjanvetoihin, mutta eduskunnassa taas hädin tuskin käsitellään näitä sopimuksia.

Valistuksen arvoista Outokummun kylttiin

Oli puhuminen sallittua tai ei, vaalien alla kiinnostukseen unionista on tartuttava ja tilannetta käytettävä hyväkseen: Miltä EU:n globaali rooli näyttää? Euroopan unionin globaalipoliittista oikeutusta perustellaan ainakin juhlapuheissa ajatuksella unionista hyvää edistävänä voimana. EU on parempi kuin unilateralismiin ja militaristisiin interventioihin vannova Yhdysvallat tai autoritäärinen Kiina.

Komission puheenjohtaja **José Manuel Barroso** totesi toukokuussa 2008, että ”Euroopan on jatkettava monenkeskisen globaalin agendan muokkaamista. Me voimme auttaa luomaan oikeudenmukaisempaa globalisaatiota, jos levitämme omia normejamme ja sääntöjämme”. Ranskalainen kansalaistoimija **Susan George** taas on sanonut EU:n olevan ”maailman omatunto, mahdollisuus määrittää kolmatta tapaa hallita maailmaa suhteessa amerikkalaisten ja kiinalaisten tapaan”.

Monien eurooppalaisten mielissä unioni näyttäytyy eräänlaisena valistuksen arvoja toteuttavana rauhanprojektina, mutta globaalisti monille se merkitsee kaikkien Euroopan vanhojen siirtomaavaltojen sulautumista yhteen – ja paikallisesti kaivosyhtiö Outokummun kylttiä kotiseudulla. Se tarkoittaa yhä useammin kiistelyä julkisen sektorin toimintamahdollisuuksista ja oikeudesta kansallisten teollisuudenalojen suojelemiseksi tulleilla.

Lissabonin strategian ohjauksessa

EU:n globaalin vastuullisuusretoriikan vastapainona on usein juuri unionin kauppapolitiikka. Se seurailee Lissabonin strategiaa, jota on pidetty 2000-luvun EU:n tärkeimpänä asiakirjana. Strategian mukaan vuoteen 2010 mennessä unionista on tultava maailman kilpailukykyisin ja dynaamisin tietopohjainen talous, joka kykenee ylläpitämään kestävää talouskasvua, luomaan uusia ja parempia työpaikkoja ja lisäämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Vuonna 2009 globaalin laman aikaan on selvää, ettei vuonna 2000 allekirjoitettu strategia

ole kovin hyvissä kantimissa. Kauppapolitiikassa tätä strategiaa kuitenkin viedään päättäväisesti eteenpäin.

Voidaanko Lissabonin strategia yhdistää visioon EU:sta, joka tasapainottaisi maailmaa unilateralistisen Yhdysvaltojen ja talouskasvun nimissä ympäristöä sekä ihmisoikeuksia polkevan Kiinan välillä?

Lissabonin strategian mukaan Eurooppaan luodaan lisää ja parempia työpaikkoja talouskasvun avulla. Mistä kasvu syntyy? Euroopan komission kauppapolitiikan pääosastolla on vastaus valmiina: Lissabonin strategiaa toteutettaessa kansainvälinen kauppa on avainasemassa.

> Monien eurooppalaisten mielissä unioni näyttäytyy eräänlaisena valistuksen arvoja toteuttavana rauhanprojektina, mutta globaalisti monille se merkitsee kaikkien Euroopan vanhojen siirtomaavaltojen sulautumista yhteen.

Lissabonin strategian globaalia ulottuvuutta onkin kehitelty etenkin komission tuottamissa Global Europe -tiedonannoissa vuosilta 2006 ja 2007. Strategian tavoitteena on pohtia, miten voidaan rakentaa ulkomaankauppaa, joka edistäisi vahvemmin Euroopan kilpailukykyä.

Global Europe on jopa komission suusta harvinaisen suorasanaista tekstiä. Sitä voi pitää osoituksena unionin kasvavasta maailmanpoliittisesta itsetunnosta, ja se onkin herättänyt runsaasti kritiikkiä kansalaisyhteiskunnassa. Strategia on kuitenkin herkullinen työväline unionin kauppapolitiikan kriitikoille: siinä sanotaan suoraan monia asioita, joista aiemmin on puhuttu kierrellen.

Strategia toteutettiin tiukan linjan miehenä tunnetun **Peter Mandelsonin** ollessa vielä kauppakomissaarina. Sittemmin Mandelson lähti kesken komissaarinkautensa muhkeiden erorahojen siivittämänä pelastamaan brittiläistä työväenpuoluetta lamalta ja lamaannukselta.

Kehitysnäkökulmasta katsottuna Global Europe on surullista luettavaa. Komissio toteaa lakonisesti, että EU:n nykyiset kahdenväliset kauppasopimukset edistävät hyvin kehitystavoitteita, mutta unionin kauppapoliittisia pääintressejä ne palvelevat huonommin. Komission mukaan taloudellisten päämäärien olisi oltava etusijalla tulevissa vapaakauppasopimuksissa, jotta kauppapolitiikka voisi ohjastaa kasvua unionissa.

Vanhoja aiheita uusin keinoin

Mitä komission strategia onkaan tarkoittanut käytännössä maailman köyhimmille maille ja kehitystavoitteille? EU:n ja monien köyhimpien maiden välisten EPA-sopimusten oli määrä tulla voimaan jo vuonna 2007, mutta kiistojen vuoksi aikataulu on venynyt. Tällä hetkellä voimassa on erilaisia välivaiheen sopimuksia – ja neuvottelujen jatkosta kiistellään. Monet kehitysmaat haluaisivat lopettaa neuvottelut tähän, mutta unioni toivoo niille vielä jatkoa.

Sekä kansalaisyhteiskunta että AKT-maiden neuvottelijat ovat kritisoineet neuvotteluja ja niiden päämääriä kärjekkäästi pitkin matkaa. Esimerkiksi Kenian kauppaministeri **Mukhisa Kituyi** on todennut, että köyhyydestä voidaan tehdä historiaa vain jos myös EPA-sopimuksista tehdään historiaa.

Lyhyellä aikavälillä sopimukset voisivatkin tarkoittaa katastrofia näille maailman köyhimmille maille, joista suurin osa on Afrikassa. Joidenkin arvioiden mukaan EPA-sopimusten myötä unioni haluaisi poistaa jopa 80 prosenttia maiden tulleista. Tämä tarkoittaisi 5–40 prosentin leikkauksia valtioiden budjetteihin, ja lamaannusta ennestään heikoille julkisille palveluille näissä kehitysmaissa. Kuitenkin EU:n yleisen strategian mukaan kaupan rajoitukset voi hyväksyä vain ympäristö- tai turvallisuusnäkö- ▸

kohtiin vedoten. Sosiaaliset tai inhimilliset näkökulmat eivät unionia kiinnosta.

Neuvottelujen kehitysretoriikasta huolimatta muun muassa niin YK:n entinen pääsihteeri **Kofi Annan** kuin Nobel-palkittu taloustieteilijä **Joseph Stiglitzkin** ovat olleet huolissaan EPA-sopimuksista. AKT-maiden pääsihteerin **John Kaputinin** mukaan ne synnyttävät vakavan uhan Afrikan maiden ja niiden kansalaisten kehitykselle. Kansalaisjärjestöissä niitä pidetään unionin keinona painostaa kehitysmaita ja edistää vapaakauppaa takaoven kautta WTO-neuvottelujen köhiessä.

Takaovi WTO-neuvotteluille

Komission Global Europe -strategian mukaan alueelliset vapaakauppasopimukset voivat edistää kaupan vapauttamista nopeammin kuin WTO:ssa on mahdollista. EU toivoo alueellisisten sopimusten myös valmistavan maaperää tuleville WTO-neuvotteluille. Se muu muassa vie alueellisiin kauppasopimuksiin neuvotteluaiheita, joita WTO:ssa on vaikea käsitellä.

Näistä asialistoista kiistellään jatkuvasti. Afrikkalaiset AKT-maat ovat kieltäytyneet alusta alkaen käsittelemästä EPA-neuvotteluissa julkisia hankintoja ja investointeja koskevia kysymyksiä, joita EU on toistuvasti vaatinut neuvotteluihin. Voimassa olevissa ensi- tai välivaiheen sopimuksissa nämä aiheet eivät ole mukana. Ainoastaan Karibia on suostunut sisällyttämään ne sopimuksiinsa. Unioni ja monet sen jäsenvaltioista kuitenkin yrittävät neuvotella pidemmälle meneviä sopimuksia myös Afrikan maiden kanssa. Afrikan maat sitä vastoin tuntuvat olevan tyytyväisiä siihen, että sopimukset käsittelevät ainoastaan tavarakauppaa.

Unionin itsepintaisuus edistää laajoja asialistoja myös EPA-neuvotteluissa ei yllätä, jos vilkaistaan neuvottelujen kävijän tuottamaa Global Europe -strategiaa. Sen mukaan kilpailukykyyn tähtäävien, uusien vapaakauppasopimusten täytyy olla kunnianhimoisia, eli pyrkiä suurimpaan mahdolliseen kaupan vapauttamiseen myös palvelukaupassa ja investoinneissa.

Itsepintaisuudessa on monella tavalla kyse jatkumosta, jossa 1990-luvun lopulla neuvotellun MAI-sopimuksen aiheita ajetaan uusin keinoin. Surullisen kuuluisa OECD:n investointisopimus kaatui lopulta valtavan kansalaispainostuksen alla ja Ranskan perääntyessä sopimuksesta.

Monet pitävät MAI-sopimuksen vastaista taistelua suurimpana globalisaatiokriittisen liikkeen saavutuksena. Kamppailu myös monien mielestä motivoi liikettä kasvamaan ja jatkamaan eteenpäin. Kansainväliset sijoittajat ovat tietysti olleet harmissaan MAI-sopimuksen kaatumisesta, joten sopimuksen asialistaa on yritetty edistää WTO:ssa – ja nyt ikävä kyllä myös EPA-sopimuksissa.

Eri säännöt eri maille

Vaikka EPA-neuvotteluista puhutaan usein kehityksen välineinä, ne osoittavat unionin olevan kykeneväinen – ja myös halukas – edistämään omia etujaan maailmalla hyvin samaan tapaan kuin Yhdysvallat tai Kiina.

EPA-neuvottelut ovat hyvä osoitus EU:n haluttomuudesta nähdä epätasa-arvoista ja epäsuhtaista asetelmaa neuvottelijoiden välillä. Tämä on johtanut kyynisiin yrityksiin loukata AKT-maiden talouspoliittista itsemääräämisoikeutta. Miksi unionilla on oikeus yrittää puuttua julkisten sektorien kokoihin, julkisiin palveluihin ja verotukseen unionin ulkopuolisissa maissa? Miksi tuotantoa ei saisi suojata tai suhteita monikansallisiin yrityksiin määritellä tavalla, joka hyödyttäisi julkista taloutta?

Näihin kysymyksiin unionissa ei edes yritetä vastata. Jäsenmaiden poliitikotkaan eivät ole niihin heränneet. Ehkä olisi aika. Edelleen on perusteita kohdella eri tavoin ainakin köyhimpiä maita, jotta järjestelmä tuottaisi elinkelpoisia poliittisia toimijoita. Jo siirtomaamenneisyyden vuoksi maailman köyhimpien maiden ei voi ajatella pystyvän pelaamaan samaa valikoivan vapaakaupan peliä EU:n kanssa.

Tarvitaankin radikaalia ajattelutavan muutosta: sen hyväksymistä, että kehitysmaillakin on oikeus määritellä omaa talouspolitiikkaansa. Nykyään juuri se näyttää olevan vaikeinta hyväksyä – eikä siinä Euroopan unioni voi väittää olevansa yhtään Yhdysvaltoja tai Kiinaa parempi. YD

Hanna Kuusela tekee väitöskirjaansa Lontoon yliopistossa ja on toimittanut Otto Bruunin kanssa vaalien alla ilmestyvän kirjan *Euroopasta ei mitään uutta: kansalaiset Euroopan unionia etsimässä*, Gaudeamus, 2009.

Eveliina Ruokolainen

Kirjoittaja on viestinnänopiskelija.

Ensijaisesti olen ihminen

Rkp:n tuore europarlamenttiehdokas nigeriansuomalainen **Oge Eneh**, 47, puhuu maahanmuuttajien puolesta – Suomen vuoksi. Samalla hän kannustaa maahanmuuttajia liittoutumaan.

Eneh on asunut Suomessa yli kaksikymmentä vuotta. Aluksi hänen tarkoituksenaan oli vain hankkia maisterin paperit ja muuttaa pois. Mutta Eneh saikin paperit, kaksi lasta ja kotiutui.

Nyt hän työskentelee kulttuurituottajana Helsingin kulttuurikeskus Caisassa ja on yksi Ruotsalaisen kansanpuolueen ensi kesän europarlamenttiehdokkaista. Eikä osaa enää sanoa, kummassa kotimaassaan viihtyy paremmin.

– Kävin hiljattain Nigeriassa. Siellä oli ihanaa – lämmintä, appelsiineja, rakkaita sukulaisia. Mutta sitten kaipasin kotiin. Kotini on Espoo.

Tästä huolimatta moni meistä olisi valmis luokittelemaan Oge Enehin maahanmuuttajaksi. Niin myös Maahanmuuttovirasto: maahanmuuttaja on henkilö, joka on muuttanut maasta toiseen. Heitä oli Suomessa vuonna 2008 yhteensä 143 200.

Eneh kieltää kaiken.

– En ole maahanmuuttaja. Olen globaali ihminen!

> Ihmistä ei saisi lokeroida. Sanat vaikuttavat siihen, kuinka ihmistä lähestytään.

Ja hänhän on globaali: puhuu kuutta eri kieltä, matkustelee säännöllisesti ja on asunut lähes jokaisella maapallon eri mantereella. Ja aivan, hänen työtään on monikulttuurisuuskasvatus ja kansainvälinen naisten olohuone -toiminta.

Hetken mietittyään Eneh lisää vielä:

– Ensisijaisesti olen kuitenkin ihminen.

Ylipäätään hän kaihtaa luokittelua.

– Ihmistä ei saisi lokeroida. Sanat vaikuttavat siihen, kuinka ihmistä lähestytään. Sana ”pakolainen” luo kauhua. Pakolaiset mielletään huonoiksi ihmisiksi, vaikka eihän se sitä tarkoita. Kyllä pakolaisestakin voi tulla pääministeri, kuten Kanadassa.

Kulttuurierona yksilökeskeisyys

Nigerialaisen ja suomalaisen kulttuurin suurin ero löytyy Enehin mukaan juuri siitä, kuinka muihin asennoidutaan. Suomalaiset ovat individualisteja, nigerialaiset kollektiivisia.

Hän kertoo iäkkäästä suomalaisesta naapuristaan, joka on todennut Enehin olevan ainoa ihminen, joka antaa ymmärtää vanhuksen olevan olemassa. Suomessa kun ei yleensä ole tapana laulaa ja jutella mukavia ventovieraalle, saati sitten tarjota siivousapua.

Tosin ei tämä ole onnistunut mutkattomasti Enehiltäkään.

– Vanhuksen tytär kysyi, olenko ammatiltani siivooja. Kai hän pelkäsi, että pyytäisin auttamisesta rahaa.

TOPI LAITI

Kohti parempaa yhteiskuntaa

Oge Eneh toivoo, että myös maahanmuuttajien keskuudessa vallitsisi keskinäinen solidaarisuus, jotta he voisivat yhdessä parantaa asemaansa. Tällä hetkellä näin ei ole. Hänen mukaansa ongelma on siinä, että kotouttaminen on Suomessa osin hoitamatta.

– Kaikista maahanmuuttajista ei huolehdita. Heidät saatetaan jättää vuosiksi yksin ilman opiskelu- tai työntekomahdollisuutta. Silloin on vaikeaa sopeutua ja helppo masentua.

Kotouttamislaki säädettiin vuonna 1999, tänä vuonna sitä on tarkoitus uudistaa. Kotouttamisen päämääränä on taata maahanmuuttajalle ne perustiedot ja -taidot, joita vaaditaan yhteiskunnassa toimimiseksi, mukaan lukien riittävän suomen kielen taidon. Toistaiseksi kotouttamiskoulutukseen pääsevät vain työvoimatoimistojen asiakkaat.

Mukaan politiikkaan Eneh haluaa Suomen vuoksi.

– Olen saanut Suomelta niin paljon, että haluan antaa jotain takaisin. Toiveenani on päästä mukaan rakentamaan yhä parempaa yhteiskuntaa.

KAPITALISMI ’09
& SUOMEN SOSIAALIFOORUMI

TOPI LAITI

Feminististä PIRISTYSTÄ GLOBAALIIN TALOUTEEN

Feministisellä ajattelulla on paljon tarjottavaa globaalin talousjärjestelmän analyysiin, todettiin Sosiaalifoorumissa järjestetyssä tilaisuudessa, **Maria Svanström** raportoi.

TOPI LAITI

Isabella Bakker

Suomen sosiaalifoorumissa 25. huhtikuuta feminismistä ja globaalista talousjärjestelmästä puhuivat Kapitalismi ’09 -tapahtumankin vieraat valtio-opin professorit **Isabella Bakker** sekä **Stephen Gill** Yorkin yliopistosta Kanadasta, sekä professorit **Johanna Kantola** ja **Teivo Teivainen** Helsingin yliopiston valtio-opin laitokselta.

– Globaalissa poliittisessa taloustieteessä on keskusteltu paljon talouden ja politiikan välisestä suhteesta. Feministinen keskustelu yksityisen ja julkisen alueen rajoista tuo tähän yhteyteen paljon virkistäviä näkökulmia, totesi Teivainen keskustelun alussa.

Johanna Kantola esitteli erilaisia tapoja tarkastella taloutta feministisesti.

– Voidaan puhua naisista ja miehistä ja siitä, miten he konkreettisesti toimivat taloudessa ja valta-asemissa, tai sosiaalisesta sukupuolesta, joka vaikuttaa esimerkiksi siihen, että naisvaltaiset alat ovat usein matalasti palkattuja ja pätkätyöt naisten keskuudessa yleisempiä kuin miesten keskuudessa.

Sukupuolen voi myös nähdä muodostuvan eri valtarakenteiden puristuksissa.

– Kun esimerkiksi valtion rooli pienenee, korostuu naisten palkaton hoivatyö.

Bakker kertoi, miten feministiset taloustieteilijät ovat esittäneet paljon kritiikkiä uusklassisessa taloustieteessä esiintyvää egoistista, rationaaliseksi miellettyä toimijaa kohtaan.

– Taloutta ei ylipäänsä tulisi tarkastella irrallaan muusta yhteiskunnasta, vaan sen sosiaaliset vaikutukset tulisi aina ottaa huomioon.

Yksinkertaisia ratkaisuja feministinen teoria ei kuitenkaan vaikeisiin talouspoliittisiin kysymyksiin tarjoa. Yleisö tahtoi tietää, mitä panelistit esimerkiksi ajattelevat mikroluotoista, joiden avulla naisia tuodaan väkisin kapitalistisen talousjärjestelmän piiriin.

Myös YK:ssa ja erilaisissa kansalaisjärjestöissä vaikuttaneen Bakkerin mukaan kysymys on vaikea.

– Monia lähestymistapoja ja toimia tarvitaan, koska elämä on täynnä ristiriitoja.

Sukupuolivaikutusarvioinnin läpi käynyt budjetti voi Bakkerin mukaan olla uusliberalistinenkin. Toisenlaista feminististä lähestymistapaa voidaan taas hyödyntää kapitalismikritiikissä. YD

Maria Svanström on tutkija Helsingin yliopiston valtio-opin laitoksella.

TALOUSKASVUA JA PÄÄSTÖVÄHENNYKSIÄ } Toimiiko yhtälö?

Kapitalismi ’09 -tapahtuman kiinnostavimpia väittelyjä käytiin kapitalismista ja ilmastonmuutoksesta kansanedustajan ja valtioneuvoston ilmastopoliittisen asiantuntijan Oras Tynkkysen ja Kasselin yliopiston tutkijan ja aktivistin Tadzio Müllerin välillä, kertoo **Elina Turunen**.

Oras Tynkkysen mukaan olemme nähneet tulevaisuuden taloudesta vasta välähdyksiä. Käytöksen muutoksessa vaikuttaa hintasignaali, esimerkiksi hiiliverot tai päästökauppa. Tarvitaan myös ekologinen verouudistus ja tukia ympäristöystävälliselle tuotannolle. Talous voi kasvaa; vahva kasvu ja samanaikaiset päästövähennykset toteutuvat jo esimerkiksi Ruotsissa.

Tadzio Müller oli päinvastaista mieltä: tarvitsemme talouskasvun radikaalia leikkaamista, jotta voimme vähentää päästöjä. Hänen mukaan viimeisen 35 vuoden aikana on menty vain huonompaan suuntaan. Ympäristöongelmia käytetään hyväksi uuden kasautumisen aikaansaamiseksi. Esimerkiksi vihreä elvytys johtaa vain talouden uuteen kasvuun. Käytännössä muun muassa energiatehokkuudesta saavutetut hyödyt hävitään talojen kokojen kasvaessa.

Keskustelu pyöri paljon markkinamekanismien ympärillä. Tynkkynen korosti, että meidän on käytettävä nykykeinoja, vaikka markkinamekanismeillakin on rajoitteensa. Mekanismit olisi myös suunniteltava niin, etteivät ne kohdistuisi köyhiin. Müller kritisoi mekanismeja toimimattomiksi, minkä Tynkkynen myönsikin ongelmaksi – mutta siksi, ettei niitä ole vielä otettu kaikkialla käyttöön.

Kohti Kööpenhaminaa?

Müllerin mukaan talouskasvu on kapitalistisen talousjärjestelmän vaade, jota ei voi tässä systeemissä laskea nollan alle. Müller sanoi, ettei tiedä, miltä nollakasvun talous näyttäisi. Tässä vaiheessa kuulija odotti jotakin muuta: olisi ollut kiinnostavaa tietää, miten Müller rahoittaisi esimerkiksi julkiset palvelut, joita hän piti tärkeinä mm. taantuman kurittamille köyhille. Valitettavasti kiinnostava keskustelu jäi tältä osin tyhjäksi.

Müller peräänkuulutti Kööpenhaminan ilmastokokoukseen uutta kansanliikettä. Tynkkynen puolestaan totesi, ettei kokouksen pysäyttäminen hyödytä. Hän vaati näkyvissä olevien mahdollisuuksien käyttöä, jotta ilmastokokouksen tavoitteena olevat nollapäästöt saavutetaan vuoteen 2050 mennessä. YD

Elina Turunen on Nuorten Luonto -lehden päätoimittaja ja Ytimen toimituskunnan jäsen.

TOPI LAITI

Tadzio Müller ja Oras Tynkkynen

MERI MONONEN

VENEZUELASSA suljetut tehtaat VALLATAAN

Suomessa juuri vieraillut venezuelalainen ruohonjuuritason vaikuttaja kertoi **Meri Monoselle** ja sosiaalifoorumiyleisölle, että tehtaidenvaltausliike on bolivaarisen vallankumouksen keskeisin asia.

Venezuelalaisaktivisti **Euler Clazadilla Serrano** ihmettelee kovasti Suomessa liikkuvaa ajatusta jonka mukaan hänen maassaan vallitsisi diktatuuri.

– **Chavezhan** siirtää koko ajan lisää valtaa kansalle; meillä kansa on juridisestikin yksi poliittinen päätösvaltainen elin, Calzadilla lisää.

Kun ihmettelemme, että mitä tapahtuisi, jos Chavez menehtyisi esimerkiksi poliittisen murhan kohteena, hän jatkaa:

– Ennen esimerkiksi nuoret katsoivat vain saippuasarjoja ja keskittyivät kaikkeen kuluttamiseen liittyvään. Vuoden 2002 kriisi, eli oligarkian vallankaappausyritys, sai kansalaiset hereille ja nyt koko ajan maassa syntyy lisää yhteisöneuvostoja, joilla on laillista päätösvaltaa.

Calzadilla selvittää, että Venezuelan kansalaisten enemmistön vaikutus on alkanut näkymään paremmin myös mediassa, sillä nyt valtiolla on kaksi televisiokanavaa. Hän kertoo, että kaikki muut televisiokanavat ovat edelleen yksityisessä omistuksessa.

– Oikea ongelmamme on vääristynyt uutisointi kansainvälisessä mediassa – kyllä venezuelalaiset tietävät yleensä mitä maassa tapahtuu, Calzadilla toteaa.

Hänen mukaansa kansallistettu internet ja yhteisöradiot ovat antaneet äänen myös tavallisille kansalaisille.

– Kuka tahansa saa perustaa lehden. Esimerkiksi tehtaidenvaltaajat myyvät omia lehtiään saadakseen tuloja. Kun omistaja sulkee tehtaan ja työntekijät valtaavat sen, heillä ei ole mitään palkkaa.

– Ensin valtaajien täytyy hakea tehtaan kansallistamista niin, että tehdas siirtyy laillisesti valtion omistukseen. Kun tehdas alkaa tuottaa, työntekijät päättävät palkastaan, joka määrätään kaikille samansuuruiseksi. Työntekijöiden yleiskokous päättää muutenkin kaikista tehtaan asioista, Calzadilla kertoo.

Hänen mielestään tehtaiden sulkeminen on maailmanlaajuinen ongelma nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

– En usko, että suuri pääoma haluaa ihmisten tietävän Venezuelan ratkaisua tähän ongelmaan, sillä sen innoittamina työntekijät ovat vallanneet tehtaita esimerkiksi Kanadassa. YD

Meri Mononen on helsinkiläinen ihmisoikeusaktivisti.

maailma kylässä
world village festival

Kepan karnevaali keskittyy ilmastoon

MAAILMA KYLÄSSÄ, HELSINKI 23.–24.5.2009
KAISANIEMEN PUISTO, HELSINKI

Kaiken maailman kulttuurit kohtaavat taas kerran Kaisaniemen puistossa ja Rautatientorilla toukokuun lopussa. Tarjolla on totuttuun tapaan musiikkia, tanssia, teatteria, taidetta, toimintaa, maailmankuvia ja mahdollisuuksia koko perheelle lauantaina 23.5. klo 11–20 ja sunnuntaina 24.5. klo 11–18.

Tapahtuman pääjärjestäjänä on Kepa ry, liki kolmen sadan kehitysyhteistyötä tekevän tai muuten kehitysmaa- ja globaalikysymysten kanssa työskentelevän suomalaisen kansalaisjärjestön kattojärjestö. Muita yhteistyökumppaneita on festivaalilla mukana yli 300: runsaat kaksi sataa kansalaisjärjestöä sekä oppilaitoksia, museoita, viranomaisia ja yrityksiä. Maailma kylässä -tapahtumaa on järjestetty vuodesta 1995.

Vuoden 2009 festivaalin pääteemana on ilmasto ja aiheeseen liittyen luvassa on paneelikeskusteluita, taideteoksia, tietoiskuja sekä ilmastoteemakylä.

Kirjat tulevat taas kylään

MAAILMANKIRJAT

MAAILMAN KIRJAT 23.–24.5.2009 RAUTATIENTORI, HELSINKI

Maailma kylässä -tapahtuman ohessa järjestetään toista kertaa myös Maailman kirjat -tapahtuma, jossa kaiken maailman kustantajat esittelevät kirjojaan – ja tapoja katsoa maailmaa toisin silmin. Tule käymään myös Ytimen tiskillä, lehden lisäksi mukana on myös mm. Sadankomitean ja Rauhanliiton julkaisuja. Ilmaisjakelussa ovat uusimmat pamflettimme Euroopasta ja ydinaseista.

LAUANTAI 23.5.

AMAZON-LAVA

11.20: Sankarimatkailijat: *Kirjailija Otso Kantokorpi ja kirjakauppias Hannu Paloviita.*
11.40: Rengasrikkoja Saharassa: *Matti Rämön pyörämatka Pakilasta Pohjois-Afrikkaan.*
12.00: Vastuullisen matkailun käsikirja: *Heidi Kalmari antaa vinkkejä reiluun matkailuun.*
12.20: Kiina 1989 ja Tiananmenin perintö: *Kirjan julkistamistilaisuus.*
13.00: One Woman's Struggle to Escape Cambodia's Khmer Rouge: *Denise Affonço (CAM/FRA).*
13.20: Lumedemokratia? *Taneli Heikka, Katja Boxberg, Tuomas Rantanen ja Hanna Kuusela.*
13.40: Maapallon ilmastohistoria: *Tutkija Juha Pekka Lunkka ja Greenpeacen Simo Kyllönen Nuorten Luonto -lehden Elina Turusen haastateltavana.*
14.00: Finanssikapitalismin jälkeen? *Pamfletistit Otto Bruun, Lauri Holappa ja Hanna Kuusela.*
14.20: Ydin-debatti: EU ja globaalit kriisit: *Arja Alho ja Satu Hassi pohtivat ratkaisuja Emilia Palosen kanssa.*
14.40: Kaikesta jää jälki: *Heidi Hautala ja Sirpa Pietikäinen puhuvat ympäristöstä.*
15.00: Rahtaamisen turhuus: ratkaisun avaimia? *Tutkija Olli Tammilehto haastateltavana.*
15.20: Selluteollisuus matkalla Etelään: *Tutkijat Anu Lounela ja Jussi Pakkasvirta.*
15.40: Paskaduunista barrikadille: *Pamfletistit Anna-Reetta Korhonen ja Miika Saukkonen.*
16.00: Rikas runo – sanoja köyhyydestä: *Arjen runoista Juha Mikkonen ja Aija Typpö.*
16.20: Ei kehitystä ilman ilmastoa: *Ilmastontuntijat Tuuli Kaskinen ja Leo Stranius.*
16.40: "Hulluja nuo venäläiset": *Toimittaja Anna-Lena Laurén löytää Venäjän uudelleen.*
17.00: Tarzan ja maltillinen hutu: *Tutkija-kirjailija Olli Löytty lätkii ennakkoluulojamme.*
17.20: Amina: A Nigerian Story: *Kertojana Mohammed Umar (NGR/GBR).*
17.40: Tästä äiti varoitti: *Tutkija Anna Kontula puhuu seksiradikalismista.*
18.00: Fingerpori: *Sarjakuvataiteilija Pertti Jarlan vitsit ja traaginen realismi.*
18.20: African Poetry: *Shailja Patel (KEN), Vonani Bila (RSA) and their selected poems.*
18.40: Idän musta joutsen: *Runoilijakapteeni Ville Hytöstä haastattelee Petri Tähtinen.*
19.00: Poesía y música: *Runoja, musiikkia ja performanssia Latinalaisesta Amerikasta.*

SUNNUNTAI 24.5.

AMAZON-LAVA

11.00–11.45: Kaiken maailman kirjoja -lastentunti. Ohjelmaa kaikenikäisille.
12.00: Hullun rahan tauti: *Euroedustaja Esko Seppänen kertoo sadun, joka on tosi.*
12.20: Suomenoppijoiden sutkauksia: *Kielenopettaja Ulla Koukkari-Anttosen parhaat palat.*
12.40: Mikä ihmeen uussuomalainen?: *Novellikirjoittajat Maryam Hamadon ja Nitin Sood.*
13.00: Voima-tunti: Miksi piilottaa karkotettava? *Professori Juha Suoranta vastaa.*
13.40: Postcolonial Literature in Africa: *Shailja Patel (KEN), Vonani Bila (RSA) and Mohammed Umar (NGR/GBR).*
14.00: Novaja Gazetan Venäjä: *Toimittaja Nikolai Donskov (RUS) tuo uutisia Venäjältä.*
14.20: Kaiken takana oli pelko: *Kirjailijat Sofi Oksanen ja Imbi Paju (EST/FIN).*
14.40: Human Rights in Russia: *Exiled writer Oksana Tshelysheva (RUS) in an interview.*
15.00: Suhteiden Venäjä: *Tutkijat Suvi Salmenniemi ja Anna Rotkirch puhuvat verkostoista.*
15.20: Diplo-debatti: Venäjä, EU ja Nato: *Debatoimassa Raimo Väyrynen ja Teivo Teivainen.*
16.00: Dostojevski ja venäläinen Eurooppa: *Sanna Turoma ja Jarkko S. Tuusvuori tulkitsevat.*
16.20: Tosiseikkoja maailmasta: *Sarjakuvataiteilija Karstein Volle (NOR).*
16.40: Arktisen Banaanin tiukan toiminnalliset dekkarit esittäytyvät.
17.00: One Woman's Struggle to Escape Cambodia's Khmer Rouge: *Denise Affonço (CAM/FRA).*
17.20: Kaikki kompostoinnista: *Puutarhaneuvoja Kirsi Tuominen ja käymäläseura Huussi.*

Rauhaa puistossa!

PAX 09 -FESTIVAALI 27.–28.6., ALPPIPUISTO, HELSINKI

Suomen Rauhanpuolustajien toista kertaa järjestämä yhteisöllinen piknik-tapahtuma PAX 09 tarjoaa ilmaista iloa kahden päivän ajan. Koko perheelle suunnattu festivaali juhlistaa Suomen Rauhanpuolustajien 60-vuotista taivalta.

PAXin monikulttuurinen musiikkiohjelma pitää sisällään muun muassa seuraavat artistit: Pelle Miljoona & Unabomber, Aiyekooto, Los Elementos, Mariska, Mikko Perkoila, the Valkyrians, Villu Tamme & J.M.K.E. Virosta.

PAX tarjoaa videotervehdyksiä ympäri maailmaa, musiikkia, lastenohjelmaa, kirpputori, osallistavia työpajoja ja etnisiä keittiöitä. Päivitettyjä tietoja tapahtumasta löytyy osoitteesta *www.rauhanpuolustajat.fi/pax*

Rauhanliiton ja Sadankomitean perinteikäs järjestölehti *PAX* puolestaan löytyy osoitteesta: *www.pax.fi*. Kesä-PAX on juuri tullut painosta ja löytänee tiensä muiden kesäfestivaalien ohella myös nimikkofestareilleen Alppipuistoon.

PAX 09 -FESTIVAALI

Vapau

Suomalaista poliittista ilmapiiriä on pitkään vaivannut todelli
demokraattisen keskustelukulttuurin puute.

Monille niin poliittisen järjestelmän piirissä kuin sen ulkopuo
asioihin voi vaikuttaa. Yhteiskunta kulkee omaa rataansa ihmi
näkemyksistä riippumatta.

Ihmisille kuuluva valta on ulkoistettu poliittisesta järjestelmäs
muotoutuvat muualla. Kyse on sekä talouselämän korostunees
suhteessa ihmisten ja luonnon hyvinvointiin, että ideologisest
yhteiskunnassa valtaa käyttävä on tehnyt.

Vaikka pohjoismainen hyvinvointivaltio nauttii kansalaisten
uudistamisen varjolla Suomi halutaan muuttaa kilpailuvaltiok
Yhteiskuntaa ei tule rakentaa markkinafundan

www.vapausvalitatoisin.org

nämä vaihtoehdot ovat paitsi uskottavia, myös

Vastuu yhteiskunnan nykytilasta sekä tulevaisuudesta on meil
kaikkia tarvitaan päätöksenteon suunnan muuttamiseksi. Täm
alku. Muutosta ei tapahdu, jos me emme tee sitä yhdessä.

Ajamme yksinkertaisesti laajempaa demokratiaa. Kutsumme
Suomelle uutta tulevaisuutta. Se kumpuaa globaalista solidaar

Valitse toisin!

VAPAUS VALITA TOISIN, 13.6. KLO 10–17
KULTTUURITALO, HELSINKI

Oletko kokenut, ettei äänesi kuulu tai sopivia vaihtoehtoja näy? Vapunpäivänä kampanjailmoituksen julkaisi joukko kansalaisia, jotka ovat huolissaan politiikan vaihtoehdottomuudesta, hyvinvointivaltion alasajosta ja siitä ketkä lopulta pääsevätkään vaikuttamaan – siitä keiden ääni politiikassa kuuluu. Mukana on jo nyt väkeä eri puolueista yli oppositio–hallitus rajan, järjestöaktiiveja ja tavallisia kansalaisia. Keskustelunavaus pykii keräämään mukaan lisää kriittistä massaa ja näkökulmia kyseenalaistamaan vaihtoehdottomuuden politiikan.

Tarkoituksena on juuri laajentaa politiikan kenttää sekä nostaa esiin ongelmia, joista ei muuten kuultaisi – keksiä ratkaisuja, joita ei muuten syntyisi. Siksi Kulttuuritalolla kokoonnutaan 13. kesäkuuta tapahtumaan neljän teeman alla ja koitetaan juhlapuheiden sijaan päästä konkreettisesti kiinni ongelmiin ja vastaamaan niihin.

Teemat ovat hyvinvointivaltion nousu ja tuho, globalisaation haltuunotto, ilmasto-oikeudenmukaisuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö, ja demokratian kriisistä aitoon vaikuttamiseen siirtyminen. Kulttuuritalon tapaaminen on kuitenkin toivottavasti vasta alku niin keskustelulle kuin etenkin käytännön työlle uusien valintojen ja politiikan tapojen eteen.

Erkki Pulliainen

Finanssikriisin juuret

Ochre Chronicles, 2009, 73 s

Aika on käymässä vähiin

Vihreiden veteraanikansanedustaja **Erkki Pulliainen** pohti eduskunnan joulutauolla kirjoittamassaan pamfletissa monia tärkeitä ja ajankohtaisia asioita mm. harmaan ja mustan talouden, veroparatiisien ja laajamittaisen veronkierron kitkemistä, uudistuvan energian käytön lisäämistä, ydinvoiman lisärakentamishankkeita, ruoka- ja väestökriisien ratkaisemista ja kehitysavun toimintaperiaatteita. Avainasemassa on uusiutuvan energian käytön lisääminen mahdollisimman nopeasti ja uusiutumattoman energian käytön vähentäminen.

Populististen heittojen ja kärjistysten lisäksi kirjassa todellisia helmiä: Pulliainen lukeutuu niihin harvoihin, jotka radikalisoituvat ikävuosien ja tietomäärän lisääntyessä.

Kirja panee pohtimaan uusista näkökulmista muun muassa sitä, miksi Yhdysvalloissa ja monissa muissa maissa on jo sitouduttu myöntämään valtavia tukipaketteja yrityksille ja elinkeinoelämälle, joita jo aikaisemmin on tuettu ylenpalttisesti. Tukiautomaateilla kivetty tie on kallis ja jopa kestämätön. Finanssikriisistä ei voida irtaantua vain kehottamalla ihmisiä ”kuluttamaan enemmän”.

Matti Mäkelä

Anna-Reetta Korhonen, Jukka Peltokoski ja Miika Saukkonen

Paskaduunista barrikadeille – Prekariaatin julistus

Into 2009, 156 s.

Työmarkkinoiden ylivallan vastarinta alkaa ryhmistä

”Emme ole eksyneitä lampaita, jotka kaipaavat paimenia sädekehineen.” Prekariaatti on työvoimaa, joka kulkee alalta alalle ja työmarkkina-asemasta toiseen. Ja koska talous on riippuvainen joustajien työstä, sen on myös turvattava mahdollisuus joustaa, julistajat vaativat.

Intressit osuvat osin yksiin työttömien etujen kanssa. Ilahduttavasti kirjoittajat torjuvat määrätietoisesti paimenet, jotka luulevat tietävänsä, mikä on hyväksi marginaalissa oleville.

Keskeinen ongelma ei ole vakituisen työn puute, vaan toimeentulo. Työehtojen korjaamisen ohella vaaditaan uudistuksia laajemmalla yhteiskunnassa. Prekaariudessa ei ole kyse vain työstä, vaan koko elämästä. Perustulo olisi tärkeä osaratkaisu. Laadukkaat julkiset palvelut ovat yhtä tärkeitä.

Muutosvoima ei kirjoittajien mukaan nouse joukkoliikkeestä, vaan pienissä ryhmissä ja vertaisverkostoissa itse organisoidusta toiminnasta. Tässä oiva opas meille kaikille, jotka emme kuulu ydintyövoimaan!

Eila Salomaa

Precarias a la deriva

Hoivaajien kapina – Tutkimusmatkoja prekaarisuuteen

Like 2009, 397 s.

Kurkistus Espanjan pätkätyöläisen arkeen

Precarias a la deriva on toimintatutkimusprojekti, joka käynnistyi Espanjan ammattiliittojen yleislakkopäivänä tammikuussa 2002. Joukko naisia oli ongelman edessä: Jos epävakaita töitä tekevä osallistuu päivän yleislakkoon, sitä ei huomaa kukaan muu hän itse kaksinkertaisen työmäärän odottaessa seuraavana päivänä. Ammattiyhdistysliikkeeseen heidän viestinsä ei kuulu.

Kirja on näiden ja myöhemmin mukaan liittyneiden nuorten naisten oma kertomus prekaarin työn maailmasta. Tutkimusmenetelmänä on kuljeskelu halki kaupungin, tutustuminen samanlaisessa tilanteessa elävien työpaikkoihin ja työoloihin. He ovat tässä kuussa puhelinmyyjiä, tarjoilijoita, kotiapulaisia, seksityöntekijöitä, mediatyöläisiä, kääntäjiä, huomenna ehkä jo jotakin muuta.

Prekaarina olemista ei nähdä pelkästään pahana tai hyvänä. Siihen liittyy niin taitojen ja tietojen kerääntymistä kuin haavoittuvuutta. Asiat kuten liikkuvuus ovat moniselitteisiä.

Valitettavasti alkuperäisteoksen hieno, syventävä kuvitus on jätetty pois: sitä ei käytetä kirjan kannessakaan. Madridilaisprojekti on tämän kirjan jälkeen jatkunut työpajoina, uusina julkaisuina, kokoontumisina ja manifesteina.

Eila Salomaa

Sivustolla julkaistaan mielellään uusia kirja-arvosteluja vastailmestyneistä kirjoista.

Pidemmät arviot kirjoista ovat luettavissa Ytimen verkkosivuilla

www.ydinlehti.fi.

Arto Luukkanen

Muutosten Venäjä – Venäjän historia 862–2009

Edita, 2009, 517 s.

Järjellinen Venäjä

Venäjä-tutkija Luukkasen massiivinen kokonaisesitys selittää Venäjän vaiheet selkeästi mongolivallan ajoista uusimpaan aikaan. Luukkanen vastustaa spekulatiivista Venäjä-kirjallisuutta, jonka mukaan Venäjää ei voi ymmärtää järjellä, vaan siihen on vain uskottava. Niinpä hän määrittelee käsitteet, kaihtaa subjektiivisuutta ja kannattaa historiasta lähtöisin olevaa kulttuurintutkimusta.

Luukkasen kirja ei kirjoita historiaa uusiksi, mutta esittelee aihetta kattavasti ja yksityiskohtaisen pikkutarkasti myös suomalaisen, ulkomaisen ja venäläisen tiedepolitiikan näkökulmasta. Teoksesta voi kätevästi tarkistaa vaikka sen, miten mongolit katosivat Venäjältä tai mistä dekabristikapinassa oli kysymys. Yhteistä Luukkasen objektiivisen ja subjektiivisemman Venäjä-kirjallisuuden välillä on näkemys siitä, että nyky-Venäjä on palannut jälleen muinaiseen klaanien aikaan. Sekurokraattinen Venäjä ei eroa Kiovan Venäjästä: suhteet ratkaisevat sielläkin.

Rita Dahl

Aldous Huxley

Tajunnan ovet

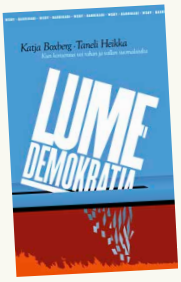
Like 2009, 173 s.

Merkityksen lähteillä

Tajunnan ovet -esseessä Huxley tarkastelee meskaliinin vaikutuksia ihmismielelle tutkijan valvonnassa. Huumeen avulla pääsee hänen kokemuksensa mukaan vapaaseen yleismieleen, voi paeta käsitteitä korostavasta arkitajunnasta, mitätöidä ajan ja paikan merkityksen, nostaa muulloin toissijaisena pidetyt ensisijaisiksi. Meskaliini saa käyttäjän miettimään asioiden merkityksiä.

Koska ihmiskunnan pyrkimys päästä ajoittain eroon arkitajunnasta säilyy, Huxley ehdottaa vaarattoman kemiallisen huumeen kehittämistä. Hän vertaa meskaliinin sisäistä todellisuutta aktivoivaa, mietiskelyyn patistavaa vaikutusta taiteilijoiden luontaiseen kykyyn ilmaista sisäisiä näkyjään. Taivas ja helvetti -tekstissä tutkitaan tapoja saapua mielen Antipodeille, meskaliinin lisäksi hypnoosia. Esineiden olemus alkaa hahmottua väreissä, joiden kokeminen voimistuu.

Rita Dahl

Katja Boxberg
ja Taneli Heikka

Lumedemokratia

WSOY, Barrikadi, 2009, 302 s.

Lisää lumetta kansalle?

Kauppalehden toimittajat keräsivät julkisuutta keväällä 2009. *Lumedemokratian* puoluepolitiikkaa on haukkua demarit ja maataloustuki-Keskusta sekä muutama vanhan polven kokoomuslainen. Populismi näkyy jo alaotsikossa *Kun konsensus vei rahan ja vallan suomalaisilta* – kai juuri suomalaiset veivät nämä toisiltaan! Vai oliko kyse neuvostokätyreistä?

Kirja kyseenalaistaa konsensuksen kulttuurin Suomessa. Ytimelle tämä sopii: vähemmän asiantuntijoita ja enemmän keskustelua, vähemmän korruptiota ja hymistelyä, kiitos! ”[Sopupeli] toimii konsensus-Suomen kansalaista vastaan. Sen paremmin poliittiset puolueet kuin instituutiot eivät haasta toisiaan.” Kyllä.

Mutta ehdotettu kaksipuoluemalli ei konsensuksen ongelmaa poista (väitöskirjani todisti). ”Akateemista tutkijaa”, kuten **Boxberg** ja **Heikka** koulutettuja tutkijoita kutsuvat, kritiikitön keskittyminen satunnaiseen lehtitietoon tosiasioina ärsyttää. Konsensuksen historia alkaa vasta vuoden 1973 poikkeuslaista Kekkoseen uudelleenvalitsemiseksi.

Toimittajat laukovat totuuksia, vaikka peräänkuuluttavat keskustelua. Poliittista individualismia ja talousmallia tuodaan Yhdysvalloista – ja Ruotsista, jossa sitä tuskin on nähty. Yhdysvalloissa jo syksyllä puhjennut kriisi ei kyseenalaistanut taloustoimittajien uskoa finanssikapitalismiin.

Emilia Palonen

Anu Suoranta

Halvennettu työ – Pätkätyö ja sukupuoli sopimusyhteiskuntaa edeltävissä työmarkkinakäytännöissä

Vastapaino, 2009, 315 s.

Pumpuliflikoista määräaikaismaistereihin

Viime vuosina Suomeen syntyneet ja synnytetyt työpaikat ovat lisänneet heikkolaatuisen, epävarman ja huonosti palkatun työn teettämistä. Anu Suorannan tutkimus sotien välisen ajan tekstiilityöläisnaisten tilanteesta kyseenalaistaa väitteen, että työelämän epävarmuus on jotakin uutta. Jo 1930-luvulla esiintyi ilmiö, jota nykyään nimitetään työtätekevien köyhyydeksi.

Tutkimuksen kohteena ovat Suomen vanhimpiin kuuluvan Littoisten verkatehtaan työaika-, palkka- ja työsuhdekäytännöt. Naisten työsuhteissa oli pitkiä katkoksia. Niiden aikana heillä oli tosin lupaus työn jatkumisesta samassa tehtaassa. Odotusaikana työnantaja ei kuitenkaan turvannut heidän toimeentuloaan, ja he olivat myös vailla sosiaaliturvaa. Paitsi katkonaista työ oli myös vajaata. Kun lisäksi tuntitaksa oli matala, ansiot eivät aina yltäneet edes siihen tasoon, jota työnantajatkin pitivät elämisen miniminä.

Eila Salomaa

VAPAAPAINIA HOLLYWO

– Mickey Rourke ja kyynelen politiikka

Miten käy Hollywood-tähden, jonka käyttöpäivä on armottomasti ohi? ”Hollywoodin armo mitataan dollareissa. Hollywood on aina rakastanut tuhoutuneita lapsiaan, kapinallisiaan ja murtuneita varjojaan”, kirjoittavat **Eero Tammi** ja **Lauri Timonen** unelmatehtaan laeista.

Istumme tamperelaisen olutpanimon kellaripöydässä siemailemassa huurteista, jota eräs Pispalan harjulta keskustaan harhaillut huru-ukko on lahjoittanut meille kahden kolpakon verran. Hän sanoi suorittavansa armon työtä nähtyään vaitonaiset hahmomme. Armossa on voimaa. Olemme elokuvamatkalla ja alamme hiljalleen miettiä otsikkoa artikkeliin – vailla minkäänlaista pätevää olettamusta siihen, että jokin lehti voisi sellaista julkaista.

– **Mickey Rourke** pelasti amerikkalaisen elokuvan, kuuluu ehdotus.

– **Brando** on paperia – Mickey Rourke pelasti amerikkalaisen elokuvan...

Menemme kuitenkin asioiden edelle. On palattava 1800-luvun lopun Japaniin, jolloin osattiin kirjoittaa ja lausua haikuja. Tämän perinteen myöhemmästä haarasta kantautuu korviimme suomeksikin kauniisti sointuva helmi: ”Tuo ääni, sade.”

Sitä mietiskellessä voi kulua kuukausia, ja tiedämme, kuinka hienoimpia haikuja kypsyteltiin vuosikymmeniä. Kerrotaan kuitenkin, että kyseisen vapaamittaisen haikun loihti maailmaan juoppo japanilainen zen-munkki **Santôka** kusireissullaan. Voimme vain arvailla, kuinka hän kohtasi sen mielessään ilmestyksen lailla, hetkellä, jolloin kaikki oli hänelle maailmassa selvää.

Pointtimme kuuluu seuraavasti: yksi Mickey Rourken kasvoilla lähikuvassa valuva kyynel pyyhkii lattiaa koko metodinäyttelijäin koulukunnan historialla. Niin luontevaa se on, ja niin vaikeaa.

Yksinkertaista, kuten kaikki nerokas, tuo ääni, sade.

”He raapivat muniaan...”

Matti Pellonpää inhosi sydämestään tekniikan näkymistä näyttelijäntyössä, vaikka arvostikin **Dustin Hoffmania**, joka ”näyttelee vaikka puhelinta”. Mickey Rourken oleminen kameran edessä yhtyy Pellonpään inhoon ja avaa näköalan metodinäyttelijöiden lanseeraamaan mekaniikkaan, siitä yksinkertaisesta syystä, että sillä ei ole sen kanssa paljoakaan tekemistä.

Metodinäyttelijät pesiytyivät amerikkalaiseen elokuvaan 1950-luvun alussa. Paljon aiemmin oli Santôkan aikalainen **Konstantin Stanislavski** pakottanut Moskovan Taiteellisessa

OODissa

The Wrestler – Painija kertoo eilispäivän tähdestä, 1980-luvulla suosionsa huipulla olleesta vapaapainija Randy "The Ram" Robinsonista. Randya näyttelee niinikään 80-luvun megatähti Mickey Rourke. "Jos mäihä käy, voin palata huipulle." Hollywoodin lait ovat kovat.

Sirittää hepokatti elossa ollaan – Santôka

Teatterissa näyttelijän kuvittelemaan hahmonsa pohjalle kokonaisen elämän ja uskomaan siihen sataprosenttisesti.

Yhdysvalloissa Actors Studio kaapi Stanislavskin näyttelijämetodiin oman psykologian, ja noina aikoina muotiin tulleen psykoanalyysin ulottuvuuden. Se ajoi näyttelijän uudenlaiseen itsetutkiskeluun – oman henkilökohtaisen "tunnemuistin" hyödyntämiseen. Actors Studiossa kehitelty suuntaus levisi studion perustajajäsenen, **Elia Kazanin**, kautta elokuvaan, jossa se toisaalta vei näyttelijätyyliä pahimmista tähtiposeerauksista naturalistisempaan suuntaan, toisaalta synnytti erilaisen egoistisen kikkailun ääripään, narsistisen psykodraaman, joka pahimmillaan ajoi katsojan myötähäpeän valtaan.

Ylipsykologisoitu, pakkomielteenomainen itseensä käpertymisen periaate kääntyi esimerkiksi Marlon Brandon kohdalla vuosien mittaan itsehalveksunnaksi, näyttelijätyön inhoksi, ja teki Brandon loppu-urasta ailahtelevaa rimpuilua. Samansuuntaista narsismista versonutta epävarmuutta, ylilyömisen periaatetta ja latteuden laulua, läskiksi lyömisen pakkoa, ei ole puuttunut etenkään **Robert De Nirolta** ja **Al Pacinolta**, joiden uran jälkilöylyihin verrattuna Mickey Rourken monivuotinen poissaolo suurilta estradeilta on ollut silkkaa armoa ja egopolitiikan mitätöintiä.

Klaus Kinski kiteytti Actors Studion metodin seuraavasti: "He raapivat muniaan…"

Viime vuosien suurin – valitettavasti elokuvataiteen ulkopuolella luotu – illuusio liittyi **Daniel Day-Lewisin** Oscar-palkittuun roolityöhön *There Will Be Blood* -nimisessä mitättömässä, kehnossa ja tasapainottomassa elokuvas- ▸

“90-luku oli perseestä”, sanoo Randy, jonka tähtiareenat ovat vaihtuneet kunnantalojen liikuntasaleiksi. Myös Rourkelle vuosikymmen merkitsi uran hiipumista. Siloposkisen teini-idolin kasvot murjoutuivat lähes tunnistamattomiksi epäonnisissa nyrkkeilymatseissa huumeiden ja muun häröilyn siivittäessä matkaa alas.

“Mutta minun urastani ei päätä kukaan muu kuin te.” Showpainissa yleisö on kuningas.

sa. Mainoslauseet ja lehtimiehet korostivat kilvan Day-Lewisin 14 kuukautta jatkunutta Via Dolorosaa, jonka kovapalkkainen näyttelijä oli – perhesuhteensa, mielenterveytensä ja henkilökohtaisen onnensakin alttiiksi asettaen – uhrannut hahmonsa luomiseen. Ja kuitenkin, lähempään tarkasteluun siirryttäessä, Day-Lewisin roolityö on pelkkää suvereenia teknistä briljeeraamista, sielutonta poseeraamista ja teennäistä eläytymistä, yliyrittämistä ja alisuoriutumista – ammattitermein ilmaistuna ”tekotaiteellista paskaa”.

Keinotekoisuudesta riisuttuna

Mickey Rourkesta ei koskaan pitänyt tulla näyttelijää, mutta esiinnyttyään 1970-luvulla ystävänsä pyynnöstä pienessä näytelmässä hän ajautui ottamaan yksityistunteja erään Actors Studion opettajan johdolla. Vaikka nyrkkeilykehistä näyttelijän uraa koettamaan lähteneestä lahjakkuudesta tuli 1980-luvulla hetkeksi aikaa suuri elokuvatähti, nielaisivat nyrkkeilykehät ja kovat huumeet hänet pois arvostettujen elokuvien maailmasta uran nousukiitoa vauhdikkaammin. Osansa tapahtumien kulkuun oli myös Rourken asenteessa: julkisessa elämässään näyttelijä ei ole koskaan väsynyt ilmaisemaan halveksuntaansa Hollywoodin tuotantojärjestelmää kohtaan.

Rourke oli 20 vuotta sitten hyvin erinäköinen kaveri kuin nykyään. Siihen liittyy aimo annos kipulääkitysten ja huumeiden, kasvoleikkausten ja sen sellaisen mikstuuraa. Jos yhtään tuntee Rourken uraa, ei voi olla hieman häkeltymättä ja kokematta surun pistosta, kun hänen kasvonsa ensi kertaa näkyvät **Darren Aronofskyn** elokuvassa *The Wrestler*, josta olemme koko ajan tässä kirjoittaneet ja jota pidämme hienoimpana amerikkalaisena elokuvana 15 vuoteen.

Elokuvan alussa kamera seuraa Rourkea tämän selän takana useita minuutteja. Rourken näyttelemä ikääntyvä painija – 80-luvun vapaapainin tv-tähti Randy ”The Ram” Robinson – kävelee halvasta matsista aulaan, jakaa pari nimmaria ihmisille, jotka hänet vielä muistavat, ja lampsii pukuhuoneeseen.

Rourken kasvojen paljastuessa kuvassa on välitöntä, kaikesta keinotekoisuudesta riisuttua raadollisuutta.

Rourken olemisen kameran edessä erottaa metodinäyttelijöiden koulukunnan bravuureista hänen kieltäytymisensä kaikesta teeskentelystä ja ulkokohtaisuudesta. Rourke etenee aivan toisella tasolla kuin näyttelijätyön merkityksellisyyden kanssa rimpuileva Brando. Rourke näyttelee kuin näytteleminen itsessään ei olisi enää itseisarvo.

”Olemme saapuneet tuonen etuvartioasemalle”

Rourken kasvot ovat osa pitkää historiallista jatkumoa, jossa Hollywoodin armo mitataan dollareissa. Hollywood on aina rakastanut tuhoutuneita lapsiaan, kapinallisiaan ja murtuneita varjojaan.

Joan Crawfordin kasvot olivat omana aikanaan monen mielestä maailman kauneimmat. Tapaa, jolla valo leikkautui niiden pinnasta, pidettiin suorastaan ylimaallisena. Ajan kuluessa nämä kasvot alkoivat liikkumattomuudessaan ja jähmeydessään muistuttaa eräänlaista kuolinnaamiota, johon elinvoima heijastui enää vain hetkellisesti. Viimeiset valkokangasroolinsa näyttelijätär teki kauhuelokuvien friikkinä.

Hollywoodin historia on tulvillaan samanlaisia kohtaloita, mutta olisi väärin vetää tästä johtopäätös, jonka mukaan viihdeteollisuus unohtaisi vanhenevat tähtensä – se suorastaan rypee niiden muistoissa. **Billy Wilder** suoritti *Auringonlaskun kadussa* elokuva-alan kipeän itseanalyysin marssittaessaan **Gloria Swansonin**, mykänelokuvan suuren tähden, takaisin valokeilaan mielipuolisuuden raja-aidalla tasapainoilevana, henkisesti muumioituneena diivana. **John Wayne** puolestaan valjasti lähestyvän kuolemansa seitsemännen taiteen palvelukseen *Revolverimiehen* jäähyväisroolissaan. Ikuinen nuoruus sai rinnalleen ajan hampaan. Tällä vahakabinetilla oli pulssi ja maali rapisi kovaa vauhtia.

Crawfordin kaltaisia traagisimpia urakohtaloita voidaan tietenkin kyynisesti katsoa viihdeteollisuuden voitonmerkkeinä; unelmatehdas omistaa tähtensä, pureksii heidät mauttomiksi ja sylkäisee pois.

Entisaikojen Hollywoodin julkisuuskuvia varjeltiin aivan toisella tavalla kuin nykyään. Tähtien ongelmia, toilailuja ja kauneusleikkauksia pidettiin poissa julkisuudesta, ainakin niissä tapauksissa (lapsitähtien päihdeongelmat, puhtoisimpien kansikuvasankareiden yksityiselämän perverssit yksityiskohdat...), jotka sotivat pr-osastojen vaivalla luomaa imagoa vastaan.

“To all my friends!” The Wrestlerissä 1980-luku on nostalgiaa. Kuvassa Mickey Rourke ja Marisa Tomei, elokuvan Cassidy, Randyn kantapaikassa stripparina työskentelevä yksinhuoltajaäiti.

Nykyään normaali tapa käynnistää pohjalle vajonneen elokuvatähden ura uudelleen on tehdä tämän rappiosta oma tosi-tv-sarjansa, jonka puitteissa tämä makaa viina- ja lääkehöyryissä naamallaan Sunset Boulevardin asfaltilla. Teollisuuden lopullinen dominanssi omiin työläisiinsä aukenee noissa sarjoissa sillä hetkellä, kun näyttelijä ryömii hotellihuoneessaan tiedottomassa tilassa kuola poskella kohti häntä tallentavaa kameraa ja anelee julkisesti, koko maailman silmien edessä, anteeksiantoa ja uutta mahdollisuutta uralleen.

Tässä yhteydessä ei voi olla siteeraamatta **Charles Bukowskia**, joka *Hollywood*-romaaninsa ensimmäisessä luvussa, päähenkilön auton lipuessa elokuvatuottajan kartanon porteille, kiteyttää: ”Olemme saapuneet tuonen etuvartioasemalle. Minun sieluni yrjöää.”

Chaplinin poika

The Wrestler kertoo paitsi viihdemaailmasta – yhtä aikaa fiktiona ja dokumenttina – myös rakkaudesta ja perhesuhteista, tai niiden uudelleenluomisesta. Sikäli kun **Chaplin** – jolle nyrkkeilykehä usein muodosti elämäntaistelun metaforan – olisi edelleen keskuudessamme, tulisi hänen elokuvallinen näkemyksensä 2000-luvun inhimillisestä tilasta mitä luultavimmin hyvin lähelle Aronofskyn ja Rourken yhteistä luomusta. Siinä kiteytyvät kaikki Chaplinin pääteosten perusteemat: isyyden ongelmat (*Chaplinin poika*), naisen alisteinen asema yhteiskunnan hierarkiassa (*Nainen Pariisissa*), ahneuden ja rahanhimon vinoutumat (*Kultakuume*), showbisneksen raaka maailma ja kulissientakainen elämä (*Sirkus*), kahden hylkiön toivorikas rakkaustarina, itsemurhan teema (*Kaupungin valot*), modernin aikakauden koneiston paradoksit ja liikehdinnät, hullunkuriset työpaikat (*Nykyaika*), arvokkuus kohtalon hetkellä (*Ritari Siniparta*), vanheneminen, viihdemaailman julmuus (*Parrasvalot*), valta-aseman ja menestyksen lainalaisuudet (*Kuningas New Yorkissa*).

Lyhyemmin muotoillen: *The Wrestler*in äkkiseltään yksinkertaiselta ja ennalta arvattavalta vaikuttava paketti – samoin kuin Rourken äärimmäisen pelkistetty roolityö – kätkee sisäänsä hyvin monenlaisten tunteiden ja asetelmien kirjon.

Lihakimpaleen nauru

Hollywoodin koneisto pyrkii näinä päivinä ottamaan irti kaikki kaupalliset ja emotionaaliset tehot tuhlaajapoikansa Rourken comebackista, eikä ole missään vaiheessa unohtanut korostaa sovituksen ja nöyrtymisen tapahtuneen. Asetelman nyanssit ovat yhtä aikaa freudilaisia ja raamatullisia: Rourke, joka kääntyi aikanaan hänet luonutta ”isää” vastaan, palaa nyt tämän syliin läksynsä oppineena ja hiljaiseksi hakattuna, kärsimysten kouluttamana, itsemurhan partaalta… Näin asia on meille haluttu esittää.

Kuitenkin Rourken koko habitus todistaa päinvastaista. Hänen kasvonsa muistuttavat **Victor Hugon** luomaa, ikuiseen hymyyn silvottua Nauruihmistä. Näyttelijä nauraa edelleen koko järjestelmän kolossaaliselle turhuudelle ja niin sanotusti kusee tuottajaportaan olueen – mitä luultavimmin myös konkreettisesti. Hänen kasvonsa ja tarinansa ovat henkilökohtainen vastalause, keskisormenkohotus niille paskapäille, joilla on kanttia asettua taiteilijan vapaata sielua vastaan.

Rourke hajotti itsensä ulkoisesti nyrkkeilykehässä. Nyt tämä saippuapala tai lihakimpale, kuten näyttelijöitä aika ajoin Hollywoodissa kutsutaan, on noussut takaisin kehään, myyntitiskille ja valokeilaan. Se on menettänyt uutuudenhohteensa ja viimeinen käyttöpäivä on erääntynyt kauan sitten, mutta vastoin kaikkia todennäköisyyksiä tuo muodoton, doriangrayläinen ruhjottu möykky, kulttuuripolitiikan ehta antikristus, nousee allekirjoittaneiden mielikuvissa kohottamaan lasinsa korkealle ilmaan, ja huutaa – kaikkien todellisten runoilijoiden kunniaksi:

– To all my friends!

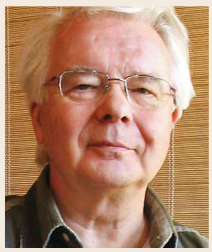
The Wrestler – Painija (2008). Ohj. Darren Aronofsky, käsikirjoitus Robert Siegel. Pääosissa Mickey Rourke, Marisa Tomei ja Evan Rachel Wood. 105 min. Suomen ensi-ilta 16. 1. 2009. Levittäjä Oy Cinema Mondo LTD.

Eero Tammi ja Lauri Timonen ovat *Filmihullu*-lehden toimittajia ja elokuva-alan osa-aikaaktiivisia yleismies-jantusia.

Kalevi Suomela

Kalevi Suomela on Suomen Rauhanliitto – YK-järjestö ry:n puheenjohtaja.

Ajatusluutumista UUDELLEENMÄÄRITTELYYN

KYLMÄN sodan aikana maailma hahmotettiin niin, että se oli jakautunut selvästi kahtia, itään ja länteen. Lisäksi oli kolmas maailma. Se ei kuitenkaan ollut kylmän sodan osapuoli, vaan kylmän sodan osapuolten kilpailukenttä, jossa käytiin myös aitoa kuumaa sotaa. Viimeksi mainittuja on kutsuttu englannin kielellä osuvasti nimikkeellä *proxy wars*. Suomenkieliset sanat, sijaissodat tai korvikesodat, eivät tunnu lainkaan niin osuvilta.

Kylmän sodan osapuolet tarvitsivat luonnollisesti kumpikin tahollaan oikeutuksen vastakkain ololle, sotilaalliselle varustautumiselle ja kilpailulle vaikutusvallasta kolmannessa maailmassa. Mitä puolustettiin? Mitä vastustettiin? Vastattaessa näihin kysymyksiin tullaan ideologioiden ja ideologisten käsitteiden alueelle.

Mitä itä puolusti ja mitä se vastusti? Mitä länsi puolusti ja mitä se vastusti? Jos toisen osapuolen käyttämät käsitteet olivat hämäävän paljon samoja, se selittyy parhaiten ideologisen valtataistelun vaatimuksella: rautaesiripun toisella puolella olevat ihmiset oli saatava näkemään asiat meidän tavallamme. Siksi ideologioiden sodassa oli paljolti kysymys siitä, mitä käsitteillä tarkoitettiin.

JULKISEN keskustelun selkiyttämisen kannalta on sitä parempi, mitä enemmän näitä merkitysanalyyseja tehdään ja niistä keskustellaan. Kylmään sotaan oleellisesti liittyneen ideologioiden taistelun jäljiltä on olemassa paljon käsitepuuroa. Se vaikeuttaa edelleen niin kommunikaatiota kuin realistisen kuvan muodostamista siitä, mitä yhteiskunnat ovat ja mikä on niiden toiminnan dynamiikka.

Otan esimerkiksi sanan kapitalismi. **Karl Marxin** kunniaksi voidaan sanoa, että hän ei käyttänyt tuota sanaa. Sitäkin ahkerammin sitä ovat käyttäneet marxilaiset. Käsite oli alunperin historianfilosofinen ja viittasi yhteiskuntien vaiheittaiseen kehitykseen keräily- ja metsästystaloudesta feodalismiin ja siitä edelleen porvarilliseen yhteiskuntaan, marxilaisten ja **Max Weberin** mielestä kapitalismiin. Marxin mukaan porvarillinen luokkayhteiskunta, koska se on rujo ja riistää työväenluokkaa, korvautuu vallankumouksen kautta syntyvällä kommunistisella yhteiskunnalla, jossa tuotannon välineet ovat kollektiivisessa omistuksessa. Sanasta sosialismi Marx ei muutamien aikalaiskeskustelujen vuoksi pitänyt, vaikka saattoikin käyttää sitä kommunismi -sanan synonyymina.

Weberin kunniaksi on sanottava, ettei kapitalismi hänellekään oikeastaan ollut järjestelmäkäsite. Kapitalismilla hän tarkoitti lähinnä sitä, mihin viitataan yleisesti sanalla yritteliäisyys. Porvarillinen yhteiskunta oli hänelle kuitenkin historian päätepiste. Marxin ja marxilaisten puhetta tulevasta kommunismista hän piti epärealistisena.

Kylmässä sodassa itä kanonisoi filosofikseen Marxin, länsi nojasi pikemminkin Weberiin. Oli luonnollista, että tuossa huikeassa maailmanselitysten kilpailussa itä leimasi lännen yhteiskuntajärjestelmän väistymään tuomituksi kapitalismiksi. Lännessä oltiin pitkää viisaita ja omasta talousjärjestelmästä puhuttiin markkinataloutena; yhteiskuntaa yleisemmin luonnehtivat käsitteet demokratia ja vapaus – idän diktatuurihallinnon ja totalitarismin vastapainona.

LÄNNESSÄ syntyi kylmän sodan päätyttyä voitonhuuma, jonka tunnelmissa omaksuttiin järjetön hokema: kapitalismi on voittanut sosialismin. Koska kylmän sodan maailmassa oli vain kaksi vaihtoehtoa, historia oli tullut päätepisteeseensä. Häveliäs puhe markkinataloudesta voitiin lopettaa, ja vastapuolen aikaisemmin haukkumasana käyttämä kapitalismi voitiin ottaa nyt ylpeänä oman järjestelmän nimikkeeksi.

> Kapitalismi tarkoittaa nyt poliittista kulttuuria, joka ylläpitää pääoman omistajien ja pääomalogiikan ylivaltaa.

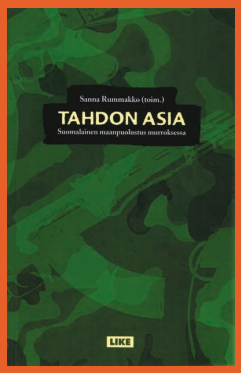
Vai oliko kyse petoksesta ja itsepetoksesta? Demokratia ja markkinatalous olivat kylmän sodan päättymisen seurauksena epäilemättä ideologioina voittaneet. Mutta historia ei ollut pysähtynyt, vaikka yhteiskunnalliset kamppailut vastedes tultaisiin käymään demokratian pelisääntöjä noudattaen tai ainakin niihin vedoten. Demokratian pelisääntöihin pitäytyvä rauha ei ole yhteiskunnallista stagnaatiota. Rauha ja demokratia päinvastoin mahdollistavat liikkeen.

Uudessa maailmantilanteessa ei ole mitään syytä hylätä kapitalismin ja sosialismin käsitteitä, mutta ne on määriteltävä uudelleen. Kapitalismi tarkoittaa nyt poliittista kulttuuria, joka ylläpitää pääoman omistajien ja pääomalogiikan ylivaltaa. Sosialismi tarkoittaa poliittista filosofiaa ja kulttuuria, joka edistää aktiivisesti ihmisten tasa-arvoa ja vapautta – yksilöiden luovuuden ja itsensä toteuttamisen mahdollisuuksien merkityksessä.

Rauhanasemalla

www.rauhanliitto.fi/materiaalit/julkaisut
www.sadankomitea.fi/tuotteet

MYYNNISSÄ

Sanna Rummakko (toim.)

Tahdon asia – suomalainen maanpuolustus murroksessa

Mureneeko maanpuolustus, suomalaisuuden tukijalka? Maanpuolustuksen historiaa, nykytilaa ja tulevaisuuden näkymiä valotetaan useasta näkökulmasta uusia avauksia kaihtamatta. Kirjoittajina mm. tutkija Arto Nokkala, kansanedustajat Tarja Cronberg ja Johanna Sumuvuori sekä kirjailija Arno Kotro.

7 €

Jarmo Pykälä

Missä soditaan suomalaisilla aseilla? Suomen asevienti ja sotateollisuus 1998 - 2007

Suomen sota-asemyynti on kasvanut 1998–2007 noin 40 %. Samaan aikaan, kun Suomi vie pistooleja EU:n asevientikiellon alaiseen maahan, Suomi vastustaa ETYJ:n puheenjohtajamaana pienaseväkivaltaa. Selvitys nostaa esille asekaupan ja kehitysyhteistyön välisen ristiriidan ja nostaa esille demokratian ja ihmisoikeuksien puolestapuhujan nurjan puolen.

Saa veloituksetta Rauhanasemalta

Sadankomitean
suositut T-paidat!

Useita malleja ja kokoja!

15 €

Kalevi Kalemaa (toim.)

Runoja sodasta ja rauhasta

Vanhempaa rauhanlyriikkaa.

20 €

Ajatuksia sodasta ja rauhasta

Kirjailijoiden, tiedemiesten, poliitikkojen ja tavallisten pasifistien mietteitä sodasta ja rauhasta.

20 €

Yhteishintaan **35 €**

Elina Turunen (toim.)

Hässäkkä – Pasifistinen toimintaopas

Perusteos kaikille suorasta toiminnasta kiinnostuneille! Sadankomitean julkaisemasta tuoreesta oppaasta löydät perustietoa väkivallattomuuden periaatteista kansalaistoiminnassa sekä hauskoja toimintaideoita ja käytännön vinkkejä katuteatterista ja rekvisiitan teosta mitä erilaisimpiin tempauksiin.

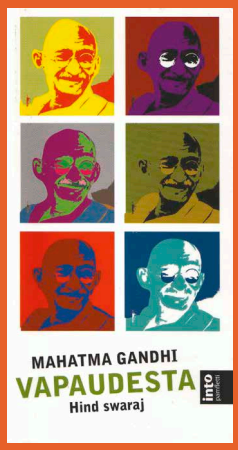
5 €

Mahatma Gandhi

Vapaudesta

Mahatma Gandhin toiminta ja ajattelu on innostanut kansanliikkeitä ja poliittisia ajattelijoita jo sadan vuoden ajan. Suomessa rauhanliike ja ympäristöliike sekä viime vuosikymmenen globalisaatiokriittinen liike ovat saaneet tärkeitä vaikutteita Gandhilta. Tekstien suomennostalkoisiin ovat osallistuneet mm. Satu Hassi ja Thomas Wallgren.

10 €

Kesäsateisiin rauhansateenvarjo!

10 €

Tervetuloa tutustumaan!

Rauhanasema

www.rauhanasema.fi
Veturitori 3
Itä-Pasila, Helsinki

. E844

M
Itella Oyj

Käännä päätäsi, ajattele toisin.

VAADI MAHDOLLISUUTTA VALITA TOISIN!

Vapaus valita toisin

Suomalaista poliittista ilmapiiriä on pitkään vaivannut todellisia vaihtoehtoja tarjoavan demokraattisen keskustelukulttuurin puute.

Monille niin poliittisen järjestelmän piirissä kuin sen ulkopuolellakin on syntynyt tunne, ettei asioihin voi vaikuttaa. Yhteiskunta kulkee omaa rataansa ihmisten ja poliittisten toimijoiden näkemyksistä riippumatta.

Ihmisille kuuluva valta on ulkoistettu poliittisesta järjestelmästä ja todelliset päätökset muotoutuvat muualla. Kyse on sekä talouselämän korostuneesta asemasta päätöksenteossa suhteessa ihmisten ja luonnon hyvinvointiin, että ideologisesta valinnasta, jonka moni yhteiskunnassa valtaa käyttävä on tehnyt.

Vaikka pohjoismainen hyvinvointivaltio nauttii kansalaisten korkeaa arvostusta, sen uudistamisen varjolla Suomi halutaan muuttaa kilpailuvaltioksi, jossa jokainen on oman onnensa seppä. Yhteiskuntaa ei tule rakentaa markkinafundamentalismin hengessä. Suomea tulee mielestämme kehittää pohjoismaisena hyvinvointivaltiona.

Meidän mielestämme aika on kypsä muutokselle. Tuloeroja kasvattavalle ja yhteisöllisyyttä tuhoavalle uusliberalismille on vaihtoehtoja. Nykyiset maailmanlaajuiset kriisit osoittavat, että nämä vaihtoehdot ovat paitsi uskottavia, myös välttämättömiä. Kyse on poliittisesta tahdosta.

Vastuu yhteiskunnan nykytilasta sekä tulevaisuudesta on meillä kaikilla yhteisesti. Meitä kaikkia tarvitaan päätöksenteon suunnan muuttamiseksi. Tämän tiedostaminen on muutoksen alku. Muutosta ei tapahdu, jos me emme tee sitä yhdessä.

Ajamme yksinkertaisesti laajempaa demokratiaa. Kutsumme kaikkia ihmisiä mukaan luomaan Suomelle uutta tulevaisuutta. Se kumpuaa globaalista solidaarisuudesta, hyvinvoinnista, huolenpidosta ja avoimesta keskustelusta.

Kesäkuun 13. päivä kello 10–17

kokoonnumme Kulttuuritalolla Helsingissä avoimeen foorumiin, jossa panemme alulle konkreettisia aloitteita ja kampanjoita. Foorumin teemoja käsitellään myös työryhmissä:

I Hyvinvointivaltion tuho ja nousu
II Globalisaatio haltuun
III Ilmasto-oikeudenmukaisuus ja luonnonvarojen kestävä käyttö
IV Demokratian kriisistä aitoon vaikuttamiseen

Lisätietoja: yhteys@vapausvalitatoisin.org

Tervetuloa – Vapaa pääsy!

Koollekutsujat ja tämän ilmoituksen kustantajat

Aaltio, Elina | Ahokas, Jussi | Ahola. Minna | Ahonen, Matti | Airaksinen, Jaana | Airaksinen, Virve | Airio, Kirsi | Alanko-Kahiluoto, Outi | Alapuro, Risto | Alho, Arja | Almqvist, Fredrik | Andersson, Claes | Andersson, Jan-Otto | Anttila, Anu-Hanna | Arhinmäki, Paavo | Aromaa, Eekku | Arppe, Tiina | Asara-Laaksonen, Teija | Assmuth, Laura | Aukee, Ranja | Bardy, Aleksi | Berg, Annukka | Bergholm, Jorma | Biri, Paul | Buttler, Pekka | Dahl, Rita | Donner, Otto | Eriksson, Lars.D, | Eränti, Veikko | Erässaari, Leena | Eskelinen, Teppo | Eskola, Kaisa | Färm, Juha | Gorschkow, Elena | Gothoni, Arja | Haapa-aho, Kustaa | Haapala, Antti | Hakkarainen, Outi | Hakokõngas, Jukka | Hanhilampi, Jouko | Harinen, Ari | Hassi, Satu | Hautala, Heidi | Hedengren, Viveca | Helander, Mika | Heikkilä, Karri | Heikkinen, Markku | Hentilä, Jorma | Hievanen, Sauli | Hietanen, Pedro | Hiilamo, Heikki | Hiltunen, Tiina | Hoikkala, Tommi | Holm, Ruurik | Hurskainen, Sinikka | Hynynen, Pertti | Hämäläinen, Jussi | Hämäläinen, Reijo | Hänninen,Sakari | Hänninen, Pia | Ikonen, Hannu | Iso-Markku, Perttu | Johansson, Frank | Jokinen, Ahti | Jokinen, Tarja | Juntumaa, Inari | Juva, Kati | Jylhämö, Kimmo | Jyränki, Antero | Kahiluoto, Atro | Kajanoja, Jouko | Kajos, Miina | Kallavuo, Mikael | Kallio, Kalle | Karila, Antti | Karjalainen, Tapio | Keskitalo, Riikka | Kemppainen, Ilona | Kenttä, Risto | Kinnunen, Kari | Kinnunen, Merja | Kirstinä, Anna | Kiuru, Sakari | Koivisto, Antti | Koivusalo, Meri | Komsi, Eetu | Kontula, Anna | Korkeaoja, Jenni | Korhonen, Kaisa | Korkiamäki, Iina | Koski, Valto | Koskinen, Marjaana | Kotti, Antti | Knuutila, Vesa | Krohn, Elias | Kuisma, Risto | Kyllönen, Merja | Kuusela, Hanna | Laakso, Liisa | Laasonen, Ilkka | Lahtela, Esa | Lahti, Vesa | Lahtinen, Marja | Lahtinen, Mikko | Laukko, Helena | Lavaste, Aila | Lavaste, Saana | Laurinolli, Tuire | Laxen-Larjo, Eila | Lehto, Teemu | Lehtolainen, Leena | Lepistö, Joonas | Leppäviita, Joonas | Lindh, Tommi | Lindberg, Ahti | Lindborg, Jenny | Linden, Jarmo | Lindman, Juho | Lipponen, Elisa | Lodenius, Laura | Lodenius, Peter | Lohikoski, Pia | Loukaskorpi, Johanna | Lounela, Paavo | Luhtakallio, Eeva | Länsipuro, Janne | Manner, Maria | Mannermaa, Mika | Matilainen, Riitta | Matinpuro, Teemu | Mattila, Tarja | Mattila, Tero | Mattila, Yrjö | Melkko, Sari | Meltti, Sonia | Meriläinen, Rosa | Metsäranta, Kaarlo | Mikkonen, Juha | Mustajoki, Kai | Muukkonen, Mirka | Myller, Riitta | Mänttäri, Alina | Määttänen, Petra | Niemi, Matti | Niinimaa, Leena | Nikkilä, Reijo | Nikula, Astrid | Nilsson, Eva | Niranjan, Rajani | Nokela, Matti | Numminen M.A. | Nurmela, Juha | Nurmio, Kirsi | Nyyssönen, Heino | Ojala, Outi | Ojanen, Lassi | Ollila, Riitta | Oranne, Panu | Paasio, Heli | Pajamäki, Osku | Pakaslahti, Johannes | Pakkasvirta, Jussi | Palonen, Emilia | Palonen, Osmo | Parviainen, Kristian | Pasanen, Jenni | Patomäki, Heikki | Peipinen, Vesa | Peltola, Kati | Peltola, Pekka | Pekonen, Aino-Kaisa | Peltovuori, Timo | Penttonen, Ritva | Pervonsuo, Aila | Perälä,Pekka | Pietinen, Saara | Pohjanpalo, Virve | Pohjola, Mike | Poussa, Heikki | Puisto, Virpa | Pulliainen, Erkki | Putkonen, Matti | Posti, Jonne | Puoskari, Pentti | Pättiniemi, Pekka | Raivio, Helka | Rajala, Marja-Helena | Rantanen, Tuomas | Reikko, Leena | Rinkari, Usko | Roos, J P | Riepula, Esko | Rotkirch, Anna | Rousu, Sirkka | Ruohonen, Marita | Räntilä, Veikko | Räsänen, Petri | Rönkkö, Mika | Saarikoski, Tuuli | Saarinen, Erja | Saarinen, Salla | Sairanen, Pekka | Saksala, Harri | Salasuo, Mikko | Salin, Olli | Salmenniemi, Suvi | Salonen, Vesa | Saramo, Jussi | Sarje, Kimmo | Sauli, Mikko | Savtschneko, Ritva | Savtschenko, Victor | Seppälä, Pauliina | Sihto, Matti | Sirnö, Minna | Sipilä, Jyrki | Staffans, Lotta | Stranius, Leo | Suhonen, Johanna | Sumuvuori, Johanna | Sundqvist, Pertti | Suokas, Kyösti | Suomela, Kalevi | Suoranta, Anu | Swanljung, Harry | Särkelä, Jussi | Särkelä, Riitta | Särs, Ulf | Tahvanainen, Säde | Taimela. Katja | Taipale, Kaarin | Tarvainen, Veikko | Taiveaho, Satu | Teivainen, Teivo | Tihinen, Juha-Heikki | Tirronen, Anniina | Tiusanen, Pentti | Torvalds, Nils | Tuominen, Aarni | Tuominen, Laura | Tuomioja, Erkki | Tynkynniemi, Heli | Urhonen, Amu | Uitto, Seija | Ullven, Tiina | Ulvila, Marko | Vaara, Kai | Vaara, Piia | Wallgren, Thomas | Vehkaoja, Marjatta | Vepsäläinen, Seppo | Westling, Jouni | Villanen, Sampo | Virkamäki, Venla | Virtanen, Erkki | Vuento, Heikki | Väisänen, Jani | Väätäinen, Eero | Ylikännö, Minna | Ylinen, Seppo | Ylitalo, Pasi | Ylönen, Matti | Yrjö-Koskinen, Eero | Öystilä, Karoliina | Crash – Tutkimusta ja toimintaa oikeudenmukaisuuden edistämiseksi ry | Emmaus Helsinki ry | Folkets Bildningsförbund | Hyvinvointivaltion vaalijat HYVA ry | Suomen Attac | KIILA ry | Vaihtoehtoisen yhteiskuntapolitiikan seura ry | Ydin-lehti

Tämä ilmoitus julkaistiin Helsingin Sanomissa 1.5.
kampanja-avauksena. Joukko vain kasvaa.
Ydin kutsuu lukijoitaan mukaan.

www.vapausvalitatoisin.org